

Casa Corpului Didactic "Alexandru Gavra" Arad

ȘCOALA VREMII

Publicație periodică de educație, știință, cultură și opinie
Serie nouă, numărul 8, iunie 2023
ISSN: 2068-6099

CUPRINS

Argument	Echipa Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	5
Alternative educaționale		6
Comunicarea educațională de grup în era tehnologiei	Profesor Arnold Maier, Colegiul Național „Kölcsey Ferenc” Satu Mare	6
Arta comunicării în alternativa educațională Step by Step	Profesor înv. primar Claudia Gabriela Semerian, Școala Gimnazială „Aron Cotruș” Arad	9
Diferențe între metodele alternative Montessori și Waldorf	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	12
Lectura pe internet	Profesor înv. preșcolar Adina Liana Dan, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 11 Arad	15
Creativitatea – fereastră larg deschisă spre imaginația elevilor	Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	17
Cercetări, studii, reflecții		20
Communicative language testing	Profesor Roxana Oana Clepe, Școala Gimnazială „Iosif Moldovan”, Arad	20
Aspecte ale sfârșitului celui de-al doilea război mondial reflectată în presa arădeană	Profesor Sergiu Duma, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	22
Evaluarea stării de conservare a speciei de amfibieni <i>Triturus cristatus</i> în sitului de importanță comunitară ROSCI0155 Pădurea Goroniște	Profesor Cristina Lulușă, Liceul Teoretic Sebiș	24
Elemente de stil ale proverbelor	Profesor Raluca Militaru, Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad	28
Epopoea. Considerații generale	Profesor Adriana Rada, Școala Gimnazială Groșeni	31
Geografia infernului în epopeile homerice	Profesor Andreea Ioana Colțiș, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	33
Nichita Stănescu. 90 de ani de la naștere	Profesor Carina-Anca Baba, Liceul Special „Sfânta Maria” Arad	36
Problematica Teoremei celor trei perpendiculare	Profesor Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială „Aurel Sebeșan” Felnac	38
Spațiul în basmul „Prâslea cel voinic și merele de aur”	Profesor Adriana Rada, Școala Gimnazială Groșeni	40
Considerații privind dezvoltarea formelor de manifestare a vitezei la elevii din ciclul gimnazial, prin utilizarea unor mijloace specifice jocului de handbal	Profesor Daniel Tulea, Școala Gimnazială Vladimirescu	42
Universul copilariei în schițele lui Caragiale	Profesor Colțiș Andreea, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	45
Vasile Voiculescu, poetul religios	Profesor Gianina-Aurora Stana, Școala Gimnazială „Aurel Vlaicu” Arad	47
Facilitarea învățării prin transpoziție didactică	Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	51
Educație formală și nonformală		54
Activitate didactică de tip outdoor în era tehnologică	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	54
De la formal la non-formal O abordare tranzitivă	Profesor metodist Alina Șugar, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	56
Educația teatrală în activitățile extracurriculare	Profesor Mihaela Andrei, Palatul Copiilor Arad	58

Educația nonformală și mediul digital pentru o școală altfel	Profesor Denisa Bara, Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad	61
Învățare prin educație nonformală	Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	64
Management educațional		67
Managementul educațional participativ	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	67
Parteneriate și proiecte		71
Erasmus+, dezvoltare profesională într-un context internațional	Profesor Daniel Lupu, Liceul Tehnologic Chișineu Criș	71
Proiect eTwinning Our Planet, Our Home	Prof. inv. primar Diana Linda Rațiu, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	74
Cu Erasmus+ cele mai noi rezultate din neuroștiințe sunt experimentate în Belgia	Profesor dr. Ana Höniges, Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana	77
Proiect internațional Rhaw – Calitatea apei în Arad, azi și mâine	Profesor Ancuța-Oana Frentz, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	82
Parteneriatul Școală - Familie - Comunitate - fundamentul educațional	Profesor Crina Valentina Dima, Colegiul „Csiky Gergely” Arad	84
Alimentație sănătoasă și mișcare - ecuația vieții. Proiect educațional	Profesor învățământ primar Codruța Băcican, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	86
Rolul cadrelor didactice în individualizarea învățării	Profesor Laura Putnic, Colegiul Național „Elena Ghîba Birta” Arad	89
Stagiu de practică în Granada pentru elevii Liceului Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	Profesor inginer Anca-Marilena Lupei, Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	92
Pedagogie interactivă, practici pedagogice		95
Examenle Cambridge și rolul lor în dezvoltarea abilităților lingvistice și profesionale	Profesor Diana Cornelia TIRA, Colegiul Național „Elena Ghîba Birta” Arad	95
Experiențe didactice la clasă, la biologie	Profesor Ancuța-Oana Frentz, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	97
Cititul și scrisul în ciclul primar. Metoda Semi-Globală, exemple de bune practici	Profesor inv. primar Monika Bulzan, Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu	99
Metodele interactive de grup	Profesor inv. preșcolar Mirela-Mirabela Cristea, Grădinița cu Program Prelungit „Căsuța piticilor” Arad	101
Holocaustul și încălcarea drepturilor omului - exemplu de bune practici în predarea Holocaustului -	Profesor Sergiu Duma, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	103
Experimentarea matematicii prin artă și jocuri	Profesor Lilla Pellegrini, Profesor Loredana Tudorescu, Liceul Național de Informatică Arad	105
Studiu de specialitate: Strategii interactive în lecția de biologie	Profesor Ancuța-Oana Frentz, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	109
Metode interactive utilizate în ciclul primar	Învățător Eliza Pocioian, Școala Gimnazială Sântana	111
Principii didactice în formarea competențelor gramaticale la gimnaziu	Profesor Aura Comorașu, Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită” Săscut, jud. Bacău	113
Matematica poate fi înțeleasă?	Profesor Mirela Liliana Aldescu, Colegiul Național „Vasile Goldiș” Arad	115
Utilizarea resurselor Web pentru educație	Profesor învățământ primar Codruța Băcican, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea	117
Școală, cultură și tradiție		121
Între tradiție și inovație. Reflecții despre școala românească	Profesor Simona Sfășie, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	121
Gânduri printre momente și oameni	Profesor dr. Krizner Paul, Școala Gimnazială Grăniceri	122

Performanța școlară a elevilor și succesul în educație prin accesul la centrele județene de excelență	Profesor Ancuța-Oana Frent, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	125
Reprezentarea educației azi	Prof. Lavinia-Diana Pop, Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad	126
Studiu: Cunoașterea copilului prin desen	Profesor învățământ primar Ofelia Codruța Băcican, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea	129
Voluntariatul în educație	Profesor învățământ preșcolar Cristina Ursoi, Colegiul „Mihai Viteazul” Ineu – Grădinița cu Program Prolungit	131
Sprijin, suport și asistență educațională		134
Elemente de sociologie: familia și rolul ei în societate	Profesor Francisc Maier, Școala Gimnazială „Ion Creangă” Satu Mare	134
Cum putem sprijini copiii cu CES?	Profesor învățământ preșcolar Ana-Maria Dehelean, Grădinița cu Program Prolungit Nr. 11 Arad	136
Diagnosticul precoce în tulburările din spectrul autist	Profesor învățământ preșcolar Maria-Nicoleta Pop, Grădinița cu Program Prolungit „Ion Creangă” Baia Mare	138
Dificultățile pe care le pot întâmpina copiii poligloți	Profesor dr. Larisa-Bianca Pistol, Colegiul Economic Arad	141
Incluziunea elevilor cu tulburare de spectru autist	Profesor Carmen Iorga, Școala Gimnazială „Iosif Moldovan” Arad	143
Rolul și responsabilitățile profesorului în clasa cu elevi cu dificultăți de învățare	Profesor Alina Daniela Vidra, Colegiul Național ”Vasile Goldiș” Arad	146
Tehnici psihologice de influențare a comportamentului elevilor	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	149

Dragi cititori,

Revista Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad, publicație periodică de învățământ, cultură, știință, opinie și divertisment, cuprinde lucrări ale cadrelor didactice din județ: educatori, învățători, profesori, fiecare dintre aceștia exprimându-și în mod autentic experiențele spirituale și pedagogice, gândurile și trăirile lor.

În societatea actuală, caracterizată printr-o explozie informațională în toate domeniile de activitate, revista „Școala vremii” constituie și o poartă de afirmare a cadrelor didactice care doresc să se exprime metodic, științific, artistic, oferindu-le șansa unei expuneri profesionale, de calitate, specifică noilor orientări psihopedagogice.

În paginile revistei, articolele selecționate sunt tehnoredactate cu mare atenție de către colectivul Casei Corpului Didactic Arad, care dorește să vă ofere noi perspective asupra procesului educațional și exemple de bune practici în diverse domenii ale învățământului.

Noi credem că, educația permanentă asigură dezvoltarea continuă a potențialului cognitiv, afectiv și acțional al personalității prin formarea deprinderilor de autoeducație, formarea și dezvoltarea unor personalități creative și independente.

Revista „Școala vremii” cuprinde articole din următoarele domenii:

- Alternative educaționale
- Cercetări, studii, reflecții
- Educație formală și nonformală
- Management educațional
- Parteneriate și proiecte
- Pedagogie interactivă, practici pedagogice
- Școală, cultură și tradiție
- Sprijin, suport și asistență educațională.

Vă invităm să lecturați cu plăcere această revistă și ne dorim ca fiecare dintre dumneavoastră să găsească în paginile revistei ceva de interes și de folos pentru activitatea sa profesională sau personală. În viitor, vă așteptăm să participați la realizarea ei, aducând contribuții personale care să aibă un impact pozitiv asupra tuturor celor implicați în actul educativ.

Echipa Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

ALTERNATIVE EDUCAȚIONALE

Comunicarea educațională de grup în era tehnologiei

Comunicarea de grup a fost studiată pe terenul cercetărilor de psihologie socială, care au pus în evidență caracterul de interacțiune al comunicării, arătând că relația de comunicare este una dintre cele mai importante forme de interacțiune psihosocială, care condiționează și este condiționată la rândul ei, de celelalte interacțiuni ce alcătuiesc structura și dinamica grupului social. În prezent, metodele didactice bazate pe comunicarea de grup reprezintă nu numai o categorie larg aplicată de metode, ci și una dintre soluțiile de activizare și de creștere a eficienței comunicării educaționale.

Comunicarea de grup are următoarele caracteristici:

- actul comunicării antrenează mai mulți sau toți membrii grupului, fiecare având posibilitatea de a participa ca emitent sau receptor de mesaje;
- cadrul de desfășurare a comunicării este grupul, privit atât ca prezență fizică (atunci când membrii se găsesc în același spațiu, având posibilitatea unor contacte directe „față în față”, de exemplu, elevii în sala de clasă), cât și ca ansamblu de interacțiuni, ca reprezentare (atunci când membrii grupului sunt separați fizic, dar continuă să primească sau să exercite influențele de grup);
- comunicarea se adresează direct sau indirect grupului, acesta fiind întotdeauna destinatarul explicit sau implicit al oricărui mesaj emis sau receptat;
- procesul comunicării se desfășoară pe fondul interacțiunilor de grup, el constituie o formă sau un suport al acestor interacțiuni.

Comunicarea de grup este modalitatea principală prin care profesorul poate să valorifice influențele de grup în realizarea obiectivelor educaționale. A valorifica grupul de elevi înseamnă a stimula și a canaliza interacțiunile de grup, influențele pe care grupul le exercită asupra comportamentului elevilor în direcția obiectivelor educaționale urmărite.

Este de subliniat că, în multe împrejurări, comunicarea de grup și prin grup este mai autentică și mai eficientă decât comunicarea directă, individuală, îndeosebi în domeniul educației morale sau al socializării active a elevilor. Sunt situații în care elevii ascultă mai bine „unii de alții” decât de profesori, iar influențele, inclusiv presiunile, exercitate de grup sunt mai puternice decât cele exercitate din afara grupului sau direct asupra fiecărui membru.

Din momentul în care ne propunem să stimulăm și să valorificăm comunicarea de grup trebuie să ne întrebăm *ce* și *cât* poate fi comunicat în și prin grup, care sunt deci posibilitățile și limitele comunicării de grup. Posibilitățile cantitative ale comunicării de grup sunt limitate și într-o

perioadă de timp dată, șansele fiecărui membru de a participa în comunicare rezultă din combinația dintre durata comunicării și numărul membrilor grupului.

Atunci când se evaluează metodele didactice bazate pe comunicarea de grup (conversația, dezbateră, brainstormingul etc.), se relevă, ca un dezavantaj al acestor metode, faptul că implică un consum mare de timp la un volum redus de informație efectiv vehiculată și asimilată de elevi. Cu cât grupul este mai mic, cu atât cantitatea de informație emisă și receptată este mai mare. Rezultă că dificultatea sau dezavantajele aplicării metodelor bazate pe comunicarea de grup sunt generate și de supradimensionarea claselor de elevi. Cu cât grupul este mai mare, cu atât durata necesară pentru o comunicare interactivă este mai mare.

Adaptarea volumului de cunoștințe la dimensiunile clasei de elevi, în condițiile în care durata lecției este inextensibilă, reprezintă o condiție esențială a eficienței metodelor didactice bazate pe comunicarea de grup.

În esență, procesul de instruire este un sistem de comunicare ce se consumă între un factor emițător de informației, rol pe care îl îndeplinește în cea mai mare măsură profesorul, și un receptor beneficiar al informației – elevul.

Personalitatea profesorului are un rol deosebit. Profesorul îl cucerește afectiv pe elev și îl determină să adere intelectual la ideile pe care i le comunică. Modul cum profesorul gândește și își exteriorizează gândurile reprezintă pentru elev un model metodologic care îl călăuzește în propriul lui fel de a gândi și de a se exprima. Condiționarea intelectual-afectivă a activității elevului de către profesor reprezintă pentru acesta din urmă nu numai pretext de autoritate, ci mai ales responsabilități sporite cu privire la calitatea influențelor intelectuale și etice pe care le exercită asupra elevilor săi și care se exprimă, în cele din urmă, în concordanța dintre normele pe care le proclamă și conduitele sale. Elevii trebuie învățați din prima zi de școală să gândească cu propriul cap, să știe să folosească independent o serie de repere și instrumente pentru investigarea independentă a lumii. Capacitatea de a dispune de „tact pedagogic” este recunoscută acelor categorii de profesori care reușesc să călăuzească cu grijă eforturile elevului, care manifestă înțelegere față de eșecurile sale și îl ajută cu răbdare să le depășească. Pedagogia contemporană promovează un stil de raporturi între profesori și elevi caracterizat prin corelarea autorității factorilor pedagogici cu tendințele copilului și cu capacitățile sale de a-și autoregla conduitele. Autoritatea profesorului se exercită consecvent în acele situații educaționale cărora elevul nu poate să le facă față cu propriile forțe, pe care nu este capabil să le rezolve fără sprijinul direct și sistematic al profesorului. Practic în sistemul școlar contemporan, corelarea dintre motivația externă și cea internă se sprijină pe mecanismul comunicării bilaterale dintre profesor și elevi, modalitate predominantă de reglare a procesului educațional. Sistemul de comunicare univocă cedează astăzi

locul colaborării dintre profesor și elev într-un efort comun și coordonat ce tinde să apropie pe elev de înțelegerea adevărilor științei și a normelor conviețuirii umane.

În învățământul modern, stilul și conținutul raporturilor dintre profesori și elevi sunt puternic influențate de mijloacele didactice prin care se realizează funcția informațională a învățământului. Mijloacele moderne (audio-vizuale) schimbă ansamblul funcțiilor pedagogice ale profesorului. Profesorul este degrevat de o parte dintre sarcinile sale de comunicare a informației științifice de către mijloacele moderne. El devine astfel disponibil pentru realizarea mai eficientă a altor obligații pedagogice: poate să observe și să îndrume mai degajat activitățile independente ale elevilor, să-i sprijine în consolidarea cunoștințelor. Profesorul se transformă astfel dintr-un „mentor” a toate știutor într-un partener cu mai multă experiență care participă alături de elevii săi la dezbaterile unor probleme științifice de actualitate. Comunicarea bilaterală profesor-elev dobândește un dublu sens. Ea nu mai înseamnă numai dialog între profesor și elev, ci mediază dialogul dintre elevii înșiși. Răspunzând la întrebările elevilor, profesorul clarifică cunoștințele, dar sugerează elevilor noi piste de abordare a temelor pe care le discută între ei.

Privită ca suport principal al procesului de predare-învățare, comunicarea didactică se supune exigențelor ce decurg din caracterul intenționat, planificat și sistematic al procesului de învățământ, precum și exigențelor de calitate și eficiență asociate acestui proces. Prin urmare, comunicarea didactică nu se desfășoară la întâmplare, nu trebuie lăsată în zona arbitrariului și improvizației, ci proiectată, pregătită și realizată în mod judicios, cu respectarea condițiilor de optim comunicațional și de eficiență pedagogică a comunicării.

Profesor Arnold Maier,
Colegiul Național „Kölcsey Ferenc” Satu Mare

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996;
2. Filimon, Letiția, *Psihologia educației*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2001;
3. Șcheau, Ioan, *Logică și comunicare educațională*, Alba Iulia, 2003;
4. Voiculescu, Fl., Voiculescu, E., *Pedagogie*, Alba Iulia, 2003;

Arta comunicării în alternativa educațională

Step by Step

Motto:

„Cunoaște-te pe tine însuși și vei cunoaște întregul univers. Cunoaște-ți limitele și vei cunoaște limitele universului tău.”

(Socrate)

Universul reprezintă tot ceea ce ne înconjoară, el este cel care ne dă valoare. Omul, însă, poate să se pună în valoare prin numeroase situații, una dintre acestea fiind situația de comunicare.

În accepțiunea sa cea mai profundă, comunicarea poate fi definită ca relația bazată pe co-împărtășirea unei semnificații. Dacă informația este premisa absolut necesară unui act de comunicare, ea nu este însă suficientă. Absența înțelegerii informației și a cadrului relațional, care îi ghidează și fixează sensul și semnificația, anulează „starea de comunicare”.

În esență, a comunica înseamnă „a fi împreună cu”, „a împărtăși și a te împărtăși”, „a realiza o comuniune de gând, simțire, acțiune”. Unul dintre atributele esențiale ale omului este acela de a comunica. Prin comunicare individul se umanizează, își ordonează comportamentele sub influența experienței sociale, își alege locul și rolul său printre ceilalți. Comunicarea pare a fi „umbrela” sub care se desfășoară toate activitățile umane, în primul rând acea activitate în care individul, folosindu-se de limbă, se construiește pe sine în permanență, în procesul de intercomunicare. Comunicarea este cea care îl definește pe om ca membru al unei societăți și în același timp, este cea care conferă identitate societăților umane.

Cei dintâi care trebuie să învețe arta comunicării sunt copiii. Comunicarea ca scop este vizată atât în familie, cât și în școală. Unul din obiectivele principale vizate a fi realizate în învățământul primar, indiferent de modalitatea educațională în care se realizează, este dezvoltarea achizițiilor lingvistice.

În cadrul sistemului de învățământ din România, prin inițiativele realizate la nivel central, teritorial și local, după 1990, sunt instituționalizate și aplicate în învățământul preșcolar și primar alternative educaționale. Ele reprezintă variante de organizare școlară, care propun modificări ale anumitor aspecte legate de formele oficiale de organizare a activității instructiv-educative.

Proiectarea și realizarea alternativelor educaționale reprezintă acțiuni care se realizează prin raportare la finalitățile educaționale formulate la nivel macro, al idealului și al scopurilor educaționale și la nivel micro, al obiectivelor care direcționează întregul proces de învățământ.

Programul Step by Step promovează un model educațional centrat pe elev. Acesta presupune valorizarea educației individuale și susține necesitatea de a-l face pe copil conștient că tot ceea ce îl înconjoară este interdependent. De asemenea, alternativa Step by Step pune accent pe colaborarea

școlii cu familiile elevilor, pe implicarea părinților în conceperea și organizarea activităților școlare și extrașcolare.

Activitățile didactice se bazează pe munca în grupuri mici/echipe și își propun să îi învețe pe elevi să își dezvolte un simț al identității și prețuirii de sine, să coopereze, să se respecte unii pe alții și să se integreze în comunitatea elevilor. Modalitățile de lucru pe grupuri alternează, atât datorită modului de dispunere a mobilierului, cât și datorită metodelor aplicate, care reclamă organizarea elevilor în formații de lucru de diferite mărimi.

Metodologia didactică utilizată este activizantă, datorită faptului că vizează abordarea individualizată a elevilor, ținând cont de nivelul de dezvoltare al fiecăruia. O cale eficientă de individualizare a învățării este organizarea centrelor de activitate care să reflecte interesele și nevoile elevilor (de exemplu: centrul de limba română /citire/scriere, centrul de matematică, centrul de studii sociale/științe, centrul de arte, centrul de construcții). Fiecare centru include activități diverse și cu materiale diferite, organizate logic, funcție de cerințele și stilurile individuale de învățare. Activitățile elevilor sunt bazate pe cercetare, ei învață prin asocierea informațiilor noi cu cele asimilate și a materialelor noi cu cele pe care le cunosc deja. Sunt evaluați prin modalități specifice, care atestă capacitățile și competențele achiziționate de elevi, de exemplu: scaunul autorului, mapa de lucrări, caietul de evaluare etc.

În cadrul alternativei Step by Step comunicarea este valorizată în numeroase situații. Programul propriu-zis al fiecărei zile de școală începe cu comunicarea pe orizontală și verticală, în cadrul „Întâlnirii de dimineață”, în care elementul determinant pentru activitatea viitoare este prezentarea agendei zilei. Ea conține planificarea activităților din ziua respectivă, care în acest moment este comunicată elevilor. Așadar, acesta este primul moment în care comunicarea sub formă de dialog între cadrul didactic și elevi, între elevi și elevi, este fundamentată pe o serie de întrebări și precizări care se succed până când se constată că planul de activități a fost însușit de către elevi.

Rubrica „Noutăți” este momentul zilei de școală cel mai dorit, deoarece în acest interval de timp orice elev poate să povestească, să comunice celorlalți colegi ceva important, care l-a făcut fericit, care l-a impresionat, ceva despre care a citit, ce anume a visat, ce experiențe de cunoaștere a avut în ziua anterioară. Noutățile sunt comunicate de pe „scaunul autorului”, locul în care, în timp ce copilul este valorizat, are responsabilitatea comunicării, deoarece urmează întrebările și comentariile colegilor. În cadrul acestui moment, institutorul remarcă și întărește sinceritatea în comunicare a elevului, îi încurajează acestuia orientarea spre lucruri benefice, cum ar fi lectura. Elevul își dezvoltă flexibilitatea comunicării verbale și, în același timp, își „înfrânge” timiditatea. Pe această cale se poate sesiza cum actul comunicării devine cauză și efect a dezvoltării personale.

În continuarea programului zilei, se continuă demersul în centrele de activitate, unde elevilor le este permis să comunice între ei în timp ce desfășoară activități ce presupun cooperarea, activități structurate de scopuri clare și anterior determinate. Solicitarea ajutorului de la colegi în efectuarea sarcinilor este un fenomen curent care apare ca expresie a flexibilității și abilităților de comunicare deosebite de care elevii sunt capabili. Colaborarea este cea care înlocuiește concurența, dar cu toate acestea competiția între elevi există.

În cadrul alternativei educaționale Step by Step, comunicarea interpersonală este activă sub diverse forme: orală, scrisă, verbală, nonverbală, simbolică, atât între elevi și cadre didactice, cât și între cadre didactice și părinți. Această alternativă presupune o strânsă legătură între școală și familie. Școala comunică cu părinții în manieră scrisă prin intermediul scrisorilor săptămânale, prin intermediul mapelor cu lucrări, care la sfârșitul săptămânii sunt trimise acasă, prilej cu care dascălul poate comunica părinților anumite constatări, planuri pentru săptămâna ce urmează sau poate, chiar, să ceară părerea în legătură cu anumite probleme ce-i vizează pe copii.

Așadar, comunicarea în toate formele sale este esențială și prezentă permanent în toate activitățile școlare care se desfășoară în cadrul alternativei educaționale Step by Step. Pentru dezvoltarea și integrarea adecvată în societate, copilul are nevoie de un antrenament al comunicării, de care poate beneficia pe deplin dacă este integrat în cadrul alternativei Step by Step.

Dacă ne dorim să formăm oameni adevărați prin școală, este de dorit să căutăm căi de comunicare eficientă cu aceștia și cu părinții lor, și să-i învățăm de la cea mai fragedă vârstă tainele comunicării. Unul din contextele prielnice pentru realizarea acestor obiective am ales să-l prezint în prezentul articol, fără a absolutiza însă, valoarea formativă a demersurilor educaționale specifice alternativei Step by Step, și considerând acest context demn de luat în considerare atunci când se constată carențe în antrenarea elevilor în arta comunicării.

**Profesor înv. primar Claudia Gabriela Semerian,
Școala Gimnazială „Aron Cotruș” Arad**

Bibliografie:

1. Cucos, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002;
2. Ilica, A., *O Pedagogie Modernă*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2008;
3. Ilica, A., *Pedagogia Comunicării - repere pentru o cultură organizațională*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2009;
4. Ilica, A., *O Istorie a Gândirii Pedagogice*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2009;

Diferențe între metodele alternative Montessori și Waldorf

Montessori și Waldorf sunt unele dintre cele mai populare și apreciate sisteme educaționale neconvenționale din lume. Aceste metode de învățământ atipice au luat amploare și au atras rapid interesul tot mai multor instituții sau părinți pentru educația primară a copiilor lor.

Sistemul Montessori a fost inventat de Maria Montessori în urmă cu aproximativ un secol. Un element fundamental al acestei metode este că abordează copilul în totalitatea sa și îl vede ca pe o persoană care învață în mod natural și e interesată de progresul său, pe când viziunea sistemului tradițional este cea care vede copilul ca pe o tablă goală, ca pe un vas ce așteaptă să fie umplut de profesor prin cunoștințele sale. Studiile științifice recente asupra capacităților cognitive, sociale și emoționale ale copiilor validează aceste concepții și vin în completarea viziunii Montessori asupra copilului și asupra modalităților optime de educare a acestuia.

Pedagogia Waldorf a fost creată la începutul secolului XX de către Rudolf Steiner. Ea se bazează pe antropologia dezvoltată de Steiner în cursurile de introducere, ținute în toamna anului 1919, înainte de începerea primelor clase, în Stuttgart, Germania. În lume, acest sistem educativ are astăzi o răspândire largă. La nivel mondial există mai multe forumuri de cercetare în pedagogie și de formare continuă, care asigură buna funcționare a sistemului alternativ Waldorf, protejând drepturile de autor.

Alternativa educațională Waldorf completează sistemul educațional existent; substituie unele forme de educație printr-o ofertă metodică și didactică diferită sau complementară; restructurează cadrul de organizare și funcționare a instituției școlare.

În Școala Waldorf, ritmul are un rol important în educarea voinței, urmărindu-se ritmul unei ore, al zilei, al lunii și al anului. Ritmul orei este reliefat de împărțirea cursului principal, ce se desfășoară la începutul cursurilor în primele două ore, în trei părți: o partea ritmică, prin care este solicitată voința copilului, o partea cognitivă care se adresează intelectului și o parte de povestire care se adresează simțirii.

Deși ambele tipuri de școli, prima întemeiată de Maria Montessori și a doua de Rudolf Steiner, au o mulțime de caracteristici și lucruri în comun, filosofii lor diferă într-o mulțime de privințe.

Stil de învățare sau predare

Montessori: școala crede în copil și abilitatea lui de a ști ce dorește de la el și de la viață și îl lasă să aleagă ceea ce vrea să studieze, profesorul fiindu-i doar un ghid în procesul cunoașterii.

Waldorf: folosește o abordare direcționată spre profesor în sala de clasă, care îndrumă copilul spre dobândirea cunoștințelor și aprofundarea materiei, el este cel care predă, copilul supunându-se materiilor impuse.

Spiritualitate

Montessori: nu are un model de spiritualitate prestabilit; este un sistem educațional flexibil și deschis, care se adaptează nevoilor și credințelor fiecăruia în parte.

Waldorf: chiar dacă Steiner nu a vrut să adere la nicio religie sau entitate spirituală, școala lui este înrădăcinată în antroposofie, o filosofie de viață care consideră ca oamenii trebuie să aibă mai întâi o înțelegere a umanității înainte de a înțelege mecanismul de funcționare a universului.

Activități de învățare

Ambele sisteme educaționale folosesc metode neconvenționale pentru asimilarea informațiilor și nu se bazează pe note sau testari. Din punct de vedere al activităților de învățare, cele două școli se bazează pe același principiu: respectarea nevoii copilului pentru un anumit ritm sau ordine de învățare în rutina zilnică.

Deși acest principiu este recunoscut și pus în aplicare prin joacă, cele două școli au viziuni diferite în modul în care jucăriile facilitează procesul de învățare:

Montessori: copilul trebuie să se joace cu acele jucării care îl ajută să înțeleagă concepte și să învețe lucruri noi; este vorba de jucăriile educative.

Waldorf: încurajează copilul să-și pună la lucru imaginația și să-și confecționeze propriile jucării, din materialele pe care le are la îndemână; metoda Steiner pune accentul pe creativitate în procesul de învățare a copilului.

Ambele școli folosesc curriculumuri adecvate nivelului de dezvoltare a copilului și cred atât în abordarea practică, cât și teoretică în procesul de învățare, desfășurate concomitent pe parcursul mai multor cicluri educaționale.

Arta și creativitate

Montessori: exploatează arta și creativitatea, dar educatorii consideră că cei mici învață și se dezvoltă cel mai mult dacă se concentrează pe partea pragmatică; cunoașterea este inițiată prin experiența și contactul cu lumea înconjurătoare în toată splendoarea ei.

Waldorf: sistemul nu agreează concepția Montessori și consideră că dezvoltarea creativității de la vârste mici este esențială pentru dezvoltarea pe termen lung a copilului - artă, muzică, jocurile de rol, dar și cele care pun imaginația la lucru sunt integrate constant în orele de clasă.

Perspectiva asupra naturii

Ambele tipuri de școli au meritul de a pune accentul pe importanța stilului de viață eco și pe respectul pentru natură. Atât în sistemul Montessori, cât și în tehnica Steiner, copiii învață o mulțime de lucruri despre lumea înconjurătoare și natură. Reciclarea și protecția mediului sunt două părți importante în curriculumul ambelor școli.

Utilizarea calculatorului și televizorului

Concepția privind introducerea gadgeturilor în procesul educațional diferă la cele două școli:

Montessori: lasă la latitudinea părinților să decidă cât și cum anume trebuie folosite dispozitivele electronice în educația copilului, deși recomandă limitarea televizorului, telefoanelor mobile, calculatorului sau mp3 playerului în activitățile din programul lui obișnuit.

Waldorf: este rigidă în ceea ce privește expunerea la gadgeturi și surse media moderne. Filosofia școlii urmărește ca cel mic să-și creeze propria lume, prin prisma imaginației și să nu se lase influențat de aceste surse moderne. Calculatoarele sunt introduse în procesul de învățare la orele de clasă abia târziu, în clasele superioare. Ambele școli consideră că gadgeturile limitează dezvoltarea creativității și imaginației copiilor, chiar dacă una pune mai mult accentul pe aceste abilități decât cealaltă.

Perspectiva asupra muncii sau activităților extracurriculare

Montessori: vede munca în afara școlii și activitățile extracurriculare, din care copilul învață să devină responsabil, independent, ca pe o plăcere, din care-și dezvoltă în mod natural instinctul de a ajuta și învață lucruri noi. Nu impune activitățile domestice și ajutorul dat părinților la curățenie, cumpărături etc. în programul școlii, dar încurajează înclinația copiilor pentru a oferi suport atunci când este nevoie, pentru a deprinde lecții de viață și educaționale importante din ele.

Waldorf: consideră că aceste activități extracurriculare „fură” din bucuria de a fi copil și umbresc copilăria celui mic; merge pe principiul că un copil trebuie să fie copil și să experimenteze activitățile specifice vârstei: joacă, veselie, bucurie prin metode distractive și amuzante.

Aptitudini școlare sau de învățare

Cele două școli diferă din punct de vedere al dobândirii aptitudinilor școlare:

Montessori: introduce programa școlară devreme, încă de la vârsta preșcolară. Copii învață să citească încă din anii de grădiniță.

Waldorf: o introduce abia de la 7 ani sau mai târziu. În preșcolaritate, educatorii accentuează mai mult activitățile copilăriei, încurajează imaginația și creativitatea copiilor. Se concentrează pe dezvoltarea și dobândirea aptitudinilor de scris și citit abia în primii ani de școală.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Bibliografie:

1. Albușescu, I., *Pedagogii alternative*, Editura All, București, 2014;
2. Cazan, C. M., Petrescu, C., *Alternative educaționale*, Editura Pro Universitaria, București, 2017;
3. Montessori, M., *Mintea absorbantă*, Editura APA, Drobeta Turnu-Severin, 2006;
4. Steiner, R., *Metoda Waldorf. Bazele spirituale ale educației*, Editura Vremea, București, 2016;

Lectura pe internet

Trăim într-o eră a tehnologiei în care informațiile ne asaltează din toate părțile, iar nouă ne revine sarcina să le selectăm pe cele importante și relevante pentru noi. Încă de la vârste foarte fragede, chiar de la 1 an, foarte mulți copii au acces la tehnologie și la tot ce înseamnă mass-media.

Mass-media reprezintă ansamblul mijloacelor de comunicare în masă, cum sunt: televizorul, radioul, presa, internetul etc. Informarea, din orice sursă ar fi ea, presupune ca noi să putem vizualiza și înțelege acele informații, astfel că, „lectura este un act individual de învățare și presupune constituirea sensului unui text.” (Ilica, 2003, p. 114)

În ziua de astăzi, copiii nu mai citesc cărți, nu mai sunt atrași de cărți, deoarece este mult mai ușor și implică mult mai puțin efort lectura pe internet. Acum foarte multe cărți sau lecturi se găsesc în mediul online, iar achiziționarea unei cărți sau împrumutarea ei de la bibliotecă, implică un anumit efort pe care, din comoditate și din ușurința pe care o oferă internetul, nici copiii, dar nici adulții nu mai sunt dispuși să îl facă. Cartea în format tipărit nu îți permite să o modifice astfel încât, să poți să o citești cât mai ușor, pe când una în format electronic îți permite să îi mărești scrisul sau să mărești luminozitatea aparatului pentru a putea citi seara. Totodată, copiii nu mai au răbdare să citească o carte, deoarece internetul le dă impresia de viteză, deși ei citesc în același ritm.

Cadrele didactice nu pot minimaliza rolul tehnologiei în viața copiilor, dar au rolul de a-i pregăti și a-i învăța despre utilizarea responsabilă a acesteia. Datorită evoluției tehnologiei și evoluției întregii societăți, profesorii trebuie să se adapteze și ei astfel că, există diferite momente ale activității și diferite metode prin care tehnologia poate fi introdusă în activități, chiar la nivel preșcolar. Este esențial și important ca de la aceste inserții mici să nu extrapolăm folosirea tehnologiei în totalitate în activitatea instructiv-educativă. Cadrul didactic are rolul de a le insufla copiilor importanța cărților în viața lor și este important ca prima dată, copiii să cunoască o carte și apoi tehnologia.

De asemenea, este important cât timp și cu cine îl petrec copiii în mediul online. Foarte mulți copii sub vârsta de 3 ani au acces la platforme online precum YouTube. Copiii încep de devreme să aibă conturi pe una sau mai multe platforme/rețele de socializare și chiar dacă este în mediul virtual, ei comunică și intră în contact cu mulți oameni, cunoscuți sau mai puțin cunoscuți. Astfel, profesorii trebuie să îi învețe pe copii să gestioneze timpul petrecut în online, persoanele cu care aleg să intre în contact și informațiile pe care le furnizează, dar și asimilează.

Așa cum am spus, tehnologia poate fi utilizată cu succes în sfera educațională, la fel și rețelele sociale. Există diferite platforme create de profesori sau educabili pentru profesori și educabili, care se pot folosi în scop educativ. *Classroom* (<http://www.classroomn.com>) este una dintre aceste platforme fiind „utilizată ca o sală de clasă online”. De asemenea, mai este *e-college*

(<http://ecollege.ning.com/>) care este „o rețea pentru profesioniștii în e-Learning care doresc să partajeze propria experiență și să discute evoluțiile care se produc în lumea învățării online”. Mai sunt și *GlobalClassroom*, *NewLearning*, *School 2.0* sau *WorkForce Educators*. (Anghel, 2011, pg. 149-150)

Daniel Cassany este un filolog catalan și investigator la Universitatea Pompeu Fabra în Barcelona. Acesta a acordat un interviu pentru *Clarín Educación* pe tema citirii și scrierii în era internetului. El susține faptul că, cititul în format online nu se compară cu cititul în format fizic, deoarece acesta din urmă are considerabil mai multe beneficii. (Educacion, 2011)

Potrivit studiilor de specialitate, în zilele noastre citim mai mult, dar cititul este mult mai dificil și mai divers, pentru că sunt multe informații și texte de o calitate îndoielnică. Aici intervine cadrul didactic prin educarea copiilor pentru a filtra informațiile care vin spre ei.

Totodată, filologul susține că lectura pe internet are totuși câteva beneficii pentru formarea personalității noastre. Cassany susține faptul că, acest tip de lectură ne creează abilități noi. De exemplu, atunci când practicăm lectura pe internet trebuie să putem distinge adevărul de minciună sau să înțelegem că pe internet circulă informații care au nevoie de cât mai multe accesări, chiar dacă ceea ce prezintă nu este adevărat. Așadar, după cum spuneam și mai sus, profesorii trebuie să îi învețe pe copii cum să filtreze informațiile online sau offline, atât după interesele lor, cât și după veridicitatea acestora. (Educacion, 2011, p. 7)

În concluzie, lectura pe internet nu este de condamnat, și în niciun caz nu trebuie exclusă din viața copiilor, ci acest tip de lectură chiar are beneficii, dar trebuie prezentate cât mai clar și trebuie să educăm copiii în acest sens.

Prin urmare, cadrele didactice trebuie să îi învețe și să îi responsabilizeze pe copii în legătură cu consumul de tehnologie și să le explice avantajele, dar și dezavantajele acesteia. Acest lucru se poate face chiar de la vârsta preșcolarității, când deja mulți copii au acces la internet, aceștia trebuie educați și pregătiți, încet, cu moderație, dar responsabil, real și adaptat particularităților de vârstă a acestora, pentru contactul cu internetul și cu mass-media.

**Profesor învă. preșcolar Adina Liana Dan,
Grădinița cu Program Prolungit Nr. 11 Arad**

Bibliografie:

1. Anghel, T. (2011), *Tot ce trebuie să știi despre internet*, Editura Polirom, Iași;
2. Ilica, A. (2003), *Comunicarea educațională*, Editura Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, Arad;

3. Educacion, C. (2011, August 10), *La lectura en la era de Internet. Enfoques*, p. 7., Preluat pe Mai 30, 2018, de pe <https://www.upf.edu/documents/2853238/0/Clarín12.pdf/9a4e915c-be9e-47fe-9ccf-18578a61c446>

Creativitatea – fereastră larg deschisă spre imaginația elevilor

Creativitatea este cea mai dificilă abilitate de gândire de dobândit și, de asemenea, cea mai căutată. O prețuim în muzica, divertisment, tehnologie și alte aspecte ale existenței noastre. Apreciem și tânjim după ea pentru că ne îmbogățește înțelegerea și ne poate face viața mai ușoară.

Creativitatea începe întotdeauna cu imaginația, iar istoria arată că multe lucruri pe care ni le imaginăm sunt create mai târziu.

Gene Roddenberry și-a imaginat comunicatoarele cu flip „Star Trek” în 1966, iar Motorola le-a produs în 1996.

La mijlocul anilor 1800, Augusta Ada King și-a imaginat un limbaj pentru mașinile de calcul care nici măcar nu existau; astăzi este onorată ca fondatoare a limbajelor de programare moderne.

Când Benjamin Bloom a identificat ceea ce el a numit taxonomia domeniului cognitiv, el a clasat creativitatea drept una dintre cele mai dificil de stăpânit, deoarece o persoană trebuie să folosească toate celelalte abilități cognitive în procesul creativ. Deoarece, potrivit lui Bloom, crearea este cea mai înaltă ordine de gândire și ar trebui să fie în fruntea tuturor mediilor de învățare și un scop final.

Când elevii creează ceea ce își imaginează, ei sunt cei care conduc activitatea până la obținerea a ceea ce și-au imaginat.

În clasă, atunci când profesorii proiectează experiențe de învățare, pot planifica și încadra curriculumul și pot oferi instrumente ce dau elevilor posibilitatea de a fi creativi. Există câteva lucruri pe care profesorii creativi la rândul lor le fac, pentru a dezvolta creativitatea propriilor elevi.

- Organizarea de activități de învățare care permit elevilor să-și exploreze creativitatea în moduri relevante, interesante și valoroase.

Un exemplu de activitate propusă elevilor de la o clasă de profesională, la modulul „Sortimentul de preparate și băuturi”, clasa a X-A.

Ce plating puteți face din ceapă chives, mozzarella și roșii cherry?

Iată ce a ieșit:

Fig.1 Plating gustare rece – Buchet de lalele

- Creativitatea trebuie valorificată, sărbătorită și recompensată.

Exemplu de activitate: elevii de clasa a treia învață despre poligoane. Cum poate ști învățătoarea dacă elevii săi și-au însușit conceptul printr-o verificare sub formă de joc, nu doar prin clasică evaluare?

Pentru a vedea dacă cunosc conceptul, învățătoarea i-a scos în curtea școlii. Fiecare elev a primit cretă colorată și a avut sarcina de a desena mai multe exemple de poligoane, pe alea din curtea școlii. Odată ce elevii au realizat acest lucru, învățătoarea a solicitat elevilor să transforme acele forme în ceva ce le place.

Fig. 2 Poligoane colorate

Elevii vor să arate tuturor pisicuțele, roboții și căsuțele lor bazate pe geometrie și apoi să aibă ocazia să explice întregii clase de ce le-au plăcut.

- Elevii trebuie formați, astfel încât, să dobândească abilități de care au nevoie pentru a fi creativi.

Exemplu de activitate: o clasă de elevi învață despre fenomenul de „îngheț”.

Profesorul pune întrebarea: „Îngheață doar apa?” și propune un mic experiment, ce constă în identificarea altor lucruri ce pot „îngheța”, condiția fiind aceea ca, elevii să folosească pentru experimentul propus, doar ceea ce au în clasă la momentul respectiv.

Elevii propun o listă de lucruri pe care le vor lăsa afară pentru a vedea dacă îngheață: apă, suc, spirt, lipici, detergent lichid, pastă de dinți și hârtie. Unele lucruri pe care le propun pentru

experiment sunt solide și deci nu ar trebui să înghețe: creioane, radiere, cărți (dar într-un fel, hârtia rămâne pe lista de teste).

În ziua următoare, elevii discută despre descoperirile lor, despre motivul pentru care hârtia este rigidă și spirtul nu a înghețat.

Dacă discuția inițială dintre elevi a fost despre lucruri ce ar putea „îngheța” și a promovat abilități precum susținerea ideilor cuiva și compromisul (discuția despre cărți, hârtie), discuția ulterioară încurajează raționamentul deductiv și ascultarea activă.

Concluzii:

Elevii învață făcând. Elevilor le plac provocările.

Eliminând constrângerile și oferind elevilor spațiul și cadrul potrivit, creativitatea are toate șansele să se dezvolte. Imaginația și creativitate sunt trăsături ce alimentează viitorul. Ambele servesc la inspirarea elevilor și ar trebui să fie integrate în fiecare parte a învățării.

Creativitatea stimulează, de asemenea, creșterea mentală la elevi, oferind oportunități de a încerca noi idei și noi moduri de gândire, de rezolvare a problemelor.

Activitățile creative ajută la recunoașterea unicității, diversității elevilor și oferă oportunități excelente profesorilor de a personaliza predarea și de a se concentra asupra fiecărui elev în parte.

A-i învăța pe elevi *cum* să gândească este mai important decât a-i învăța să gândească.

**Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. Enăchescu, E., *Creativitatea copiilor. O abordare psihopedagogică*, Editura Universitară, București, 2015.

CERCETĂRI, STUDII, REFLECȚII

Communicative language testing

According to H.G.Widdowson, "communicative abilities are ways of creating discourse in different modes" (Widdowson, 1978: 67). Developing communicative competence is one of the concepts of classroom techniques of teaching English. Hymes and Gumpers (1972: VII) state that communicative competence refers to what a speaker needs to know in order to communicate effectively in a culturally significant setting.

Furthermore, Savignon (1983: 9-24) supports the ideas expressed above and describes the four components of the communicative competence. The first of them is the grammatical competence, which refers to the ability to recognize the lexical, morphological, syntactic, and phonological features of the language, focusing on suitable structure, and helping the learners to use the language appropriately and freely. The second competence is the sociolinguistic one which refers to the ability to understand the social context in which communication takes place, including role relationships and the communicative purpose for their interaction. Another important competence is the discourse competence which represents the ability to interpret the communication of a series of sentences to form a meaningful whole. Finally, the fourth important competence is the strategic one, which refers to the ability to use different strategies (e.g. repetition, avoidance, shifts in register and style) to compensate and sustain imperfect communication.

The main objective of teaching speaking to students is the development of the ability to interact successfully in a foreign language and this involves comprehension and production of the language. According to Weir (1990: 73), in testing the speaking ability of students, the criteria for communicative testing should include tasks that are purposive, interesting, and motivating with a washback effect on teaching. More than that, interaction among students should represent a key feature and the output should be to a certain extent unpredictable. Teachers should also provide a realistic context for the testing and the processing should be done in real-time.

A communicative language test should give students opportunities to be assessed by using contextual and situational test items. Students need to know the purpose of the assessment activities, the expected performance, and the criteria for each task. For instance, some rubrics are needed to check the dimensions or aspects of oral language.

Some assessing oral activities may include:

- *Questions and answers*: students may be asked to answer questions related to themselves, their family members, hobbies and preferences, their town, school or favourite season, and so on.

Some examples of questions are the following: „Can you tell me about your family? What is your favourite hobby and why? What does your town look like? What tourist attractions are there in your town? What are your classmates like? Do you like your school? Why? Etc.”

- *Giving instructions and directions*: students may be asked to give instructions and directions. These activities are usually done in pairs. For example, students can be asked to give instructions about how to use a telephone, computer, or any other device. These devices can be brought into the classroom by the teacher. Students can also be asked to give directions, such as getting to the railway station. They should be able to ask and answer questions. Some examples of questions are the following: „Can you tell me please, how do we use this telephone?, How can I get to the railway station? Please, help me!, Would you like to help me in finding the way to the nearest bookshop? Etc.” Only by practicing, acting or doing something, students can learn to communicate.

- *Picture-cued descriptions of stories*: students are asked to describe the picture provided by the teacher in the classroom. This activity is done individually. According to O'Malley (1996: 79) picture cues require no prior preparations on the part of the student and can be used to elicit the following language functions: describing, giving information, or simply giving an opinion.

- *Information gap*: when two or more people are talking about something, one may know something which is not known to the other. For example, in pair work undertaken to complete an incomplete picture, each member of the pair has a part of the total information and he/ she attempts to convey it orally to the other.

In communicative language teaching and testing, there are various types of exercises and activities that help students to achieve the communicative competence and engage learners in communication. Activities like games, role plays, group work, and pair work play an important role as they help students learn a foreign language effectively. These activities comprise the exchange of words, conversation with others, improvisations, or debates.

Profesor Roxana Oana Clepe,

Școala Gimnazială „Iosif Moldovan”, Arad

Bibliography:

1. Hymes, Dell & J.J.Gumpers. *Directions in Sociolinguistics: The Ethnography of Communication*. Holt, Rinehart and Winston, New York, 1972;
2. O'Malley, J. Michael & Valdez Pierce, Lorraine. *Authentic assessment for English language learners: Practical approaches for teachers*. White Plains, NY: Addison-Wesley, 1996;
3. Savignon, Sandra J. *Communicative Competence: Theory and Classroom Practice*. United States of America, 1983;
4. Weir, Cyril. *Communicative Language Testing*. Prentice Hall, New York, 1990;

5. Widdowson, H.G. *Teaching Language as Communication*. Oxford University Press, Oxford 1978;

Aspecte ale sfârșitului celui de-al doilea război mondial reflectată în presa arădeană

Printre subiectele cele mai urmărite de periodicele arădene de-a lungul anilor 1945, 1946 și 1947, cele desfășurate la nivel central, care au contribuit fundamental la instaurarea comunismului în spațiul românesc, ocupă un loc central. De multe ori, prima pagină a unui număr al unui periodic arădean era ocupată de un titlu mare, care anunța un subiect de interes național, urmat de un lung articol, pe mai multe coloane, care detalia titlul și subiectul respectiv. De cele mai multe ori, în stânga articolului exista și o coloană cu un editorial, aproape întotdeauna nesemnat, care dezbătea și el un subiect de interes național. Atunci când subiectul era amplu, el era continuat în paginile următoare ziarului, de regulă a doua sau a treia.

Până la un anumit punct, interesul periodicelor arădene pentru evenimentele desfășurate la nivel central, sau chiar internațional, poate părea legitim. La urma urmei, Aradul era parte a României și era direct afectat de evenimentele desfășurate în capitală sau care afectau țara.

În ceea ce privește articolele care tratează subiecte de politică internă, ceea ce frapază este tonul folosit de aceste periodice, de cele mai multe ori lipsa lor de obiectivitate, sau chiar omiterea unor subiecte care nu conveneau comuniștilor. În politica internațională, lucrurile stăteau altfel, evenimentele de politică externă, precum ultimele mari confruntări ale celei de-a doua conflagrații mondiale, fiind relatate în detaliu și cu mai multă obiectivitate.

Se poate afirma că cel puțin din acest punct de vedere, periodicul arădean este foarte bine informat, el urmărind îndeaproape principalele evenimente desfășurate în Europa, dar nu numai. Trebuie remarcat și că aceste evenimente sunt tratate pe prima pagină, de obicei în articole generoase, cu mai multe coloane.

Până în luna martie a anului 1945, atunci când se referea la evenimente din politica externă, în centrul acestora se afla desfășurarea celui de-al Doilea Război Mondial. Astfel pe 4 martie 1945, oficiosul comunist titra: „*Orașele Munchen – Gladbach și Trier ocupate – puternic atac aerian asupra Vienei*”. În descrierea evenimentelor se poate observa o descriere destul de exactă a situației de pe linia frontului, relatată în termeni corecți, dar care să poată fi bine înțeleși de cei cărora ziarul li de adresează. Succesele militare de pe front sunt completate cu o listă a prăzilor de război. Astfel, ziarul afirmă, citând *Radio Londra*, că de-a lungul lunii februarie 1945, pe Frontul de Vest au căzut prizonieri 60 de mii de soldați și ofițeri germani, fiind de asemenea capturată și o importantă pradă

de război, constând în mai multe mii de vagoane de tren. Surprinde la acest articol referirile în întregime la Vestul Europei, acolo unde luptau trupele americane, britanice sau canadiene, fără nicio referire la Armata Sovietică, fără nici măcar o urmă de retorică specific comunistă.¹

În același număr din 4 martie, într-un alt articol, tot de pe prima pagină, se vorbește despre declarațiile președintelui american Roosevelt referitor la Conferința de la Yalta. Articolul este de fapt o relatare a unei declarații a președintelui american în fața Congresului Statelor Unite. În ceea ce privește conținutul articolului trebuie remarcat și aici obiectivitate periodicului arădean, dar nu poate fi trecut cu vederea idealismul liderului american, care cere Congresului și americanilor să respecte hotărârile luate în Peninsula Crimeea și să creadă că aceste hotărâri sunt o garanție că s-a pornit pe calea cea bună care va duce la o pace de durată.² Și totul în condițiile în care Yalta poate fi văzută ca o înfrângere a liderului de la Casa Albă, a cedării de către el a Estului Europei către Stalin, în schimbul ajutorului acestuia în războiul din Pacific împotriva Imperiului Japoniei. De fapt, Yalta nu a fost începutul unei păci îndelungate, ci începutul unei perioade de jumătate de secol, neagră pentru Europa de Est și de confruntare surdă între cele două mari superputeri ale lumii, Statele Unite ale Americii și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.

A doua zi, în numărul din 5 martie, același cotidian arădean publica pe prima pagină un alt articol despre progresul războiului pe Frontul de Vest. Sub titlul „*Linia Siegfried nu mai există; Importantele orașe Venlo și Kreefeld ocupate*”; se arată mai departe starea dezastruoasă a armatei germane, apreciindu-se că cea mai recentă înfrângere a germanilor „*este mai gravă decât aceea de la Falaise*”³. Se mai amintește în articol faptul că trupele americane au atins fluviul Rin, pe o întindere de 15 kilometri, dar și de bombardamentele aliate asupra unor orașe germane precum: Magdeburg, Chemitz și Dresda, fără însă a oferi detalii.⁴

Așadar, articolele principialului oficios al Partidului Comunist din Arad, Patriotul, tratează multe din evenimentele care încheie Al Doilea Război Mondial. Ele sunt pe larg amintite și detaliate în numerele Patriotului, de-a lungul sfârșitului de an 1944 și a întregului an 1945. Poate surprinde la prima vedere gradul mai mare de obiectivitate al ziarului, raportat la modul în care sunt prezentate subiectele de politică internă. Acest fapt poate fi explicat prin faptul că propaganda comunistă nu era neapărat interesată de aceste evenimente, iar relațiile dintre sovietici și aliații vestici erau încă destul de bune și era încă nevoie de menținerea lor. De asemenea, surprinde și detaliile oferite cititorilor, ceea ce denotă un grad mare de informare, iar acest fapt poate fi explicat prin faptul că

¹ *Idem*, anul II, nr. 136, din 4 martie 1945, p. 1

² *Ibidem*

³ Operațiune armată aliată din iulie 1944, în urma căreia trupele anglo-americane reușesc să spargă frontul german și să înfrângă armata germană și să înainteze din zona Normandiei spre Bretagne și valea Senei. Deși văzută de mulți ca o mare victorie aliată, în fapt în ultimele zile ale luptelor, mare parte din trupele germane au reușit să scape din încercuire. (cf. Serge Bernstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, vol. V, editura Institutul European, Iași, 1998, p. 156)

⁴ *Patriotul*, anul II, nr. 137, din 5 martie 1945, p. 1

multe dintre articole probabil utilizează surse de informare străine, posibil chiar vestice, care beneficiau de aportul corespondenților de război.

**Profesor Sergiu Duma,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad**

Bibliografie:

1. Bernstein, Serge, Milza, Pierre, *Istoria Europei*, vol. V, Editura Institutul European, Iași, 1998;
2. *Patriotul*, numere din 1945;

Evaluarea stării de conservare a speciei de amfibieni *Triturus cristatus* în sitului de importanță comunitară ROSCI0155 Pădurea Goroniște

Triturus cristatus, amfibian cu coadă din familia *Salamandraceae*, este o specie vulnerabilă în anumite zone, chiar periclitată. Reducerea locurilor de reproducere a afectat mult această specie, mai pretențioasă decât celelalte specii de tritoni. Este inclusă în anexa II și IV, în Directiva Habitate, printre speciile a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare. Conform listelor roșii, specia este considerată vulnerabilă la nivel național (Cogălniceanu și colab., 2000).

Fig. 1 - *Triturus cristatus* (sursă foto: Török și colab., 2013)

Populațiile sunt într-un declin accentuat pretutindeni în Europa, în special datorită distrugerii habitatelor sau a introducerii de pești. Fauna zonei de vest a României este destul de diversă, iar desemnarea ariei naturale protejate s-a realizat pe baza speciei de amfibieni menționate ca obiective de conservare în formularul standard al sitului de importanță comunitară ROSCI0155 *Triturus cristatus* - triton cu creastă.

Este cea mai mare specie de triton din România, având dimensiuni de până la 16 cm, femelele fiind mai mari decât masculii. În perioada de reproducere masculii au o creastă dorsală înaltă și dințată. Specie predominant acvatică, preferă ape stagnante mari și adânci, cu vegetație palustră.

Deseori poate fi întâlnită în bazine artificiale (locuri de adăpat, iazuri, piscine). Este o specie extrem de vorace, hrănindu-se cu râme, limacși, artropode, mormoloci și tritoni mai mici.

Reproducerea are loc în martie, iar adulții pot rămâne în apă până în mai-iunie. Femelele depun ouă pe plante submerse, fiecare ou fiind învelit într-o frunză, pentru protecție. Larvele eclozează după trei săptămâni și se transformă după patru luni în forma în care pot respira aer.

Starea de conservare a speciei: din punct de vedere al statutului de conservare și al statutului legal de protecție, conferit prin legislația națională, europeană sau prin Convenții europene, situația speciei *Triturus cristatus* din situl ROSCI0155, este considerată vulnerabilă, iar specia necesită o protecție strictă. Condițiile necesare pentru asigurarea unei stări de conservare favorabilă a tritonului cu creastă, în sit, sunt în bună măsură îndeplinite în Pădurea Goroniște, județul Bihor.

În formularul standard nu sunt incluse informații privind efectivele speciei, ci se indică numai prezența acesteia. Din punct de vedere al raportării populațiilor de *Triturus cristatus*, din sit, la efectivele lor la nivel național, la momentul completării formularelor standard, în anul 2011 s-a apreciat că aceste populații se înscriu între 0 și 2% din efectivele speciei respective, la nivel național. Din punct de vedere al conservării trăsăturilor habitatelor speciei, s-a apreciat că aceasta are o conservare bună, iar din punct de vedere al izolării, populațiile de *Triturus cristatus* din sit au fost apreciate ca populații neizolate, cu o arie de răspândire extinsă.

Pentru tritonul cu creastă se recomandă o combinație a mai multor metode de identificare pe teren, pentru a limita erorile unei metode anume. Astfel, s-a folosit metoda inspecției vizuale a bălților și a corpurilor de apă fără turbiditate ridicată, sondarea bălților cu minciocul pentru eventuala capturare a adulților și larvelor și amplasarea de capcane acvatice de tip „bottle trap”.

Evaluarea stării de conservare a speciei - exemplu: tritonii cu creastă au fost capturați cu ajutorul capcanelor de tip „bottle trap”, pozați cu ajutorul unui acvariu de teren și apoi eliberați în cel mai scurt timp posibil. Transectele realizate în ROSCI0155 au înlesnit observarea a 7 exemplare de *Triturus cristatus*, dintre care 3 masculi și 4 femele. În acest sens au fost montate un număr de 25 de capcane în 6 adăpători. De asemenea, a fost utilizată și metoda inspecției vizuale a habitatelor acvatice, precum și metoda dragării (ultima a fost utilizată doar în 3 adăpători). Pe lângă exemplarele de triton cu creastă a fost capturată și o femelă hibrid *Triturus cristatus* x *Triturus dobrogicus*. Hibridarea este destul de probabilă în această zonă, dată fiind altitudinea și faptul că cea mai apropiată populație de *Triturus dobrogicus*, cunoscută în literatura de specialitate, este la 9 km de Pădurea Goroniște. Faptul că această femelă hibrid a fost capturată în aceeași baltă cu un mascul de *Triturus cristatus*, indică o posibilă dinamică a acestui fenomen de hibridare, mai ales că adăptoarea se află la 250 m de marginea pădurii și la 700 m de un canal de irigații. Fenomenul de hibridare poate reprezenta o amenințare, datorită scăderii viabilității față de speciile parentale.

Metoda „bottle trap”, având o detectabilitate între 40 și 50%, poate avea o certitudine a absenței speciei de aprox. 20% la o singură sesiune de capturare, fapt pentru care se recomandă mai multe sesiuni de captură. Astfel, se apreciază că efectivele populațiilor din situl Pădurea Goroniște nu depășesc 100-200 de exemplare, dacă există 10 adăpători și, în 3 adăpători s-au capturat 7 exemplare, mergând pe principiul maximei entropii (Franklin, 2009), ar putea exista aproximativ 23 de exemplare la o captură cu șanse egale în cele 10 adăpători, iar dacă detectabilitatea este de aproximativ 50%, ar putea fi 46 de exemplare, deci cu o marjă acoperitoare probabil că efectivele nu depășesc 200 de exemplare.

Starea de conservare a tritonului cu creastă, dacă o judecăm la nivelul întregului sit, este parțial favorabilă. Pentru aducerea stării de conservare a tritonului cu creastă de la parțial favorabil la favorabil la nivelul întregului sit, ar fi necesară creșterea numărului de adăpători, cu anumite caracteristici de habitat. Totuși trebuie însă avut în vedere faptul că, în mod natural, habitate tipice optime pentru specie sunt doar în anumite zone. Ca atare, nu se justifică modificarea antropică a condițiilor naturale pentru a crea în mod artificial habitat optim speciei, acolo unde în mod natural nu există. Este însă foarte important ca în zonele favorabile speciei, habitatul să fie menținut. În mare, pentru a îndeplini aceste condiții, trebuie evitate/îndepărtate amenințările.

Triturus cristatus este o specie evaluată ca fiind vulnerabilă, declinul efectivelor speciei fiind pus pe seama deteriorării habitatelor, drenării și poluării apelor unde se reproduce specia, utilizării pesticidelor în agricultură și silvicultură, comercializării ilegale (Iftime, 2005).

Ca amenințări potențiale amintim: numărul relativ redus de habitate acvatice, extreme climatice (sfârșitul primăverii și vara pot fi caracterizate de temperaturi ridicate, combinate cu un nivel scăzut de precipitații, care fac ca habitatele acvatice să fie amenințate sau să dispară înaintea dezvoltării complete a larvelor de triton cu creastă), deranjarea tritonilor de către vânat (scăldatul speciilor de vânat - mistreț, căprior, cerb lopătar, cerb carpatin - poate fi o amenințare serioasă doar în combinație cu suprafața mică a bălților, mai ales în cazul reducerii suprafeței prin secare).

Astfel, măsurile propuse pentru conservarea speciei de interes comunitar *Triturus cristatus* în ROSCI0155 Pădurea Goroniște sunt: menținerea apei în adăpătoare, cel puțin până în luna august; amenajarea lângă adăpători a unor grămezi de pietre sau de lemne sub care tritonii cu creastă să găsească locuri propice pentru hibernat; gospodărirea pădurii din preajma adăpătorilor, astfel încât adăpătorile să nu fie umbrite de coronament pe o suprafață mai mare de 50%; asigurarea unor pante line de intrare în apă, de preferință înierbate, pentru toate adăpătorile, pe cel puțin 50% din lungimea malurilor; crearea unor coridoare înierbate de max 20 cm peste malurile betonate ale adăpătorilor existente, care să facă legătura între habitatul acvatic și cel terestru, fără a expune tritonii riscului prădării la momentul ieșirii din apă; amenajarea unor noi adăpători cu suprafețe

între 40 și 150 m² cel puțin, cu adâncimea peste 20 cm și fundament bine compactat pentru a nu seca prea repede.

Concluzii: Singurele amenințări identificate sunt legate de extremele climatice, de hidroperioada habitatelor acvatice, de calitatea acestora, de circulația auto pe drumurile forestiere și de conectivitatea lor. Aceste amenințări, în cazul unor ani cu regim de precipitații normal, sunt neînsemnate.

**Profesor biologie Lulușa Cristina,
Liceul Teoretic Sebiș**

Bibliografie:

1. Cicort-Lucaciu, A. Șt., Ardeleanu, A., Cupșa, D., Naghi, N., Dalea, A., *The trophic spectrum of a Triturus cristatus (Laurentus 1768) population from Plopiș Mountains area (Bihor County, Romania)*. N. West. J. Zool., 1: 31-40, 2005;
2. Cogălniceanu, D., Aioanei, F., Bogdan, M., *Amfibienii din România. Determinator*, Editura Ars Docendi, București, 2000;
3. Edgar, P., Bird, R. D., *Action Plan for the Conservation of the Crested Newt Triturus cristatus Species Complex in Europe*, Council of the European Union, Strasbourg: 1-33, 2006;
4. Franklin, J., *Mapping species distributions. Spatial inference and prediction*, Cambridge University Press, UK, 2009;
5. Iftime, A., *Amphibia*, în „Cartea Roșie a Vertebratelor din România, Editura Botnariuc, N., Tatole, V., Academia Română și Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, București, 2005;
6. Török, Z. C., Ghira, I., Sas, I., Zamfirescu, Ș., *Ghid sintetic de monitorizare a speciilor comunitare de reptile și amfibieni din România.*, Editura Centrul de Informare Tehnologică “Delta Dunării”, Tulcea, Romania, 2013.
7. ***<http://www.monitoruljuridic.ro/act/plan-de-management-din-25-aprilie-2016-al-sitului-de-importan-comunitar-rosci0155-p-durea-goroni-te-i-al-ariei-naturale-protejate-de-interes-na-ional-2-179-poiana-cu-narcise-198109.html>, disponibil în 14.01.

Elemente de stil ale proverbelor

Dacă din punctul de vedere al structurii lingvistice, cercetările asupra proverbelor s-au finalizat prin date concrete, din punct de vedere stilistic teoriile așteaptă încă a fi completate sau reinterpretate.

Nu de puține ori s-a adus în discuție ideea existenței unui stil/limbaj proverbial. Datorită unor trăsături generale comune tuturor paremiilor (cum ar fi scurtimea, concizia, caracterul metaforic, adaptabilitatea, expresivitatea), unii cercetători au vorbit despre existența unui stil proverbial. Dar existența unui stil presupune asocierea cu un domeniu al vieții social-culturale, în care comunicarea să se facă prin folosirea exclusivă a elementelor sale specifice; în cazul paremiilor nu se poate vorbi de existența unui astfel de domeniu. Proverbul este prezent în diverse tipuri de comunicare și, respectiv, în diverse limbaje.

Indiferent dacă luăm în considerare existența unui stil proverbial sau nu, este cert că proverbele sunt forme de comunicare extrem de bogate în factori stilistici. Considerate forme de artă, texte poetice, paremiile se realizează folosind metafora, comparația, alegoria și uneori elemente de versificație. De asemenea, pentru sporirea efectului stilistic, sunt folosite frecvent exagerările (*Beția o vindecă numai sapa și lopata*) și ironia (*Trage nădejde ca spânul de barbă; Se uită ca dracul la popă; Papucii sunt împrumutați, străzile sunt ale altora, plimbă-te, fata mea, plimbă-te*).

O abordare stilistică nu poate exclude inventarierea figurilor de stil predilecte, tematică ce face și subiectul cercetării de față. Cu siguranță, figura de stil favorită a paremiilor este **metafora**. Deseori, am întâlnit și am utilizat sintagma de *caracter metaforic al proverbelor*.

Între metaforă (în general) și metafora-proverb se conturează cel puțin două diferențe esențiale. Una dintre acestea se referă la faptul că în metafora-proverb nu se realizează simplă substituție a doi termeni deoarece, în cazul proverbelor, se suprapun două contexte care subliniază tot atâtea variante ale aceluiași mesaj: o variantă concretă (individuală, particulară) și o variantă generică. Cea de-a doua diferență se referă la faptul că metafora-proverb se realizează într-un șir infinit de contexte concrete, subordonate ideii generale exprimate în proverb.

Prin urmare, elementele care constituie specificul aspectului metaforic al proverbelor sunt a) complexitatea substituției contextuale, b) apariția într-un număr infinit – ca posibilitate – de contexte individuale și c) pluralitatea semnificațiilor. O particularitate distinctă a metaforei-proverb o reprezintă posibilitatea de înlocuire, de la un context la altul, a termenului marcat, intensiv, din macrotext. De exemplu, cuvântul *copac* din proverbul *Copacul după fruct se cunoaște* poate substitui în macrotexte noțiuni diferite: *om bun, om rău, om priceput, om nepriceput, obiect folositor, obiect nefolositor* etc. De aici rezultă că termenul pe baza căruia este construită metafora capătă o altă semnificație, în fiecare context particular în care apare.

O altă figură de stil, aflată în strânsă legătură cu metafora, este **comparația**. Ea are la bază asocierile care se stabilesc între doi termeni. Efectele stilistice – care ne interesează în mod aparte – sunt generate de notele pe care le primește termenul care se compară (A) de la termenul comparat (B). Ion Coteanu vorbește însă de existența celui de-al treilea termen: „Deși la prima vedere comparația are doi termeni, căci un obiect sau o ființă este sau se comportă ca alt obiect sau ființă, o acțiune se desfășoară ca alta ș.a.m.d., în fapt, comparația are trei termeni; al treilea fiind însușirea comună a obiectelor, ființelor sau acțiunilor asemănătoare între ele. Această însușire poate fi exprimată, sau nu.”⁵ De exemplu: *Duhul omului e ca o funie; de ce o întinzi de ce slăbește; Gura înțeleptului – ca fântâna curată, ce pururea curge și pe nimeni nu vatămă, dar pe toți îi adapă; Frâul conduce calul, înțelepciunea omul. Omul fără omenie e ca și trupul fără suflet.*

Combinată cu elipsa predicatului, comparația își sporește expresivitatea: *Deștept ca o oaie și viclean ca măgarul; Femeia fără bărbat / Ca calul despicat; Omul fără soție, ca o casă pustie; De la vorbă până la faptă, ca de la pământ la cer.* Uneori, comparația astfel realizată poate să fie dublă: *Nimic mai schimbător ca vremea și ca muierile* sau chiar triplă: *Înțelept ca șarpele, muncitor ca albina și doritor ca turturica.*

Printre tropii utilizați în creațiile folclorice, deci și în paremii, se numără și **repeteția**. Funcțiile stilistice ale acestora nu diferă fundamental de cele existente în limba literaturii scrise.

Efectul stilistic se naște mai ales atunci când reluarea termenului e însoțită de o schimbare a sensului, schimbare survenită pentru a întări nuanțarea afectului și marcarea unei valori noi: *Nu tot omul e om; Lupul lup rămâne; Din omul bun, bun lucru iese; De omul bun și de vremea bună nu te mai saturi; Multe trăiești, multe pătimești; multe greșești, multe înveți; Rău cu rău, dar mai rău fără rău; Cinstea la cinste trage, că cinstea cinste cere.* Efecte stilistice inedite sunt obținute și prin utilizarea repetiției duble sau triple: *Școala face omul om, iar altoiul pomul pom; A bătut vântul de când e pământul / Și va bate vântul cât va fi pământul; Nu fapta după slavă, ci slava după faptă.*

În unele situații termenii care se reiau îndeplinesc funcții sintactice diferite, fapt ce contribuie, de asemenea, la sporirea efectului stilistic: *Cine scoate sabia, de sabie va pieri; Soarele, de e soare, și tot nu poate lumina toate văile; Nu face rău și nu te va vorbi nimeni de rău.*

Un alt tip de repetiție utilizat în proverbe este acela în care termenul reluat nu este identic cu primul, dar el aparține aceleiași familii lexicale: *Cine glumește trebuie să știe și de glumă; Cizmarul umblă cu cizmele sparte; Umblă pe calea dreptății dacă vrei să te numești drept.*

Analizând îndeaproape structura proverbelor observăm că ele sunt construite, în unele situații, pe baza unor simetrii deosebite, o altă sursă a efectelor stilistice: *Cuvântul bun unge și cel rău împunge; Omul neînvățat, ca un lemn neîndreptat; Nevoia învață pe om și nuiaua pe copil; Nici mărăcinele struguri scoate, nici scaietele smochine; Minte – podoaba sufletului, frumusețea –*

⁵ I. Coteanu, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaj*, București, Editura Academiei, 1973, p.129

podoaba trupului; Leneșul mai mult aleargă și scumpul mai mult păgubește; Nici oaie între lupi, nici lup între oi; Bătrânii satului ca și câinii la turmă; Mai bine sărac în picioare, decât bogat în genunchi.

Simetria ce caracterizează proverbele demonstrează vechimea acestora deoarece „numai în decursul vremii s-au putut șlefui într-atât expresiile, încât într-o formulă condensată să fie exprimată o mare bogăție de fapte și o experiență multiseculară”⁶.

Dincolo de efectul stilistic, simetria, la fel ca și rima, facilitează fixarea proverbelor în memorie.

Rima constituie unul dintre elementele de bază ale creației populare. Inițial, ea a reprezentat perfectă îmbinare dintre poezie și cântec. Dovadă stau culegerile folclorice din întreaga lume care cuprind creații populare în care versul și cântecul apar simultan. „Pretutindeni unde există om, cuvânt și cântec, există și vorbire ritmică, deci versificația...”⁷ afirma Eugeniu Speranța. De exemplu: *Cine n-are vara minte/Iarna nu mănâncă plăcinte; S-a mânia Neagu pe sat/ Și trei zile n-a mâncat; Cine n-aleargă la tinerețe/Nu se odihnește la tinerețe*. O altă observație se referă la faptul că, uneori, rima apare asociată cu asonanța sau aliterația, care prin spontaneitatea sa conferă paremiilor farmecul originalității⁸: *Copacul când cade,/ramură verde/ nu se mai vede; Capul face/Capul trage; Cele bune/Să s-adune/Cele rele/Să se spele; Cine mișcă /tot mai pișcă /Cine șade / Coadă-i cade; Cine este vara la ogor/Iarna este la obor*.

Toate acestea fac din proverbe expresii plastice, sugestive capabile să influențeze atât intelectul cât și afectivitatea omului. Ca forme de limbaj, paremiile folosesc cele mai variate posibilități artistice și gramaticale a le limbii, un vocabular mereu inventiv, caracterizându-se, în același timp prin precizie și concentrare lingvistică.

**Profesor Raluca Militaru,
Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad**

Bibliografie:

1. Coteanu, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaj*, Editura Academiei, București, 1973, p.129;
2. Negreanu, Constantin, *Structura proverbelor românești*, p. 180, 187;
3. Speranția, Eugenia, *Inițiere în poetică*, Editura Tineretului, București, 1968, p. 31;

⁶ Constantin Negreanu, *Structura proverbelor românești*, p. 180.

⁷ Eugeniu Speranția, *Inițiere în poetică*, București, Editura Tineretului, 1968, p. 31.

⁸ Constantin Negreanu, *op. cit.*, p. 187.

Epopeea. Considerații generale

Acțiunea în epopee are unitate, aceasta nu trebuie însă confundată cu unitatea de acțiune din tragedia clasică. Unitatea acțiunii nu exclude episoadele. Nu numai întinderea acțiunii, dar și numărul mare de personaje caracterizează epopeea. În acțiunea acestor personaje, unele principale, altele secundare, un rol deosebit îl are miraculosul.

Au supraviețuit fragmente substanțiale din Epopee lui Ghilgameș, scrisă pentru prima dată pe tăblițe de lut în Sumeria, în jurul anului 2000 î.Hr. Ea povestește despre războinicul Ghilgameș și aspirația sa pentru adevăr și viața eternă. Cele mai vechi epopei complete, foarte diferite în spirit, au fost scrise în Grecia Antică și i-au fost întotdeauna atribuite poetului Homer. Acestea sunt Iliada și Odiseea, opere atât de adorate de greci încât aproape că ar putea fi numite cărți sfinte. Dezvoltată în antichitate, epopeea apare în literatura populară: Homer, Iliada, Odiseea, epopeile indiene, Ramayana, Mahabharata, Cântecul lui Roland. În ceea ce privește compoziția ei, epopeea are caracteristică invocația: „Cântă zeiță, mânia ce-aprinse pe Ahil Peleianu” (Homer, Iliada); „Muză ce lui Omir odinioară/Cântași Vatrhomiomahia,/ Cântă și mie, fii bunișoară,/ Toate câte făcu țigănia./ Când Vlad-vodă îi dede slobozie,/Arme ș-olaturi de moșie” (I.Budai Deleanu, Țiganiada). Invocațiile diferă de la poet la poet. Astfel, locul muzei, în Henriada lui Voltaire, îl ia Adevărul. Invocația către muză îi urmează expozițiunea (enunțarea pe scurt a subiectului), narațiunea (povestirea faptelor) și deznodământul. Temele în epopee diferă, Homer în Odiseea povestește despre întoarcerea lui Ulise în Itaca. Uneori, în epopee gravității faptelor povestite îi ia locul comicul ca în Țiganiada a lui I.Budai Deleanu.

În literatura română, singura epopee încheiată, *Țiganiada*, aparține lui Ion Budai Deleanu, deși tentative de a scrie o epopee au avut și alți poeți, ca Bolintineanu sau celebra *Anatolida* a lui Ion Heliade Rădulescu.

Țiganiada sau *Tabăra țiganilor*, este singura epopee în limba română fiind scrisă de Ion Budai Deleanu, un reprezentat al Școlii Ardelene. *Țiganiada* tratează un subiect alegoric cu tendințe satirice antifeudale și anticlericale, fiind o scriere complexă și neașteptat de modernă care conține numeroase idei iluministe. Ca versificație, caracteristic epopeii îi este hexametrul. În privința stilului, abundă epitetele de o mare varietate, numeroase comparații, ample, duble, triple și chiar cvadruple. În literatura română, pe lângă încercări eșuate: I.H. Rădulescu, *Michaida*; C. Negruzzi, *Ștefaniada*; Al.Densușianu, *Negriada*. O epopee națională a intenționat să alcătuiască Mihai Eminescu, însă proiectul său a rămas nerealizat, fragmente din această epopee, unele scrise în hexametri, se găsesc în variantele episodului Dacia din Memento Mori. În epoca modernă, din cauza concurenței romanului, epopeea dispare. Hegel consideră că romanul este epopeea burgheză modernă. Romanele de mari dimensiuni, cele cu subiecte istorice, „romanul sumă” sunt numite în

sens metaforic epopei: L. Tolstoi, *Război și Pace*; J. Galsworthy, *Forsyte Saga*; M. Sadoveanu, *Frații Jderi*.

Levantul este o epopee postmodernă de Mircea Cărtărescu, scrisă după formula epopeilor clasice ale literaturii române. Scris la sfârșitul anilor optzeci, poemul său reiterează traseul gândirii românești și reconstituie, în interiorul unui roman în versuri cu acțiune labirintică, marile epoci ale literaturii. Rafinatele procedee meta - textuale folosite de autor face din carte un exemplu de scriere postmodernă. Dragoste, aventuri, meditație filozofică și inspirație poetică se contopesc într-un tot unic. *Levantul* a cuprins în anumite accepți și spațiul imperiului Otoman, ceea ce ar putea sugera indirect și o includere parțială a spațiului românesc, în special pe cel sudic, în această definiție culturală, istorică și geografică.

Beowulf este un poem epic anglo saxon scris în engleza veche între secolul al VIII-lea și al X - lea. Poemul descrie faptele eroice ale eroului Beowulf în lupta sa împotriva monștrilor. Unele personalități menționate în poem au referințe istorice (Hrothgar, Hrothulf, Ohthere) și sunt menționate în surse scandinave timpuri ca *Gesta Danorum*. Evenimentele și personalitățile descrise în lucrare datează o perioadă de două sute de ani începând cu anul patrusutecinzeci și se petrec pe teritoriul Danemarcei. Poemul are un caracter sincretic combinând valorile germanice vechi și cele creștine și definește relațiile dintre rege și tanii (războinicii) săi.

Kalevala este epopeea națională finlandeză, cea mai cunoscută culegere de poeme folclorice finlandeze. A fost alcătuită de medicul, folcloristul și filologul finlandez Elias Lönnrot. Străbătând Karelia, acesta a cules poemele transmise pe cale orală timp de mai multe secole, realizând apoi, în baza propriei sale viziuni poetice, *Kalevala*. Publicată pentru prima oară în 1835, *Kalevala* a devenit repede un simbol al naționalismului finlandez. *Kalevala* a fost un factor important de afirmare a identității finlandeze timpurii. Epopee este structurată în 50 de cânturi. *Kalevala* era un uriaș legendar care avea doisprezece fii.

Mhabharata este una dintre cele mai importante două epopei ale Indiei antice, scrisă în limba sanscrită. Epopeea face parte din itihasa (istorie) și este elementul fundamental al mitologiei hinduse. Fiind textul major al hinduismului, *Mahabharata* se bucură de o importanță imensă atribuită pe sub-continentul indian. Discută patru scopuri principale ale oamenilor, (artha - intenție, kama - satisfacție, dharma - obligație și moksha - eliberare) și încearcă să explice o relație între individ, societate și lumea și activitățile karmei.

Ramayana este o epopee antică, scrisă în sanscrită de către poetul Valmiki. Reprezintă totodată o carte importantă a hinduismului. *Ramayana* conține 24.000 de versuri și povestește despre călătoriile prințului Rama, a cărei soție, Sita este răpită de către demonul Rakshasa. Se pare că versiunea cunoscută astăzi a fost scrisă în perioada 500 - 100 î.Hr.

Cântecul lui Roland este cea mai veche operă importantă a literaturii franceze. Există mai multe versiuni, mărturie a popularității ei, între secolele al XII - lea și al XIV - lea. Acest poem epic este un exemplu de chanson de geste, o specie literară ce a înflorit între secolele al unsprezecelea și al cincisprezecelea și care proslăvește faptele eroice ale protagonistului, onoarea și credință.

Profesor Adriana Rada,
Școala Gimnazială Groșeni

Bibliografie:

1. Acsan, Ion, *Constelația Corifeilor*, Editura Cartea Românească, București, 1984;
2. Balaci, Anca, *Mic dicționar de mitologie greacă și romană*, Editura Mondero, București, 1992;
3. Barbu, N.I., Adelina Piatkowski, *Scriitori greci și romani*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978;
4. Barbu, Nicolae.I., *Valori Umane în literatura greacă*, Editura Univers, București, 1988;
5. Bloom, Harold, *Homer's the Iliad*, Chelsea House, New York, 1987;
6. Borbely, Ștefan, *De la Heracles la Eulenspiegel*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001;
7. Buffiere, Felix, *Miturile lui Homer și gândirea greacă*, Traducere și prefață de Gh. Ceaușescu, Editura Univers, București, 1981;

Geografia infernului în epopeile homerice

Primele texte grecești care descriu lumea de dincolo aparțin lui Homer (probabil secolul al VIII-lea î. Chr.). Imaginea pe care o înfățișează este destul de întunecată, lumea de dincolo fiind o lume a umbrelor și suferinței, asemănătoare Infernului mesopotamian sau vetero-testamentar. Operele lui Homer au revelat multe secrete despre suflete. Mai întâi uimitoarea călătorie a personajelor, de la stele la pământ, prin tropicul Cancerului, de la pământ la stele, prin tropicul Capricornului: peștera nimfelor ascundea toate aceste minuni. El ne vorbește despre trista condiție a sufletului aici pe pământ, prizonier în trup ca Ulise în insula lui Calypso, legat de corp, grosolanul său tovarăș, ca Afrodita de brutalul Ares. Prin mitul Sirenelor ne-a învățat puterea muzicii pentru smulgerea sufletului din această lume a materiei și antrenarea sa după moarte în mișcarea sferelor, însă toate aceste povești nu păreau de la bun început destinate descrierii soartei sufletului. Din contra, Homer a expus pe larg credințele sale despre viața umbrelor în *Cânturile XI și XXIV ale Odiseei* și chiar în *Cântul IV*.

Pentru pitagoreici și platonicieni este sigur că revelațiile lui Homer despre lumea cealaltă prezintă mai puțin interes dacă ele sunt exprimate direct: pentru aceștia peștera nimfelor pare că

traduce mai bine gândurile lui Homer despre lumea cealaltă decât descrierea Hadesului vizitat de Ulise. Ei nu sunt prea înclinați să caute credințele poetului despre viața de dincolo de mormânt, acolo unde am crede că a vrut să ni le ofere. Ei se acomodează mai bine cu obscuritatea simbolurilor decât cu claritatea limbajului direct.

Totuși ei au scos un profit chiar și din eshatologia lui Homer. Știm deja că sufletul lui Heracles, din pricina dedublării sale, sau cel al lui Tiresias, purtător al sceptrului de aur, revelau sagacitatea lui Homer. Versurile *Odiseei* care descriau chinurile Hadesului sau fericirea din *Cîmpiile Elizee*, conțin și ele mistere demne de atenție: Homer are, în definitiv, aceleași idei ca Plutarh, Porphyrius și Proclus, asupra „sufletelor care dorm în moarte”.

Nici unul dintre eroii ahei nu a fost îngropați cu mai multă pompă decât Patrocle. Funeraliile lui Ahiie însuși, povestite în infern de către Agamemnon, în *Cântul XXIV* al *Odiseei*, nu sunt decât o palidă copie a celor ale lui Patrocle. Pentru uriașul rug, oameni din toate barăcile s-au dus să taie bușteni de stejar de pe muntele Ida. Myrmidonii înarmați, pe carele lor, escortează trupul până la locul mormântului: Patrocle este „acoperit cu totul de pletele a lor săi, tăiate de pe frunte. Divinul Ahile susține capul prietenului său, apoi își taie bălaiele plete și le pune în inimile mortului.

Se înalță rugul (o sută de picioare în lungime, tot atîta în lărgime), leșul este depus deasupra. Sunt înjunghiați și jupuiți boi și oi (grăsimea lor va acoperi trupul lui Patrocle); cărnurile lor sunt îngrămădite jur împrejur. Pe rug, Ahile, aruncă patru iepe semețe și doi din căinii lui Patrocle. Sacrifică apoi doisprezece prizonieri troieni, (Patrocle va avea cu sine, în moarte, carul său, animalele pe care le îndrăgea, slujitori, hrană). Ahile „dezlănțuie apoi sălbatica putere a vîlvații focului”. Dar rugul nu se aprinde. Trebuie să facă o rugăciune, legăminte și libații pentru Boreas și Zefir, care aleargă pentru a „biciui focul” cu „suflarea lor aprinsă”. În vreme ce Ahile scoate vin din cratere, într-o cupă ce are două toarte, și-l varsă pe pămînt chemând în astă vreme sufletul lui Patrocle, viteaz nefericit.

Aceste rituri presupuneau, credințe în supraviețuirea sufletului, mai vechi și mai vii ca în restul *Iliadei*. Ele nu sunt lipsite de analogii cu obiceiurile barbare ale sumerienilor pe care le cunoaștem grație săpăturilor de la Ur: mormintele suveranilor din Chaldeea conțineau numeroase schelete de războinici conducători de care, însoțitoare, harpiste care l-au însoțit în moarte pe regele lor.

Grecii din epoca clasică înțelegeau cu greutate sălbatica putere a riturilor în cinstea lui Patrocle: școliile și Eustathius pun accentul pe cruzimea lui Ahile, sacrificându-i pe cei doisprezece tineri prizonieri și asupra blamului discret pe care Homer îl adresează eroului său al cărui suflet „este preocupat doar de faptele Morții”. Gesturile lui Ahile au ca scop de a face sufletul lui Patrocle să urce în noua sa existență, unde va trăi separat de trup. Teurgii îndeplineau echivalentul acestor ceremonii pentru a asigura nemurirea sufletului. Cei doisprezece troieni care trebuiau să însoțească

sufletul lui Patrocle în lumea suprasensibilă arătau caracterul hegemonic al acestui suflet: cei doisprezece captivi pe care Ahile pare să-i trimită prietenului său în lumea cealaltă sunt un fel de a-i recunoaște autoritatea de șef.

Zefir și Boreas sunt invocați de către Ahile, nu atât pentru a întezi flăcările, cât pentru a aduce mortului, în timpul ascensiunii sale, onorurile ce i se cuvin. Pe de altă parte sufletul este încă învelit „de elementele cu care s-a încărcat coborând aici jos prin soare, lună și aer”: vânturile îi vor purifica esența divină, antrenându-l către locuința care convine naturii sale.

Rugul care consumă corpul este simbolul purității nealterate care poartă sufletele din lumea corporală în lumea celestă. Cât privește craterul din care Ahile scoate vin pentru a-l vărsa pe pământ, este craterul din *Timaios*, izvor al sufletelor. Ieșind din acest crater, ca și cupele de vin pe care Ahile le varsă în afara prețiosului vas, sufletele se diferențiază de sufletul universal, sunt chemate la o viață deosebită și mai înaltă. Iată cum sufletul lui Patrocle, arătat în altă parte ca fiind prea legat de trupul său este ajutat de Ahile să ajungă în patria sa.

Descrierea pe care o dă *Odiseea* Hadesului (în *Cântul XI* și *XXIV*) pare făcută din bucăți adăugate, adesea prost cusute. Din această galerie de portrete, trei mai ales, izbesc imaginația: sunt cele ale celor trei mari osîndiți, Tantal, Sisif și Tityos. Aceasta este una din bijuteriile *Nekyiei*, cu toate că acest catalog al damnaților era deja considerat de criticii alexandrini ca evident interpolat. Cum ar fi putut Tantal să-și aducă, din fundul Erebului, lacul și copacii aproape de groapa unde Ulise aștepta pe morții evocați?

Acest ritual este menit de a face posibilă „întruparea” umbrelor, de a face posibil uzul vorbirii. Odată asigurată legătura, sufletele se perindă, îndreptându-se spre groapă să soarbă sângele de ovină, Ulise le ține la distanță cu un cuțit, asigurându-se că vorbesc pe rând. Vorbește un fost tovarăș de al său, pe nume Elpenor, care a murit în casa lui Circe pentru că a alunecat de pe acoperiș, greșind calea de ieșire din casă, fiind beat, apoi Tiresias, apoi mulți alții printre care Ahile, Anticleia, mama lui Ulise și Herakles; Ajax nu vrea să vorbească, autorul crede că din cauza invidiei pe Ulise care-l învinsese într-o întrecere.

Profesor Andreea Ioana Colțiș,

Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea

Bibliografie:

1. Bayet, Jean, *Literatura latină*, traducere de George Creția, Editura Humanitas, București, 2001;
2. Borbely, Ștefan, *De la Heracles la Eulenspiegel*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001;
3. Idem, *Mitologie Generală*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004;
4. Boyance, Pierre, *Vergiliu și religia*, P.U.F., Paris, 1963;
5. Buffiere, Felix, *Miturile lui Homer și gândirea greacă*, Editura Univers, București, 1987;

Nichita Stănescu. 90 de ani de la naștere

Cum Cuvântul e purtat latent în Dumnezeu până la timpul potrivit, când Fecioara Îi dă trup, tot așa Poezia e purtată de poet în sine până când poetul, dospit cu lacrimi și dureri existențiale, se varsă în rostire. Scopul Poeziei este chiar Poezia, afirmă Nichita Stănescu. El poartă genetic simbioza unică a nostalgiei infinitului și a tragi-comicului realist. Erupe magnific, solar, incontestabil și inconfundabil cu „Sensul iubirii”, crezând (ca un poliglot ce e!) că limba română este de o frumusețe dumnezeiască.

În „Antimetafizica”, Nichita Stănescu afirmă: „dacă poezia este adevărată, ea nu se pierde, revine obsesiv până când, în fine, se scrie ea singură pe sine.” Îngerul Blond, cum îi spuneau prietenii, ar fi scris poezie chiar dacă i s-ar fi interzis, pentru el poezia nefiind un capriciu, ci manifestarea unei fatalități, a unui destin. Poezia e „veșnicul dor după ce e mai mare”, pe care poetul îl caută înfrigurat. E un fel de Apostol laic ce poate vedea lumina ce strălucește dincolo de noaptea acestei lumi. El se îneacă în înțelesul cuvintelor pentru nicio ureche.

Nichita Stănescu măsoară profunzimile poeziei cu drumul pretins inițiat pe care spiritul nostru îl parcurgea în transă sub imperiul unor cuvinte ce își leapădă conținutul precis și intră în starea de grație din care încearcă să comunice ceea ce nu poate să fie comunicat. Înțelegând poezia ca „tensiune semantică”, putem rămâne nedumeriți la o primă lectură. Textul poetic nichitian e aparent inaccesibil, închis în sine, așteptând să-i descoperim taina, înțelesul, deoarece Nichita Stănescu a folosit într-un chip nou cuvintele și a meditat la valențele lor semantice cu o insistență rar întâlnită la colegii de generație. Poetul conștientizează, la 10 ani după ce Tristan Tzara cere eliberarea cuvintelor de canonizarea gramaticală și semantică, miraculoasa existență a cuvântului tipărit. În urma unui șoc, eul i s-a desprins de intimitatea lucrurilor ce îl înconjurau. Cuvintele și corporalitatea, despărțirea dintre sine și trup constituie, pe parcursul timpului, prilejul meditației, temele și motivele preferate ale poetului.

Poetul s-a străduit să argumenteze abstractizarea lexicului, temă esențială a poeziei sale. Cuvintele sunt „animale și plante abstracte”, locuind pe „globul creierului”. Lexicul generează diferite forme ale cunoașterii logice, năzuind să sintetizeze experiența gnoseologică a fapturii: cuvintele nasc idei. Cât despre noțiunea de „necuvânt”, Ion Bălu observă că a fost folosită inițial în eseul „Fiziologia poeziei”, pentru a indica elementele primordiale ale poeziei, nenotaționale și ambigue. Nicolae Manolescu considera că necuvintele sunt fie opusul cuvintelor, fie altceva decât cuvintele.

Poetul a explicat: „Necuvintele” provoacă o tensiune semantică permanentă identificabilă numai la modul sintactic, ele reprezintă finalitatea scrisă a mării poezii, superioară ideii de scris atestată în versuri ca: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată.” (Mihai Eminescu), „E timpul: toți

nervii mă dor.” (G. Bacovia), „Tristețea mea aude nenăscuții câini / pe nenăscuții oameni cum îi latră.” (Nichita Stănescu).

În viziunea nichitiană, cuvintele sunt palpabile. Nu mâna trupului, ci o invizibilă mână a conținutului de sine se întinde spre poet: „Cuvintele- tristele, / numai dacă se lovesc de ceva / există.”

Nichita Stănescu a abstractizat substantivele concrete, le-a materializat pe cele abstracte, a realizat diferite rupturi secvențiale, mai mult chiar, a introdus părțile de vorbire în raporturi asociative îndepărtate în așa măsură de uzul comun, încât enunțurile metrice nu mai trimit la inteligibil și perceptibil. Perturbarea proprietăților intrinseci ale cuvintelor transformă versurile într-o (inteligentă) joacă lexicală. Imaginând o poezie în care părțile de vorbire, adevărul și elementele de relație se aproprie, se depărtează sau se unesc în imagini nonfigurative, după legi necunoscute nouă, poetul a nădărdit să creeze un limbaj încăpător de emoții, trăiri și adevăruri etern-umane, la care face aluzie într-o Artă poetică: „eu i-am spus: / sunt multe păduri și mi-e foame / de răsturnări de tipare...”

Important e să nu îl transformăm pe Nichita Stănescu în mit, dar nu în sensul ironic pe care i-l atribuie G. Grigurcu: „mit îndărătnic al ultimei jumătăți de veac literar românesc”, pentru că „a transforma în mit este egal cu a ucide - divinizându-l, îl vom uita...” Mai bine să ne întrebăm, cum, mai demult, Daniel Boughoux a pus temerara întrebare: „Cine ești dumneata, domnule Cehov, care te ascunzi sub înfățișări atât de diverse, care este adevăratul tău chip?”- Cine ești dumneata, domnule Nichita Stănescu? Profet al timpurilor nenăscute sau mărturie crudă a gândirii ce supraviețuiește tuturor schimbărilor?...

**Profesor Carina-Anca Baba,
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad**

Bibliografie:

1. Bălu, Ion, *Nichita Stănescu - semantica tensională a cuvântului*, în „Viața Românească”, an. XCVIII, nr. 11-12/2003;
2. Grigurcu, Gheorghe, *Poeți români de azi*, Editura Cartea Românească, București, 1979;
3. Grigurcu, Gheorghe, *Teritoriu liric*, Editura Eminescu, București, 1972;
4. Grigurcu, Gheorghe, *Iarăși despre îngerul obez*, în „Tribuna”, an. IV, nr. 60, martie 2005;
5. Manolescu, Nicolae, *Nichita Stănescu*, în „Contemporanul”, nr. 40/1970;
6. Manolescu, Nicolae, *Fenomenologia lecturii*, în „România literară”, nr.9/1979;
7. Manolescu, Nicolae, *Literatura română postbelică*, volumul I, Editura Aula, Brașov, 2000;
8. Stănescu, Nichita, *Antimetafizica* (Convorbiri cu Nichita Stănescu realizate de A. T. Dumitrescu), Editura Cartea Românească, București, 1985;
9. Stănescu, Nichita, *Fiziologia poeziei*, Editura Eminescu, București, 1990;

Problematica Teoremei celor trei perpendiculare

Înainte de perioada modernă, când a avut loc o răspândire a cunoștințelor matematice și nu numai, în întreaga lume, dovezi ale descoperirilor matematice au fost găsite doar în câteva locuri. Cele mai vechi texte matematice sunt: Plimpton 332 (text babilonian, 1900 î.H.), Rhind Mathematical Papyrus (text egiptean, 2000- 1800 î.H.) și Moscow Mathematical Papyrus (text egiptean, 1890 î.H.). Aceste texte se referă la teorema lui Pitagora, care pare a fi cea mai veche și mai difuzată descoperire matematică după aritmetica de bază și geometrie. În timpul predinastiilor egiptene din cel de-al 5-lea mileniu î.H. apar unele picturi geometrice.

S-a afirmat că monumente importante din Anglia și Scoția, datând din mileniul al III-lea î.H., încorporau în construcția lor idei geometrice ca cea de cerc, elipsă sau de numere pitagoreice. Dovezile timpurii ale textelor matematice datează din perioada sumeriană, în care au apărut primele civilizații în Mesopotamia. Atunci s-a dezvoltat un sistem complex de metrologie, datând din anii 3000 î.H. În jurul anilor 2500 î.H., sumerienii au scris tabele de multiplicare pe tăblițe de argilă, făceau exerciții geometrice și probleme de divizibilitate. Unul dintre cele mai importante texte egiptene este Rhind papyrus, numit și Ahmes Papyrus, după autorul său, datează din anii 1650 î.H. și foarte probabil acesta reprezintă o copie a unui document mai vechi din perioada 2000-1800 î.H. El este un manual pentru studenți în aritmetică și geometrie și oferă formule pentru 139 arii și metode pentru înmulțiri, împărțiri și calcul cu fracții, dar și informații privind numerele prime și compuse, media aritmetică, geometrică și armonică. Un alt text matematic egiptean important este Moscow papyrus, datând din 1890 î.H. care conține problema referitoare la determinarea volumului unui trunchi de piramidă. Thales folosea geometria pentru a rezolva probleme, cum ar fi calculul înălțimii unei piramide sau distanța de la o navă până la mal. El a fost primul care a folosit raționamentul deductiv aplicat în geometrie, motiv pentru care este recunoscut ca primul matematician căruia i se atribuie o descoperire matematică. În secolul al III-lea s-a dat formularea Teoremei celor trei perpendiculare de către Pappos; acesta a mai dat și definiția conicelor precum și teorema despre volumul corpurilor de rotație.

În prezentul articol, voi prezenta teorema de bază, voi face cunoscut aplicabilitatea concretă a acestei teoreme în varia contexte matematice. În plan, construcția perpendicularei dintr-un punct pe o dreaptă se realizează cu ajutorul echerului. Geometria în spațiu complică problema, în sensul că ori planul este greu de materializat, ori distanțele dintre punct și dreaptă sau dintre punct și plan sunt mari. Nu se poate lucra cu instrumente destul de mari pentru a determina perpendiculara dintr-un punct al acoperișului unei case la o dreaptă care mărginește fundația.

Prin urmare, **Teorema celor trei perpendiculare** ne ajută să determinăm în spațiu distanțele de la un punct la o dreaptă sau la un plan, la calcularea măsurii unghiului plan al unui unghi diedru, în general, pentru a afla mai ușor lungimea unor laturi.

Exemplu. Fie un plan α , o dreaptă $d \perp \alpha$, $d \cap \alpha = \{O\}$, o dreaptă $a \subset \alpha$, dreapta $OA \perp a$, $A \in a$ și un punct $M \in d$. Atunci MA este perpendiculară pe dreapta a , adică $MA \perp a$.

Observăm următoarele: a) Teorema celor trei perpendiculare se folosește cu scopul de a determina distanța de la un punct la o dreaptă. Pentru a determina această distanță se pune problema de a găsi segmentul a cărui lungime reprezintă distanța de la un anumit punct exterior unui plan la o dreaptă inclusă în plan. Prin urmare, pentru a afla distanța de la un punct la o dreaptă calculăm lungimea segmentului determinat de punct și piciorul perpendicularei din punct pe dreaptă.

b) Punctul M poate fi ales oriunde pe dreapta d .

c) Lungimea segmentului $[MA]$ reprezintă distanța de la punctul M la dreapta a .

Pentru o mai bună înțelegere a Teoremei celor trei perpendiculare, imediat după predarea ei, se poate rezolva cu elevii o problemă, care îi poate ajuta în fixarea enunțului teoremei și în vizualizarea elementelor acesteia. Aceasta este o problemă de studiu asupra teoremei celor trei perpendiculare pe care o prezentăm în continuare.

Problemă. În centrul O al pătratului $ABCD$ cu $AB = 12$ cm, se ridică perpendiculara VO pe planul pătratului, $VO = 8$ cm. Să se calculeze distanța de la V la latura pătratului.

Rezolvare. Diagonalele pătratului sunt congruente și se taie în părți congruente, deci avem $OA = OB$, de unde rezultă că $\triangle AOB$ este isoscel, iar mediana OM (M este mijlocul lui $[AB]$) este și înălțime, deci $OM \perp AB$.

Pe de altă parte, avem că $VO \perp (ABCD)$, $OM \perp AB$ și $OM, AB \subset (ABC)$, de unde, aplicând teorema celor trei perpendiculare, rezultă că $VM \perp AB$, adică $d(V, AB) = VM$.

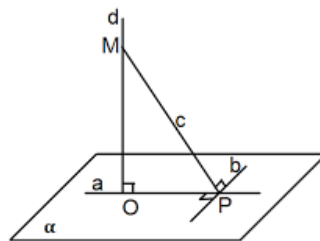
OM este linie mijlocie în $\triangle ABD$, deci $OM = 6$ cm.

În $\triangle VOM$, dreptunghic în O , aplicăm teorema lui Pitagora și găsim că $VM = 10$ cm, adică $d(V, AB) = 10$ cm.

Prin urmare, distanța de la V la latura pătratului este egală cu 10 cm.

Teoremă: Dacă o dreaptă d este perpendiculară pe un plan α și prin piciorul ei trece o dreaptă a , conținută în plan, perpendiculară pe o altă dreaptă b conținută în plan, o dreaptă c care unește orice punct M al perpendicularei d pe plan, cu intersecția P a celor două perpendiculare din plan, este perpendiculară pe a treia dreaptă b .

Remarcă: Această teoremă se datorează matematicianului grec Pappus din Alexandria (290 – 350), unul dintre marii matematicieni greci ai antichității. Tot Pappus a introdus rapoartele anarmonice, patrulateralele complete și a formulat unele probleme de loc geometric, pe care le-a rezolvat mai târziu matematicianul francez Rene Descartes.

$$\left. \begin{array}{l} d \perp \alpha, d \cap \alpha = \{O\} \\ a \subset \alpha, O \in a \\ a \perp b, b \subset \alpha, a \cap b = \{P\} \\ M \in d \end{array} \right\} \Rightarrow MP \perp b.$$

Teorema celor trei perpendiculare este folosită pentru determinarea distanței de la un punct la o dreaptă în spațiu.

Profesor Ștefan Nicoară,
Școala Gimnazială „Aurel Sebeșan” Felnac

Bibliografie:

1. Nicoară, Ștefan, *Poliedre: Auxiliar de geometrie pentru clasa a VIII-a*, Editura Școala Vremii, Arad, 2022;
2. *** *Matematică pentru Evaluarea națională 2022, Teme probleme și teste de verificare clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2021;
3. Nicoară, Ștefan, *Compendiu de geometrie în spațiu pentru clasa a VIII-a*, Editura Școala Vremii, Arad, 2022;
4. Popa, G., Luchian, D., Zanoschi, A., Iurea, Gh., *Matematică: algebră, geometrie, clasa a VIII-a*, Ediția a II-a, mate 2000 – standard, Editura Paralela 45, Pitești, 2021;

Spațiul în basmul

„Prâslea cel voinic și merele de aur”

Prâslea cel voinic și merele de aur, după cum se observă, este o narațiune de mare întindere, și cuprinde mai multe întâmplări, al căror timp și spațiu nu sunt bine precizate. Timpul, ca în orice basm, nu este precizat, evenimentele derulându-se „odată”, în infinitul temporal, într-un timp nedeterminat, sugerat de formula inițială „A fost odată ca niciodată”. Adverbul „ca niciodată” subliniază caracterul unic al întâmplărilor din basm.

Întâmplările se petrec pe două tărâmurii diferite: într-o împărăție oarecare și pe tărâmul zmeilor. Acestea se afla la mare distanță unul de celălalt, au trăsături diferite și se conduc după legi

proprii. Când ajunge pe tărâmul zmeilor, Prâslea constata că toate lucrurile erau „schimbate; pământul, florile, copacii, lighioni astfel făptuite erau pe-acolo”.

Timpul și spațiul sunt imaginare, faptele s-au petrecut cândva, demult (A fost odată ca niciodată) pe tărâmurile diferite: pe tărâmul acesta și pe tărâmul celălalt un ținut fabulos, plin de mister cu altă înfățișare, și care se conduce după legi proprii, necunoscut- tărâmul zmeilor populat și de alte făpturi fantastice. De aceea și întâmplările narate sunt reale și fantastice, că în orice basm. Reale pot fi existența împăratului, a fiilor săi, a fetelor de împărat, dorința feciorilor de a prinde furtul merelor, invidia fraților mai mari sau căsătoria lui Prâslea cu fata cea mică.

Întâmplările fabuloase domină însă, deoarece de la început aflăm de existența unui măr care face mere de aur furate de niște zmei cu care apoi Prâslea, ajuns pe tărâmul celălalt, se luptă. Tot fabuloase sunt și uciderea balaurului, discuția cu corbul, salvare eroului de către zgrițuroaica, transformarea palatelor în mere sau modelarea unei furci de tors și a unei cloști cu puii din aur. Aceasta narațiune fascinează însă nu numai prin ineditul întâmplărilor, dar și prin complexitatea personajului principal care, deși fiu de împărat, întruhidează însușirile alese ale omului din popor, dar este înzestrat cu însușiri supranaturale. Astfel omoară zmeii, vorbește cu corbul, transformă palatele în mere, confecționează o furcă de tors și o cloșcă cu pui de aur. În toate basmele există personaje reale și fantastice.

În *Prâslea cel voinic și meriele de aur* din categoria personajelor reale fac parte împăratul, fiii cei mari, fetele de împărat și meșterul argintar care reprezintă, de asemenea, o anumită dominantă de caracter: dreptatea (împăratul), invidia și egoismul (fiii cei mai ai împăratului) dorința de libertate (cele trei fete), dragostea și fidelitatea (fata cea mică) sau talentul meșteșugăresc (meșterul argintar). Indiferent că sunt personaje fantastice sau reale acestea reprezintă modele morale opuse, grupându-se în forte ale binelui și ale răului, pentru că orice basm este structurat pe baza opoziției dintre ele.

Forțele binelui sunt constituite din împărat, Prâslea, cele trei fete, corb, zgrițuroaica și puii ei, meșterul argintar, cărora li se opune cealaltă tabără a forțelor răului: frații cei mari, zmeii, balaurul. Din confruntarea lor ies învingătoare forțele binelui, deoarece basmul este poezia dorințelor împlinite, în el se îndeplinesc visele poporului, năzuințele lui spre o viață fericită și mulțumită. Când echilibrul se clătina în defavoarea forțelor binelui, intervin ajutoarele pentru restabilirea lui sau pentru obținerea victoriei; astfel Prâslea e ajutat de corb, de fata cea mică și de zgrițuroaica pentru a-l învinge pe cel mai puternic dintre zmei și pentru a ajunge pe tărâmul oamenilor. Fiind o creație populară cu o mare vechime, basmul se bazează pe o structură unică, pornind de la formula narativa de la început prin care se anticipează fabulosul întâmplărilor (A fost odată ca niciodată).

În *Prâslea cel voinic și merele de aur* urmează situația inițială (furtul merelor) și cauza care determină acțiunea (rănirea hoțului și urmărirea lui). Odată misiunea asumată, eroul trebuie să treacă încercările (muncile, probele), primind uneori ajutor și ieșind, în final, biruitor. Astfel, Prâslea se luptă cu zmeii, omoară balaurul, ajunge în împărăția tatălui său, făurește furcă, cloșca și puii din aur, dovedindu-și în final identitatea. În orice basm există formule prezente specifice, și în operă în discuție, de mijloc (mediane) prin care se sugerează deplasarea în spațiu (și merseră, merseră), durată (și se luptară, și se luptară zi de vară până-n seară) sau continuarea acțiunii (căci cuvântul din poveste înainte mult mai este) și finale care marchează încheierea acțiunii conținând și transmițând o ușoară notă de veselie și optimism: „Trecui și eu pe acolo și stătui de mă veselii la nuntă, de unde luai O bucată de batoc Și-un picior de iepure șchiop, Și încălecai pe-o să și spusei dumneavoastră așa”. Formulele de început introduc cititorul într-o lume ireală.

În planul construcției epice se observă preferința pentru cifra trei (trei frați, trei fete de împărat, trei zmei) căreia i se mai alătură cifra o sută (o sută de oca de carne și o sută de pâini), acestea fiind socotite cifre magice, și întâlnite în mai toate basmele. O altă notă definitorie basmului, ca și a lui *Prâslea cel voinic și merele de aur*, este oralitatea stilului, prin care se stabilește, în primul rând o relație de comunicare intimă cu ascultătorii, dovezi ale oralității fiind construcțiile și expresiile populare (a se face luntre și punte, a-și lua inima în dinți în slavă cerului) îmbinarea vorbirii directe cu vorbirea indirectă, folosirea unor construcții exclamative, inversiunile și repetițiile specific populare (rogu-te, făcu ce făcu).

Basmul are o structură specifică, se caracterizează prin oralitate, iar frumusețea lui constă în valoarea sa estetică, dar și morală, deoarece, într-o formă aleasă, pune în evidență dorința de dreptate, de adevăr și de cinste, comunicând o atmosferă de optimism.

Profesor Adriana Rada,
Școala Gimnazială Groșeni

Considerații privind dezvoltarea formelor de manifestare a vitezei la elevii din ciclul gimnazial, prin utilizarea unor mijloace specific jocului de handbal

Scopul lucrării:

Importanța acumulării motrice, și în special cea a calității motrice - formele de manifestare a vitezei, trebuie să se reflecte în stabilirea unei metodologii clare, bine precizate, și adaptată la specificul echipei, precum și printr-o pregătire specială.

Ipoteza lucrării:

În realizarea acestui studiu am pornit de la următoarele:

Planificarea antrenamentelor și stabilirea mijloacelor de acționare din jocul de handbal, determină perfecționarea indicilor de dezvoltare a calității motrice - viteza, la această categorie de vârstă.

Organizarea cercetării:

Perioada și locul desfășurării cercetării:

Cercetarea am efectuat-o în perioada octombrie 2020 – martie 2021, la Sala de sport a Școlii Gimnaziale Vladimirescu, cu echipa reprezentativă de handbal fete al Școlii Gimnaziale Vladimirescu.

Subiecții cercetării:

Am selecționat și am lucrat cu un număr de 10 eleve.

Tabelul cu subiecții:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Post	De când practică handbal	Anul nașterii
	G.L.	Portar	3 ani	
	S.K.	Portar	2 ani	
	P.I.	Extremă stânga	4 ani	
	I.L.	Inter stânga	3 ani	
	B.O.	Centru	4 ani	
	N.L.	Inter dreapta	5 ani	
	I.H.	Extremă dreapta	4 ani	
	C.J.	Pivot	3 ani	
	M.B.	Inter dreapta	3 ani	
	D.D.	Inter stânga	3 ani	

Metode de cercetare:

Pentru acest studiu am folosit următoarele metode:

- ❖ metoda studiului bibliografic;
- ❖ metoda observației;
- ❖ metoda calculului;
- ❖ media aritmetică;
- ❖ abaterea standard;
- ❖ coeficient de variabilitate;
- ❖ metoda testului motric.

Metodele și mijloacele motrice utilizate:

- ❖ exerciții și jocuri pentru motricitate și coordonare cu accent pe viteza;
- ❖ parcurgerea unui traseu contra-cronometru;
- ❖ săritura la coardă în tempoul dorit de jucător sau impus de profesor;

- ❖ jocuri dinamice;
- ❖ ștafete;
- ❖ concursuri;
- ❖ jocuri sportive;
- ❖ exerciții pentru îmbunătățirea tehnicii de alergare;

Testele motrice stabilite:

- ❖ test 1: Alergare de viteză, plecarea cu start din picioare, la semnal – 15m. 2X; se notează cea mai bună încercare.
- ❖ test 2: Alergare de viteză, plecarea cu start din picioare, de voie – 20m. 2X; se notează cea mai bună încercare.

Prelucrarea și interpretarea rezultatelor:

❖ La proba de alergare de viteză, pe 15m, media echipei este de 3,3 sec., termen de comparație, valoarea cea mai bună din rezultatele înregistrate de 2,7. Se observă o diferență de 0,4 sec. între valoarea medie a echipei și valoarea cea mai bună. 5 jucătoare au o valoare cuprinsă între 2,7 și 3,2, o jucătoare are valoarea medie a echipei, 5 jucătoare având valori mai mari decât media echipei, până la 3,8;

❖ La proba de alergare de viteză pe 20m, la care am măsurat viteza de reacție și de deplasare, media echipei este de 4,5 sec. Din aceleași considerente, lipsa de date, pentru a compara această valoare, am luat ca termen de comparație valoarea cea mai bună din rezultatele înregistrate. Aceasta este de 4,5 sec. Se observă o diferență de 0,5 sec. între valoarea medie a echipei și valoarea cea mai bună. Din cele 10 jucătoare, 6 jucătoare au o valoare cuprinsă între 3,5 și 4,2, o jucătoare are valoarea medie a echipei, și 3 jucătoare având valori mai mari decât media echipei, până la 5,3 sec.

Concluzii:

Ideea de bază a lucrării este dezvoltarea calității motrice, dezvoltarea formelor de manifestare a vitezei, ca parte integrantă a antrenamentului, exprimată prin exerciții care să constituie componente ale jocului, o modelare care să respecte atât formele, cât și conținutul acestuia. Considerăm, că prin acest studiu comparativ, practica versus literatura de specialitate, am atins obiectivele stabilite de la începutul lucrării, confirmând astfel ipoteza trasată de noi.

Cerințele mereu crescânde ale handbalului de înaltă performanță, au determinat și determină apariția unor metode noi în pregătirea specifică.

Profesor Daniel Tulea,
Școala Gimnazială Vladimirescu

Bibliografie:

1. Ghermănescu, Kunst Ioan, *Handbal în 7*, Editura U.C.F.S., Craiova, 1966;

2. Nagornîi, V.E., *Despre pregătirea sportivă a juniorilor*, Editura U.C.F.S., Craiova, 1963;
3. Tulea, Daniel, *Teoria și metodica educației fizice și sport*, Editura Edudel, 2020;

Universul copilăriei în schițele lui Caragiale

“Copilăria este suvoiul de apă care izvorăște limpede și curat din adâncurile ființei și la care omenirea aleargă fără încetare să-și potolească setea idealurilor sale de dragoste, de bunătate, de frumusețe, de perfecțiune. “

Francesco Orestano

În schițele lui Caragiale copilăria este tratată în mod ironic și sarcastic, este prezentat copilul și modul în care burghezia își educă odraslele. În „Vizita” și „Dl Goe” autorul ia peste picior concepțiile doamnelor cu privire la educația copiilor precum și pe produsele acestora: copiii „educați și manierați” din lumea bună.

Ionel Popescu și Goe, deși drăgălași, elegant îmbrăcați, în jurul cărora maturii au adus doar alintături și răsfăț, se dau în spectacol cu orice prilej făcând numai năzbâtii și dovedind o totală lipsă de bun simț și respect pentru bunele maniere. Autorul îi sancționează ușor, în manieră sarcastică: Ionel leșină, cu drăgălașa-i figură strâmbată, din cauza consumului de tutun, iar Goe se lovește la nas. Opera lui Caragiale nu e interesată de copii decât indirect, în ea evidențiindu-se efectele pe care le are proasta creștere și comportamentul familiei, educație atât greșită cât și periculoasă.

Eroul este unul singur, copilul de familie bună, răsfățatul familiei, care din prea multă libertate și din dragostea greșit manifestată a adulților, ajunge un mic persecutor pentru ceilalți, iar la școală repetentul, corigentul sau dacă se iau măsurile necesare, favorizatul. Goe îndeplinește toate caracteristicile, tiran și șantajist sentimental acasă, iar la școală repetent, incapabil și ignorant. Drumul la București are rolul de a-i stimula sârguința la învățătură și un cadou pentru el, de fapt și cucoanele îl santajează pe Goe.

În schițele lui Caragiale lumea apare întoarsă pe dos, reliefându-se în educație, unde pedeapsa va fi înlocuită cu recompense, copilul va deveni elementul decizional care se exercită asupra acestor protectori prea sentimentali, super grijuli și super admirativi. La școală lucrurile sunt puțin mai complicate, căci familiei îi revine rolul de a sensibiliza profesorii pentru că sunt susținători necondiționați ai odraslelor lor. Mamele sunt cele care se ocupă de educația copiilor, tații fiind ocupați cu probleme de politică, și uneori ele sunt cele care recurg la șantajul profesorilor pentru că vor ca odraslele lor să ajungă cineva în societate.

Printre aspectele de viață zugrăvite de I.L. Caragiale în schițele sale este și cel referitor la educația copiilor în familie și la școală, aspect înfățișat cu deosebită artă în schițe ca „Vizită” sau „D-l Goe”. Cea de-a doua schiță împrumută ca titlu numele personajului căruia i se adugă apelativul

„domnul”, evident cu intenții satirice, căci prin comportarea sa Goe nu este un adevărat domn, ci doar un copil răsfățat și obraznic.

De fapt, și punctele de suspensie folosite după titlu lasă cititorului posibilitatea să sesizeze încă de la început ironia scriitorului, care se va îndrepta împotriva personajului titular. Ca și în „*Vizită*”, unde Ionel Popescu era „îmbrăcat ca maior de roșiori în uniform de mare ținută”, autorul nu scapă din vedere, nici aici, amănuntele de ordin vestimentar, precizând că „tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripția pe panglică „Le Formidable”, și sub panglică biletul de călătorie înfipt de tanti Mița, că așa țin bărbații biletul”. Vestimentația nu evidențiază gustul pentru frumos, ci aroganța afișată ostentativ de un copil al cărui singur merit este acela de a fi rămas repetent.

Goe este răsfățat și obraznic, needucat și leneș, nu iubește învățătura, și de aceea rămăsese repetent. Fără a avea vreun merit deosebit, el este obișnuit de families să fie recompensat și atunci când nu e cazul, să primească totul la comandă și necondiționat. De aceea i se pare normal ca și trenul să sosească atunci când dorește el. Obrăznicătura crede că este foarte deștept, așa cum crede de fapt întreaga familie, și de aceea se adresează jignitor mamei și bunicii atunci când e în discuție forma corectă a substantivului marinar: „-Vezi că sunteți proaste amândouă? Întrerupe Goe. Nu se zice nici marinal, nici marinel”.

Aceași lipsă de respect, de bună creștere și bun simț, dovedește și când tânărul, binevoitor, îl sfătuiește să nu scoată capul pe fereastră: „Ce treabă ai tu, urătule? Zice mititelul smucindu-se”. Urletele, țipetele, zbieretele sunt modul său, firesc de a se manifesta ori de câte ori nu-i convine ceva sau când se află în pericol, la care se adaugă bătăile din picioare ori cu pumnii: „Să oprească! Zbiară și mai tare Goe, bătând cu picioarele”. Când se reazemă în nas de clanța ușii de la cupeu, „începu să urle”, iar când se închide în toaletă, după ce „se aud bubuituri în ușa comportamentului..”, „urlă disperat”.

Goe este micul tiran al familiei, deoarece cele trei dame sunt supuse unor presiuni psihologice pentru a-i accepta toate mofturile. Escroc în devenire, el speculează cu abilitate sentimentele și slăbiciunile familiei în folosul său, pentru a putea face năzbâtii. Profită de dragostea exagerată a bunicii și de inconsecvența mamei, fiind tot mai obraznic, mai neastâmpărat și neascultător. În ciuda obrăzniciei, a lenei și a incapacității sale intelectuale, Goe e socotit de ai săi, mai ales de mama-mare, deosebit de deștept.

Raportat la alte personaje ale lui Caragiale, din aceeași categorie, Goe este un Ionel mai evoluat nu numai ca vârstă ci și în privința comportării obraznice. El nu reprezintă decât o etapă de trecere către pleiada de Ionești, Georgești și Mitici, simboluri ale aroganței. Copilul de acum aparține acelei categorii din rândul căreia se vor recruta mai târziu, politicienii incapabili, corupți și

necinstiți și va face, în perspectivă, din bulevardul unde îl duce acum birjarul, loc de promenadă, dar și de întruniri și de discursuri politice.

Dacă Ionel din schița „*Vizită*” își dezvăluie trăsăturile caracteristice mai ales prin fapte, replicile fiind doar în număr de patru, însușirile lui Goe sunt evidențiate și prin fapte, dar mai ales prin felul de a vorbi. Prin întâmplările imaginate, prin repliciile ce i le atribuie lui Goe, autorul își exprimă dezaprobarea și disprețul total față de educația primită în familie. Dincolo însă de ceea ce este specific personajului și mediului familial căruia îi aparține, Goe reprezintă și pe copilul răsfățat dintotdeauna și ne amintește de relațiile permanente în timp, dintre copiii răsfățați și părinții și bunicii lor îngăduitori.

Goe este de fapt, „opera” greșelilor de educație făcute de cele trei doamne: inversarea raportului muncă recompensă, lipsa unității măsurilor educative, inadecvarea metodelor în funcție de faptele săvârșite și de gravitatea lor, indulgența exagerată, intransigența mimată, supraaprecierea unor presupuse calități care sunt, de fapt defecte, complicitatea cu făptașul.

Așadar, copilăria în operele lui Caragiale este ilustrată ironic, evidențiindu-se lupta asiduă a părinților pentru copiii lor, dorința arzătoare a acestora ca odraslele lor să devină cineva în societate, indiferența acestora față de învățătură și șantajul emoțional la care recurg pentru a obține rezultatele propuse.

**Profesor Colțiș Andreea,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea**

Bibliografie:

1. Carianopol, Virginia, *Prefață la I.L. Caragiale, Momente și schițe. Povestiri*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1982;
2. Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982;

Vasile Voiculescu, poetul religios

Vasile Voiculescu (1884-1963) a fost poetul cu cea mai pronunțată înclinație religioasă din perioada interbelică.⁹ În „*Confesiunea unui scriitor și medic*”, poetul își afirmă esența credinței sale: „Mă întrebați despre credință și expresia ei lirică ? Despre artă și credință ? (...) Credința e un instinct de ritm și orientare care nu se poate deșuruba în cuvinte, oricât de măiestre. (...). Arta a slujit totdeauna credința, de-a lungul tururilor religiilor. (...) Adevărata inspirație religioasă, care mai

⁹Ovid S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, p.285

poate împreuna arta și credința, a rămas numai rugăciunea. Dar și rugăciunea supremă se rostește cu buzele sufletului.”¹⁰

Adept al tradiționalismului, Vasile Voiculescu a colaborat la „*Gândirea*” alături de Lucian Blaga, Ion Pillat, Gib Mihăescu, Cezar Petrescu, însă nu a devenit un susținător înfocat al ortodoxismului. De asemenea, a colaborat la peste cincizeci de ziare și reviste apărute în perioada interbelică. Volumele de poezii „*Pângă*” (1921), „*Poeme cu îngeri*” (1927), „*Destin*” (1933), „*Urcuș*” (1937), „*Întrezăriri*” (1939), îl situează sub ideologia tradiționalistă, iar pentru „*Pângă*” și „*Poeme cu îngeri*” primește premiul Societății Scriitorilor Români, iar în 1941 Premiul Național de Poezie.

Primele volume de versuri „*Poezii*” (1916), „*Din țara zimbrului*” (1918), stau sub semnul unor influențe sămănătoriste, însă înclinația spre religiozitate se lasă întrezărită de pe acum. Astfel că, o mare parte a ambelor volume cuprinde poezii cu temă religioasă. Poezia „*Pe cruce*” îl înfățișează pe Iisus care „*murea pe cruce. Sub arșița grozavă*”, „*Magii*” prezintă plecarea celor trei crai spre Betleem: „*Pe urma stelei strălucite ce-a izvorât din infinit/ Trei magi, sătui de contemplare, încălecară, și-au pornit.../ Ca trei lunateci prinși de-un farmec, nici nu priviră înapoi,/ Ci s'avântară'n largul lumii, naivii, gârbovii eroi.*” Laudele sau rugile adresate lui Dumnezeu se regăsesc în „*Ca pe un diamant*”, „*Ia tu arcușul*”, „*Acum, când străbătut-am răspântia*”. Scriitorul îi mulțumește lui Dumnezeu, slăvind-l că a creat omul ca pe adevărat diamant, iar prin suferință, ființa este capabilă de a împărtăși miezul divin din interiorul lui: „*Strivit zăceam sub scoarța humii în bezna pururi blestemată/ Și plin de lut duceam robia în miezul stâncilor bătrâne, / Când mâna Ta m-a scos de-acolo și m-a spălat de orice pată/ În apele eternității ca pe un diamant, Stăpâne!.../ Curând apoi chemași asupra-mi tăișul aspru al durerii/ Și mi-ai cioplit în mii de fețe amarnic sufletul din mine/ Ca pe un diamant, Stăpâne, ce și-a sporit harul puterii/ Căci înmiit va să răsfângă lumina ce-a cuprins în sine.*”

Cu volumul „*Pângă*” (1921), motivele tradiționale revin, sentimentul religios se interiorizează și este exprimat sub forme alegorice sau simbolice.¹¹ Originalitatea și creativitatea sunt atributele acestui volum care creează o tensiune lirică autentică. Se împletesc în acest volum pastelul, ce relevă dimensiunile cosmice ale naturii (*Apus de soare, Amurg pe lac, Icoane de toamnă, Bucegii*), poezia religioasă cu miturile biblice (*În grădina Ghetsimani, Dezlegare, La răscruce, Îngerul Nădejdi, Sodoma*), poezia iubirii și a nostalgiilor erotice (*Același cântec, la Poarta Paradisului pierdut, Ca năframa sfintei Vineri*), dar și poezia naturii (*Peisaj marin, Revolta*).

¹⁰Vasile Voiculescu, Confesiunea unui scriitor și medic în *Gândirea*, an XIV, nr.8, octombrie 1935, p. 400, https://documente.bcucluj.ro/web/bibdigit/periodice/gandirea/1935/BCUCLUJ_FP_279479_1935_014_008.pdf, accesat în 08.04.2023

¹¹Ovid S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, p.289

În grădina Ghetsimani este o meditație pe tema legea iubirii, care are ca sens jertfa de sine a Mântuitorului, deschiderea drumului prin măslin, închiderea drumului prin smochin, realizarea prorociilor. Poezia ilustrează natura duală a lui Iisus: îndoielile și teama de moarte țin de latura umană, iar depășirea neliniștii de natura divină. Autorul pune accent pe latura de om a Domnului : „*Iisus lupta cu soarta și nu primea paharul. / Căzut pe brânci în iarbă, se-mpotrivea într-una. / Curgeau sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul / Și amarnica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.*” Inversarea valorilor între lumea materială și cea divină este sugerată prin simboluri ca venin-miere, moarte-viață: „*În apa ei verzuie jucau sterlici de miere / Și sub veninul groaznic simțea că e dulceată. / Dar fâlcile-nclăștându-și, cu ultima putere / Bătându-se cu moartea, uitase de viață!*”. Esența atitudinii lirice a lui Voiculescu constă în credința că ființa umană poate fi răscumpărată, sufletul său poate fi salvat numai printr-o suferință mare.

În volumele care urmează „*Poeme cu îngeri*”, „*Destin*”, „*Urcuș*”, „*Întrezăriri*”, poetul depășește tradiționalismul de tip romantic sămănătorist, apropiindu-se de forma modernă, reprezentată de gruparea gândiristă. Alegoriei naive din perioada debutului îi iau locul zbuciumul lăuntric, aspirația către Dumnezeu, dramatismul luptei spiritului cu materialul și înălțarea într-o lume a valorilor morale. Tema predominantă din aceste volume este cea religioasă, vocația mistică fiind o constantă a întregii opere a lui Voiculescu, și, așa cum spunea și Nichifor Crainic, prin aplecarea sa asupra motivelor biblice, prin prezentarea unei lumi românești într-un eden oriental, „Vasile Voiculescu se integrează în credința ortodoxă, așa cum Paul Claudel se integrează în catolicism prin imnurile și odele sale liturgice”.¹²

Volumul „*Poeme cu îngeri*” cuprinde un univers care abundă de prezențe angelice și „izbește cu acea notă care-i dă originalitate, punându-l de altfel într-un grup de poeți pentru care îngerul este un instrument elementar”.¹³ Majoritatea poeziilor trădează o puternică frământare interioară, o căutare sau așteptare a mesajului divin asemenea lui Arghezi: „*L-am cunoscut de cum l-am zărit:/ Trimis înadins de soartă,/ Mi-a trecut pe la poartă/ Și nu s-a oprit.../ Stam pe prispă halucinat:/ M-a văzut... nu m-a văzut?*” (*L-am lăsat de-a trecut*). Îngerul reprezintă un simbol predominant în lirica lui Voiculescu, având semnificații legate de credința ortodoxă, în consens cu ideologia revistei „*Gândirea*”. Îngerul este un mesager divin, o apariție care sugerează simbolic condiția artistului, aceea de a trăi în apropierea sacralului, dar fără a avea puterea de-a intra în legătură cu el.

Meditațiile asupra condiției umane, dornică de absolut, aflată sub ispita păcatului îl apropie de Arghezi sau Rainer Maria Rilke, însă se diferențiază de aceștia prin credința puternică în Dumnezeu salvator, care se îngrijește de faptele și gândul omului: „*Urc muntele de gând cu aspre*

¹² Nichifor Crainic, V. Voiculescu, poet al spiritului, în „*Gândirea*”, XXIII, nr.8-9, 1943 apud Ov.S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, p.286

¹³ George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982, p.795

galbe / Câtând frunzarul rugului aprins: / Doar mugetele tunetelor albe / Mă vor vesti că, Doamne, te-am atins/''. (Horeb lăuntric)

Sursele de inspirație ale liricii religioase ale lui Vasile Voiculescu, au fost cărțile religioase și în primul rând, Biblia. În ceea ce privește particularitățile de creație, volumele de versuri operează cu modalități de expresie tradițională, cu predilecție pentru alegorie, simbol, parabolă și comparație simplă.

În plenitudinea operei sale, Vasile Voiculescu își propune să caute marile adevăruri ale existenței. Dar, din păcate, omul Voiculescu a avut un destin cutremurător care se cerea purificat prin cunoaștere și suferință, prin ispășire. Opera sa devine terenul acestei posibile purificări. De fapt, văzută în plan global, opera lui Voiculescu exprimă nevoia de a domina natura prin imaginație. El se integrează atât literaturii autohtone, cât și celei universale, făcând trecerea de la tradiționalismul sămănătorist la cel gândirist și chiar la un modernism original.

Profesor Gianina-Aurora Stana,
Școala Gimnazială „Aurel Vlaicu” Arad

Bibliografie:

1. Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982;
2. Crohmălniceanu, Ovid S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974;
3. Crainic, N., *Vasile Voiculescu, poet al spiritului*, în „Gândirea”, an XXII, nr.7, 1943, https://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/gandirea/1943/BCUCLUJ_FP_279479_1943_022_007.pdf;
4. Voiculescu, V., *Confesiunea unui scriitor și medic* în „Gândirea”, an XIV, nr.8, octombrie 1935, https://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/gandirea/1935/BCUCLUJ_FP_279479_1935_014_008.pdf;

Facilitarea învățării prin transpoziție didactică

Constantin Cucoș definește termenul de transpoziție didactică ca o „traducere a elementelor cunoașterii în elemente de conținut didactic, ceea ce presupune creativitate și intervenție activă, inspirată, a cadrului didactic”.

Transpoziția didactică intervine sub forma unei metode creative de adaptare a conținuturilor științifice la conținuturile de bază și modurile de organizare a activității de învățare a elevilor. Rolul cadrului didactic constă în ușurarea activității de învățare a elevilor de vârstă școlară mică prin crearea climatului favorabil învățării, asigurarea și organizarea resurselor, echilibrarea componentelor intelectuale și emoționale ale învățării.

Transpoziția didactică exercită, în interiorul modelului socioconstructivist și interactiv, o serie de **funcții specifice**:

1. funcția de **validare și accesibilizare a cunoștințelor** (în condițiile păstrării / conservării caracterului lor științific);
2. funcția de **identificare a situațiilor de învățare** pertinente pentru însușirea acestor cunoștințe;
3. funcția de **identificare a situațiilor de operaționalizare / aplicare / utilizare a cunoștințelor**;
4. funcția de **evaluare**, pentru că își pune problema existenței sau nonexistenței transferului de achiziții (cunoștințe, abilități, capacități, competențe etc.).

În timp ce activitatea de învățare se focusează de procesul de construire a cunoștințelor, transpoziția didactică se ocupă cu transformările progresive ale conținuturilor. Învățarea este un proces intern și individual al elevului / persoanei, chiar dacă este facilitat de condiții externe, cum ar fi interacțiunile cu micromediul sau mediul social sau fizic, în timp ce transpoziția didactică este un proces extern celui care învață.

De fapt ce putem vedea și înțelege atunci când observăm orice oră de matematică, limba română sau orice altă disciplină este relația care unește profesorul și elevii, adică relația profesor-elev. Practic la o primă și simplă observare, acesta relație pare a fi una binară. Dar pentru a descoperi chiar și cele mai elementare fapte legate de relația binară profesor-elev, teoria didactică ar trebui să presupună de la început ca entitate teoretică o relație ternară, pe care o numesc relație didactică. Relația didactică unește trei, nu două, „obiecte”, adică profesorul, cele predate și, nu în ultimul rând, cunoștințele, mai precis, cunoștințele predate.

Procesul de transpunere didactică are loc ori de câte ori cineva intenționează să împărtășească sau să predea altcuiva cunoștințe disciplinare. Astfel, „transpunerea didactică are loc în raport cu situațiile de școlarizare formală, dar poate avea loc și în alte situații precum în mass-media, la locul de muncă, sau în relație cu centrele de știință și muzeele” (Clément, 2000).

Ca urmare a dezvoltării mediilor pentru elaborarea de resurse digitale, orice profesor poate construi rapid o resursă valoroasă ce poate fi utilizată la clasele sale pornind de la o resursă existentă, pe care o ajustează în funcție de nevoile, posibilitățile și contextul elevilor, de resursele de timp pe care le are, de curriculumul proiectat prin transpoziție didactică.

Cadrul didactic realizează o „transpoziție internă”, susținută de reflecția asupra utilității și pertinentei fiecărei situații de învățare, asupra parcursului optim în direcția unor scopuri semnificative și arogate. Eficiența situațiilor educative depinde de priceperea profesorului de a realiza transpoziția didactică, în echilibru cu operaționalizarea rezultatelor învățării. În esență, transpoziția este un proces prin care ajungem de la cunoașterea științifică la conținutul învățării, având două etape:

- transpoziție externă, realizată de un grup de specialiști (transpunerea unui decupaj din domeniul de cunoaștere în programa școlară),
- transpoziție internă, realizată de profesor.

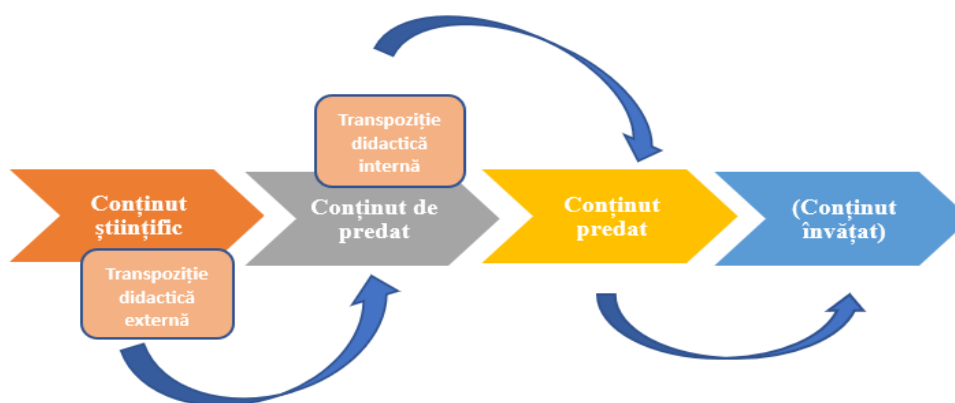

Fig. 1 Etape ale transpoziției didactice

Pentru realizarea transpoziției didactice interne, profesorul pornește de la o bună cunoaștere a conținuturilor care urmează a fi parcurse cu elevii într-un an școlar sau într-un ciclu de învățământ. În funcție de scopurile educaționale și de nivelul celor cărora se adresează, el realizează o selecție de concepte, noțiuni, definiții, clasificări (informație verbală), păstrând sau adaptând relația între acestea și, modalitatea de construcție (deprinderi intelectuale), metodele științifice, semnificațiile și valorile care le însoțesc (baza pentru formarea de atitudini).

Profesorul realizează un proces creativ de construcție și reconstrucție a conținuturilor științifice având în vedere finalitățile din programa școlară, proces ce nu poate fi un simplu transfer, adaptare sau simplificare.

Transpoziția didactică este garantată de următoarele condiții pedagogice astfel încât, facilitarea activității de învățare a elevilor să fie fezabilă: luarea în considerație a particularităților de vârstă și individuale ale elevilor, înțelegerea esenței proceselor psihice cognitive și construirea demersului didactic așa încât, informația științifică transformată să fie accesibilă elevilor în procesul

de învățare; organizarea relaționării eficiente a elevilor în procesul didactic, formarea abilităților de cultură a comunicării; determinarea obiectivelor activității pedagogice bazate pe caracteristicile personalității elevilor; formarea capacităților de reflecție, de conștientizare a motivelor și necesităților de învățare; formarea culturii emoționale în procesul educațional.

Toate experiențele de învățare pot deveni pozitive prin adecvarea la contextul potrivit. Însă, învățarea poate să apară și spontan, în situațiile de zi cu zi. Eficiența aplicării tehnologiei didactice, respectiv a strategiilor, metodelor și mijloacelor didactice, a formelor de organizare a procesului de învățământ, a relației profesor-elev depinde, în mare parte, de gradul de dezvoltare a dimensiunilor competenței profesionale a profesorului.

**Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. Chevallard, Y., *La transposition didactique – du savoir savant au savoir enseigner* Paris, 1991;
2. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2003;
3. Sălăvastru, D., *Didactica Psihologiei*, Editura Polirom, Iași, 1999.

EDUCAȚIE FORMALĂ ȘI NONFORMALĂ

Activitate didactică de tip outdoor în era tehnologică

Informația selectată: Deoarece conexiunea dintre tehnologie și învățare devine tot mai semnificativă și mai frecventă în viața copiilor, este nevoie ca procesul de învățământ s-o înglobeze. Este evident rolul important pe care îl are aplicarea tehnologiei în actul didactic pentru elevii din această generație, deși acest lucru produce frustrări și nemulțumiri în rândul cadrelor didactice. Profesorii se plasează între paradigmele noi și vechi, dar tendința managementului educațional este să-i sprijine în dezvoltarea competențelor de utilizare a tehnologiei digitale în activitatea de la clasă.

Cei care manifestă reticență în utilizarea tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor în actul predării sunt etichetați ca fiind „tehnofobi”. Acest concept care se exprimă prin rezistență la schimbare se datorează lipsei deprinderilor sau lipsei de deschidere în adoptarea unei abordări noi, ca urmare a centrării excesive pe modelul tradițional. Evoluția tehnologiilor a determinat schimbări la nivelul stilului de viață și raportării la lume a generațiilor de copii din prezent, iar din acest motiv trebuie încurajată depășirea barierei privind neutilizarea acestora de către cadrele didactice și părinți.

Chestiunea „dependenței de internet” a copiilor și tinerilor are două fațete. Pe lângă scăderea evidentă a interacțiunilor față în față ca efect al utilizării internetului și telefonului, fenomen care induce o serie de riscuri și dezavantaje pe linie psiho-socială și chiar emoțională, nașterea unei generații digitalizate aduce și o serie de avantaje, printre care viteza crescută de colectare a informațiilor, conectarea în timp real la evenimente și persoane de interes, dinamică în realizarea sarcinilor, socializare pe mai multe paliere etc. Pentru optimizarea experiențelor de învățare sunt importante, atât îmbunătățirea strategiei de transmitere și asimilare a conținuturilor academice, cât și satisfacerea nevoilor psihologice și sociale ale elevilor. În acest sens, modul în care elevii se raportează la noțiunea de prietenie în mediul virtual nu are ca premisă o relație autentică de natură socioafectivă. Avem, astfel, nevoie de o strategie prin care educația se poate continua prin interacțiune la distanță, deoarece intersecția dintre tehnologia digitală și educație a condus la o serie de transformări în plan socio-educational, în planul învățării individuale, în planul teoriei și practicii educaționale.

Un factor care poate facilita învățarea în prezentele condiții este eliminarea barierelor care țin de limitarea tehnologică și formarea competențelor de utilizare a instrumentelor digitale. Succesul unei astfel de strategii educaționale va fi asigurat de utilizarea mediilor virtuale și de creșterea motivației elevilor pentru învățarea autonomă.

În sens contrar, sistemul de învățământ riscă să se confrunte cu irelevanța dacă nu reușește să armonizeze ceea ce se învață și modul în care învață elevii cu modul în care trăiesc.

Clasa: a XI-a

Natura sarcinii: colaborativă

Scopul activității constă în crearea unui conținut digital în domeniul istoriei locale a municipiului Arad.

Obiective stabilite:

- căutarea și filtrarea informațiilor și a datelor în format digital;
- împărtășirea materialelor sau informațiilor prin tehnologii digitale;
- colaborarea mediată de tehnologia digitală;
- dezvoltarea de conținut digital;
- integrarea și reelaborarea conținutului digital;
- utilizarea creativă a tehnologiilor digitale;
- identificarea aspectelor lipsă în competențele digitale.

Descrierea succintă a modalității de desfășurare a activității didactice:

Elevilor li se cere la ora de istorie să formeze grupuri de câte 5. Fiecare echipă, apoi, își va alege câte o temă (de exemplu monumente istorice și de artă din municipiul Arad). Fiecare echipă va crea o prezentare a temei alese, prin intermediul aplicației Web 2.0 Padlet.

Totul va pleca de la stabilirea unor obiective concrete la nivel de echipă și de la distribuirea sarcinilor de lucru în cadrul grupului.

De exemplu, echipa care se ocupă de legendele și miturile existente în municipiul Arad își propune ca în termen de o săptămână, până la ora de istorie următoare:

- să înceapă crearea prezentării în Padlet;
- să caute informații despre legendele existente în municipiul Arad;
- să filtreze informațiile găsite pe internet despre miturile existente în municipiul Arad;
- să împărtășească cu ceilalți membrii ai echipei materialele digitale găsite pe internet;
- să dobândească un comportament etic pentru spațiul online;
- să cunoască regulile de copyright și licențe.

Fiecare membru al echipei își va alege sarcina și va fi responsabil de realizarea ei la timp. După 7 zile, elevii vor prezenta în fața clasei ce au realizat, dar, mai important, se va discuta cu toată clasa pe următoarele teme:

1. Cum vi s-a părut sarcina de lucru?
2. Cum v-ați simțit când ați lucrat?
3. Cum v-ați simțit când ați prezentat?
4. Ce simțiți pentru munca echipei voastre?

5. Era mai bine dacă nu vă alegeați voi sarcina, ci vi-o repartiza domnul profesor?
6. A fost bine sau rău că ați avut timp limitat de lucru?
7. A fost bine sau rău că ați avut un obiectiv clar de atins?
8. Să presupunem că unul dintre voi nu și-a realizat sarcina. Cum se simte el că echipa lui nu are prezentarea în Padlet?
9. Cum vreți să fie următoarea sarcină de lucru: pe echipe sau individual, la alegere sau impusă, cu sau fără limită de timp, cu sau fără un obiectiv precis?

La sfârșitul discuției, profesorul va trage următoarele concluzii:

Instruirea în mediul online presupune utilizarea unor strategii online eficiente, iar acestea trebuie să țină cont de următoarele: materialele digitale utilizate trebuie să fie accesibile, să asigure resort motivațional și afectiv, să fie calitative și atrăgătoare din punct de vedere vizual; selectarea și alegerea unor resurse digitale care să fie accesibile atât nevoilor personale de învățare, cât și criteriilor financiare; identificarea resurselor educaționale deschise: realizarea unor înregistrări în cadrul lecțiilor, utilizarea unor videoclipuri educaționale ș.a.; realizarea unor analize de nevoi în rândul copiilor astfel încât profesorii să se asigure că au acces la opiniile, feedback-urile și motivațiile elevilor; promovarea unei abordări flexibile de participare a elevilor la instruirea online; asumarea de către profesor a unor roluri prin care să se capteze atenția elevilor (facilitator, mentor, proiectant, manager ș.a.); implicarea grupurilor școlare în conceperea sau crearea unor conținuturi digitale educaționale, individual sau în colaborare.

**Profesor Cosmin-Mircea Julian,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

De la formal la nonformal

O abordare tranzitivă

În urma analizării caracteristicilor educației formale, nonformale și informale rezultă existența unui interval de tranziție de la educația formală la cea non-formală, precum și de la educația non-formală la cea informală. Dacă o analizăm pe prima, reiese că deși educația formală corespunde unui sistem bine structurat, sistematizat, guvernat de norme și legi stricte etc., este posibil să se ia în considerare educația formală mai mult sau mai puțin, în funcție de gradul de rigiditate detectat în manifestarea acesteia. Dacă o instituție formală oferă un curriculum dotat cu un anumit grad de flexibilitate, în care „respectarea programului” nu este vitală și are o metodologie suficient de flexibilă pentru a satisface caracteristicile elevilor, putem spune în mod rezonabil că această instituție este mai puțin formală decât alta în care aceste trăsături sunt stabilite pe o structură rigidă.

Putem observa o anumită gradație în ceea ce privește formalitatea sistemelor educaționale prin flexibilizarea unor trăsături, prin substituirea sau eliminarea altora astfel, prin extensie, se va putea îndepărta de un sistem formal și, treptat, se va ajunge la unul non-formal. Un sistem de învățământ deschis poate fi adoptat în cadrul structurilor tradiționale ale școlilor. De asemenea, este posibil să plecăm de la un sistem nonformal pentru a ajunge la unul informal, prin suprimarea treptată a câtorva dintre trăsăturile de bază ale primului, acordând elevilor libertate totală în alegerea obiectivelor, conținutului și activităților care vor fi desfășurate, precum și când și cât timp va fi acordat fiecăruia. Este evident că, în timp ce în structurile formale procesul se concentrează pe profesor/sistem școlar, în educația nonformală accentul este pus pe elev - obiectivele, programele, metodologiile sunt dezvoltate pe baza nevoilor și caracteristicilor acestora.

Ne aflăm într-o era digitală, care se caracterizează prin învechirea rapidă a cunoștințelor. Acest lucru contribuie la faptul că profesorii trebuie să fie pregătiți în permanență și trebuie să înțeleagă învățarea ca un proces în care se combină formarea formală, nonformală și informală.

Învățarea intră într-o nouă eră a metodelor sociale, colaborative și bazate pe talent și învățare. Am trecut dintr-o lume industrializată, dominată de certitudine și precizie, la o nouă societate caracterizată prin complexitate și imprevizibilitate – societate bazată pe cunoaștere. Cunoașterea în sine se transferă de la individ la individ și către contactele acestuia. Elevii își doresc libertatea de a acționa, de a învăța a-și gestiona cariera. Astfel, din toate tipurile de învățare, învățarea informală este cea mai recomandată pentru transmiterea de cunoștințe.

Multe organizații s-au angajat de ani de zile să sprijine învățarea la locul de muncă și să devin organizații de învățare. Livrarea de învățare și dezvoltare a fost treptat trecerea de la formarea tradițională la clasă la o formare mai centrată pe cursant și abordarea dezvoltării organizaționale.

Învățarea informală este procesul de-a lungul vieții prin care fiecare individ dobândește și acumulează cunoștințe, abilități, atitudini și perspective din experiențele și expunerea zilnică la mediu – acasă, la serviciu, la joacă: din exemplul și atitudinea familiilor și a prietenilor; din călătorii, citind ziare și cărți; sau ascultând radioul sau vizionarea de filme sau televiziune.

În timp ce învățarea formală este considerată o reușită dacă participanții promovează un examen final, învățarea informală îi ajută pe elevi să devină tot ceea ce își pot dori și prin ceea ce aș numi un „examen în curs”.

Învățarea informală nu trebuie să se manifeste separat de programele formale de învățare. Dobândim cunoștințele și abilități de care avem nevoie la locul de muncă în mod natural, de la vorbirea și observarea celorlalți, prin încercare și eroare sau pur și simplu lucrând cu oameni care dispun de cunoștințele necesare. Cele două procese, învățarea formală și învățarea informală, trebuie să fie strâns legate. Învățarea informală contribuie în mod semnificativ la succesul pe termen lung al unei persoane și de asemenea completează și instruirea la clasă.

Lumea de astăzi și societatea existentă este bazată pe cunoaștere, ceea ce aduce provocări din ce în ce mai complexe. Creșterea exponențială a informației, impulsionată de noile tehnologii, accelerează imprevizibilitatea ritmului schimbării, noile generații de elevi având moduri diferite de învățare și de lucru. Acest fapt afectează toate tipurile de educație, școlile trebuie să își dezvolte capacitatea de a face față acestor noi provocări. Este absolut necesar ca acestea să continue să găsească modalități mai bune de a învăța și de a lucra împreună pentru a profita la maximum de cunoștințele și competența personalului de la toate nivelurile, și, în același timp, să promoveze angajamentul și implicarea. Aceasta presupune crearea unui mediu unde colaborarea, schimbul de idei, contribuția, asistența reciprocă, responsabilitatea personală creează un fundament bazat pe noile tendințe care apar inevitabil într-o societate competitivă așa cum este cea în care astăzi trăim.

Profesor metodic Alina Șugar,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Bibliografie:

1. Crețu, D., *Psihopedagogie - Elemente de formare a profesorilor*, Editura Imago, Sibiu, 1999;
2. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002;
3. Jinga, I., Istrate, E., *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 2006;

Educația teatrală în activitățile extracurriculare

Aș dori să prezint în rândurile ce urmează argumente favorabile necesității *educației teatrale* în mediul preuniversitar, expunând o pledoarie pentru activitățile extracurriculare și, în mod particular, aplicarea instrumentelor teatrului de păpuși/marionete în dezvoltarea emoțională a copiilor.

Prin cel dintâi argument al acestui articol doresc să subliniez motivele pentru care într-o comunitate educațională merită să existe ore de predare/cursuri pentru elevi pe domeniul *Artă teatrală*, organizat astfel:

➤ în unități extrașcolare (în palate și cluburi ale copiilor) - ce oferă educație nonformală organizate sub formă de cerc, conform *Centralizatorului privind disciplinele din învățământului preuniversitar – Activități extracurriculare din palate și cluburi ale copiilor – 2021* – pag. 1095, unde pe domeniul *Artei teatrale* se regăsesc disciplinele: *Teatru*, *Artă teatrală*, *Teatru de păpuși/marionete*, *Teatru/teatru de revistă*, *Regie teatru/film*, *Educație cinematografică și teatrală*, *Impresariat artistic*, *Pantomimă*.

➤ în unitățile școlare (în grădinițe, școli, licee) - ce pot include discipline opționale de educație teatrală din curriculum la decizia școlii, cu programe aprobate încă din 2020 de către

Ministerul Educației pentru clasele III-IV – „*Eu și scena*”, VI-VII – „*Teatrul și noi*”, X-XI – „*Laboratorul de teatru*”, dar solicitate în foarte puține școli și licee din România.

Toate programele curriculare și extracurriculare ce au în vedere *educația teatrală* dezvoltă competențe cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți, atât competențe de comunicare, cât și competențe sociale și civice, conform recomandărilor din documente naționale și europene/internaționale.

Activitatea extracurriculară poate oferi o pregătire diversă în diferite domenii ale cunoașterii. Copiii învață, își consolidează diversele cunoștințe acumulate și deprinderile la activități pe tot parcursul școlar și extrașcolar preuniversitar. Educația nonformală își justifică astfel *funcția educativă*, asigurând organizarea timpului liber al copiilor, *funcția recreativă*, concretizată prin odihnă activă, programe deconectante, relaxante și este completată de *funcția estetic-distractivă* prin care copiii participă la acțiuni interesante, diversificate, în timpul anului școlar și în vacanțe.

Palatele și cluburile copiilor au fost înființate de peste 70 de ani (1 iunie 1950) în mediul urban și rural, devenind instituții ce oferă activități nonformale de atracție pentru copii. Acestea și-au diversificat constant oferta educațională și programele curriculare, încât astăzi îndeplinesc și funcția de centre metodice pentru activitatea extrașcolară în domeniile cultural-artistic, tehnico-științific și sportiv-turistic. Sunt recunoscute ca pepiniere de talente, iar dintre cei care au urmat o anumită perioadă cursurile unui astfel de club, ulterior au absolvit licee și facultăți cu profil teatral, unii dintre ei ajungând profesioniști în domeniul cultural și educațional în țară sau străinătate.

Prin al doilea argument din acest articol subliniez meritele educației teatrale prin disciplina *Teatru de păpuși/marionete*, pe care o predau copiilor din anul 2002 la Palatul Copiilor din Arad și foarte apreciat de părinți, bunici și copii. La acest cerc copiii experimentează diverse forme de mănuiere a unor păpuși, marionete, obiecte, siluete de teatru de umbre, figurine din hârtie, astfel încât acest domeniu teatral este numit *arta de animație* de către specialiști. *Cercul de Teatru de păpuși/marionete* este frecventat preponderent de către copii cu vârste cuprinse între 5 și 16 ani. Nu trebuie să uităm că peste tot copiii se bucură de aceleași lucruri: le plac poveștile/basmele/miturile, le place joaca. Orice copil știe să se joace cu păpuși și obiecte animate, dar nu oricine și oricum are darul să le însuflețească, să le facă să evolueze într-o intrigă anume.

Teatrul de animație este o artă complexă, care reunește într-o armonie perfectă *munca intelectuală*, *munca artistică* și *munca tehnică* a copiilor. Educația teatrală de care beneficiază copiii contribuie la modelarea personalității lor, îmbogățindu-le pozitiv trăsăturile de temperament, caracterul, aptitudinile și atitudinile. Prin scenetele de teatru de păpuși/marionete/figurine jucate de ei se poate crea iluzia vieții. Aceștia pot improviza adevărate piese, scenete, cu personaje și decoruri variate în cadrul proiectelor artistice educaționale. Munca educativă devine astfel mult mai instructivă, dezvoltă volumul de cunoștințe al copiilor și *atitudini față de tot ce înseamnă cultură*.

Nu trebuie să uităm faptul că prin momentele scenice copilul își formează *gustul estetic* și pentru aceasta trebuie să acordăm o mare atenție formei păpușilor/ marionetelor/ figurinelor din teatrul de umbre, decorului și însuși jocului pe scenă. Teatrul de păpuși se prezintă astfel ca o activitate distractivă, fiind în același timp o activitate creativă și un bun prilej de a dezvolta *spiritul de integrare și de cooperare* în colectivitate. *Obiectivul transdisciplinar* al predării artei teatrale îl constituie dezvoltarea capacităților de comunicare, a spiritului colectiv, a dragostei pentru muncă de creație și formarea gustului estetic, copiii parcurgând atât traseul educativ prin această artă, cât și traseul evolutiv al actului artistic.

Proiectarea didactică de artă teatrală/teatru de păpuși/marionete este realizată la nivelul mai multor *arii curriculare*:

- *Limbă și comunicare* – care vizează formarea și dezvoltarea abilităților fundamentale de comunicare orală și scrisă;
- *Arte* – care vizează formarea și dezvoltarea abilităților de a utiliza tehnici de lucru specifice, cultivarea gustului pentru frumosul artistic și cel din spațiul cotidian, exprimarea propriilor gânduri și sentimente în legătură cu spațiul perceput sau cu cel imaginar;
- *Tehnologii* – care propune utilizarea tehnicilor de lucru cu diverse materiale și ustensile, precum și proiectarea, confecționarea și evaluarea unor produse artistice simple.

În demersul de predare îmi propun realizarea următorilor pași:

- ✓ Dezvoltarea gustului pentru artă în toate formele ei de manifestare: joc de rol, scriere dramatică, scenografie;
- ✓ Însușirea cunoștințelor necesare creării și confecționării păpușilor, recuzitei și decorului;
- ✓ Însușirea tehnicii de mânăuire pentru diverse tipuri de păpuși;
- ✓ Cultivarea calităților interpretative;
- ✓ Punerea în scenă a spectacolelor;
- ✓ Susținerea momentelor scenice în fața unui public - colegi, prieteni, părinți și bunici, copii din alte comunități

Nu trebuie să uităm că atunci când ei pășesc în *Cercul de Teatru de păpuși/marionete*, dorința imperativă a copiilor este de a se juca de-a actorul și de a juca o poveste. Rolul meu de profesor este de a concerta diverse mijloace, metode, tehnici și strategii didactice, toate acestea utilizate ca instrumente de organizare a atenției și practici concrete. În final, după 9-12 întâlniri, ei se pot juca „de-a păpușarii” în fața unui auditoriu drag, în cadrul bine definit al unei *stagiuni* ori în fața unui public necunoscut din cadrul *proiectelor social-cultural-educative*.

Îmbinând pasiunea pentru arta animației cu abilitățile de pedagog și spiritul ludic al copiilor îi pot determina pe aceștia să frecventeze în continuare *Cercul de Teatru de păpuși/marionete* al Palatului Copiilor Arad, locul unde ei știu că se pot manifesta liber, creativ și pot experimenta

modalități de comunicare prin joc și joacă.

Profesor Mihaela Andrei,
Palatul Copiilor Arad

Bibliografie:

1. Bălăiță, A., *Incursiune în teatrul de animație*, Editura Artes, Iași, 2007;
2. Pașca, E. M., *Dimensiuni ale educației artistice*, vol. V, Editura Artes, Iași, 2009;
3. ****Centralizatorului privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările, precum și probele de concurs valabile pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar – 2021 – Activități extracurriculare din palate și cluburi ale copiilor -*
<http://www.edu.ro/>
4. ****Programe școlare în vigoare – Înv. primar, Gimnaziu, Liceu - Curriculum la decizia școlii* <https://programe.ise.ro/>
5. ****Raportul de Activitate Comun al Consiliului și al Comisiei privind implementarea programului de lucru Educație și Formare 2010 - Competențele cheie pentru o lume în schimbare*, 2010 -
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:161E:0008:0015:RO:PDF>

Educația nonformală și mediul digital pentru o școală altfel

Avansul noilor tehnologii informaționale a schimbat radical modul nostru de viață, de comunicare cu ceilalți, de recepționare a informațiilor. Folosirea tehnologiei îmbunătățește experiențele de învățare și permite tinerilor să realizeze conexiuni cu lumea din afară. Pentru ca tinerii să fie capabili să rezolve cu succes sarcini în mediul lor de viață, instituțiile de învățământ trebuie să le furnizeze mai mult decât deprinderile și capacitățile de bază. Trebuie să le dezvolte competențe pentru secolul XXI, cum ar fi: competențe de comunicare, creativitate și curiozitate intelectuală, gândire critică și gândire sistematică, rezolvare de probleme, colaborare, folosirea tehnologiei, autonomia în învățare și comunicare.

În ultimii doi ani a avut loc o schimbare majoră privind modul în care școlile abordează tehnologia. Apariția unor dispozitive și servicii mobile mai ușor de folosit și mai accesibile, alături de dorința de a adapta educația la generația de copii „digitali”, cu așteptări complet noi în ceea ce privește procesul de învățământ, a dus la schimbarea semnificativă a felului în care se înțelege și se practică actul de predare-învățare, la școală. În loc să folosim tehnologia doar ca pe un instrument adițional la mijloacele tradiționale de predare și învățare, în ultima perioadă am înțeles cu toții importanța „conectării.” Astfel, în perioada pandemică, de suspendare a cursurilor „educația

digitală” a devenit realmente principala formă de menținere a legăturii cu elevul. Reconfigurarea procesului de predare - învățare - evaluare a depins foarte mult măiestria profesorului, de competențele sale digitale. S-a trecut de la clasa tradițională la clasa virtuală. Cadrul didactic s-a străduit să depășească bariera distanțării fizice prin sensibilizarea media, folosind diverse platforme și aplicații în așa fel încât, educabilul să aibă siguranța că cineva este „online” veghind atent asupra procesului său de învățare. Educația reprezintă procesul esențial și permanent prin intermediul căruia se transferă valori, cunoștințe, informații în și dinspre mediul înconjurător. Educația este procesul de formare a omului ca personalitate în plan cognitiv, afectiv - motivațional, volitiv, aptitudinal, atitudinal, educația, în acest caz, este instrumentul formării individului ca personalitate. Funcția de bază a educației este dezvoltarea personalității în vederea integrării sociale.

Așadar, în funcție de gradul de organizare și de oficializare al formelor educației putem delimita trei mari categorii: educația formală sau oficială, cea oferită de școală, educația nonformală (extrașcolară), reprezentată prin activitățile educative organizate de alte instituții, cum ar fi muzeele, bibliotecile, cercurile științifice și educația informală (spontană), reprezentată de influențele spontane sau neorganizate din mediu, familie, grup de prieteni sau mass - media. În ceea ce privește transpunerea digitală a educației formale, acest lucru s-a înfăptuit utilizând o anumită platformă și elevii având acces rapid la resursele puse la dispoziție de profesori; aceștia din urmă au avut la dispoziție mecanisme online de feedback individual sau de grup cu privire la activitatea, performanțele și lucrările elevilor. În plus, utilizatorii au putut crea diverse opțiuni personalizate, pentru a derula proiecte școlare sau extrașcolare, în interiorul platformei, fără niciun cost suplimentar. Prin cele enumerate mai sus este imperios să înțelegem că sintagma de „profesor digitalizat” este una de actualitate.

Oprindu-ne asupra educației nonformale, aceasta este diferită de educația formală prin aspectul conținutului și formele de realizare. Educația nonformală cuprinde totalitatea acțiunilor și influențelor educative structurate, organizate și instituționalizate, dar desfășurate în afara sistemului de învățământ. Aceste activități, la fel ca la educația formală, sunt coordonate de pedagogi de specialitate, dar care, în aceste situații, au un rol secundar, de moderatori sau coordonatori. Aceste acțiuni permit lărgirea orizontului cultural, îmbogățirea cunoștințelor din anumite domenii și dezvoltarea unor aptitudini și interese speciale, promovează munca în echipă, accentuează obiective de tip formativ - educativ.

Mediul educațional beneficiază foarte mult de la proliferarea de site-uri pe internet, multe dintre care includ video și prezentări multimedia pe o varietate de subiecte, la site-uri pe web, cum ar fi youtube care oferă cursuri și clipuri video, create de educatori profesioniști, precum și diverse muzee care au inclus prezentări multimedia despre colecțiile și expozițiile lor. Educația nonformală

devine și mai captivantă pentru această nouă generație de „nativi digitali”¹⁴ care subliniază dexteritatea și abilitățile lor de a utiliza echipamente digitale și electronice. Există medii virtuale în care o persoană creează un avatar care facilitează crearea unei varietăți de spații de vizualizare a ideilor și de colaborare cu colegii. Există programe care recrează Capela Sixtină, unde se poate zbura sus pentru a studia în detaliu diferitele fresce, precum și a găsi alte surse despre arhitectură, picturile și persoanele care au creat capela.

Deoarece schimbările tehnologice se îmbunătățesc continuu, noi aplicații și software oferă oportunități mai mari pentru colaborare în întreaga lume, în speranța la o mai pașnică înțelegere, acceptare și toleranță în marea diversitate inerentă în populația umană. Lumea electronică șterge limitele fizice și geografice, precum și constrângerile de timp spre a aduce oamenii împreună instantaneu din orice colț al globului.

Viitorul educației constă în capacitatea instituțiilor de învățământ de a include mass-media digitale și mediile sociale în practica educațională și pentru a ajuta noua generație de elevi, oferindu-le posibilitatea de a utiliza tehnologii cu care ei sunt deja familiarizați pentru practicile educaționale. Lumea educației moderne este extrem de competitivă și programele trebuie să fie flexibile, adaptate nu numai pentru a realiza sarcina de a educa elevii, dar de asemenea, de a actualiza practici pedagogice care sunt potrivite pentru universul electronic. Cea mai mare promisiune a erei digitale este posibilitatea de a conecta diferite domenii de studiu și discipline și de a descoperi noi modalități de interpretare a universului nostru. În timp ce metodele tradiționale rămân importante, adăugarea pedagogiilor digitale și a noilor metode de educație vor continua să se dezvolte și vor îmbunătăți și mai mult oportunitățile de învățare și dezvoltare ale educabilului.

Profesor Denisa Bara,
Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad

Bibliografie:

1. Beadle, P., *Cum să predai-strategii didactice*, Editura DPH, București, 2021;
2. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, București, 2001;
3. Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2003;
4. Prensky, M., *Ce face un nativ digital - interviu pentru Frontline*, preluat 02 februarie 2010, de la <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/digitalnation/living-faster/digitalnatives/what-makes-a-digital-native.html?play>

¹⁴Prensky Marc, *Ce face un nativ digital - interviu pentru Frontline*, preluat 02 februarie 2010, de la <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/digitalnation/living-faster/digitalnatives/what-makes-a-digital-native.html?play>

5. Robinson, Sir Ken, *O lume ieșită din minți: revoluția creativă a educației.*/Trad:Doina-Mihaela Brăgaru, Editura Publică, București, 2011;

Învățare prin educație nonformală

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze”.

(Maria Montessori – „Descoperirea copilului”)

Termenii de „educație nonformală” și recunoașterea lor la scară globală au apărut în anii '60, când instituțiile de învățământ au trebuit să facă față unei crize economice și au primit întrebări cu privire la lipsa capacității lor de a se adapta la o nouă societate.

UNESCO a organizat diverse reuniuni la nivel înalt conduse de expertul Philip H. Coombs, pentru a face față crizei și a propune soluții. Acest lucru a dus la publicarea Learning to Be (Raportul Faure, UNESCO 1972), care au deschis calea către viitorul educației.

Abia în 1973 Philip H. Coombs, Prosser și Ahmed au stabilit definiții ale educației formale, informale și nonformale.

O definiție a educației nonformale, dată de UNESCO spune că aceasta este o „educație care este instituționalizată, intenționată și planificată de un furnizor de educație. Caracteristica definitorie a educației nonformale este aceea că este un plus, o alternativă și/sau o completare a educației formale în cadrul procesului de învățare pe tot parcursul vieții a indivizilor. Este adesea oferită pentru a garanta dreptul de acces la educație pentru toți. Se adresează persoanelor de toate vârstele, dar nu aplică neapărat o structură continuă a căii; poate fi de scurtă durată și/sau de intensitate scăzută și este oferită de obicei sub formă de cursuri scurte, ateliere sau seminarii. Educația nonformală duce în principal la calificări care nu sunt recunoscute drept calificări formale de către autoritățile educaționale naționale relevante sau la nicio calificare. Educația nonformală poate acoperi programe care contribuie la alfabetizarea și educația adulților, tinerilor și pentru copiii neșcolarizați, precum și programe privind abilitățile de viață, abilitățile de muncă și dezvoltarea socială sau culturală”.

Programele de educație nonformală ne oferă posibilitatea de a ne cunoaște pe noi înșine, de a explora și împărtăși cu alte persoane din experiențele proprii pe fundamentul propriilor experiențe de învățare. Centrul procesului de învățare suntem noi, proces prin care croim noi atitudini, dezvoltăm noi abilități, cultivăm propriul sistem de valori. Propriile abilități sunt transformate în aptitudini ce devin folositoare în diverse domenii profesionale amplificând nivelul personal de competențe și abilități de viață.

Fiecare dintre noi putem fi o persoană resursă, trebuie doar să ne cunoaștem suficient de bine la nivel personal, pentru a putea valorifica fiecare aptitudine.

Educația nonformală este educația furnizată de cele mai multe ori la seminarii, ateliere, de lucru, traininguri, cursuri în care se realizează lucruri practice observând și practicând diferite metode de lucru. Acest tip de abordare asigură participanților obținerea de competențe cognitive și emoționale, îi ajută la recunoașterea și dobândirea încrederii în propriile instincte precum și la dezvoltarea încrederii în propriul procesul de învățare.

Educația nonformală oferă printr-un mod interactiv de lucru, o serie de beneficii atât adulților, dar mai ales copiilor obișnuiți cu sistemul de școlarizare formal. Toate programele de educație nonformală invită la reflecție, la autoanaliză procese prin care sunt destăinuite calitățile personale, numai prin interacțiune, socializare sau împărtășirea cunoștințelor.

Un adolescent care experimentează educația nonformală dobândește o perspectivă pozitivă, activă și participativă, având avantajul unei deschideri și înțelegeri mai ample asupra mediului său.

Tinerii care aleg educația nonformală „cresc” la un nivel mai personal, pe măsură ce se antrenează în propriile priceperi și interese. Puterea lor de a învăța pe cont propriu dezvoltă conștientizarea propriului rol în societate. Competențele dobândite din sarcinile avute în diferite activități și proiecte pot contribui la dezvoltarea socială și economică a unei națiuni.

Sistemul de învățare formal (cel cu care suntem obișnuiți) este înlocuit cu învățarea prin implicarea în diferite activități, proiecte, evenimente, acceptarea de responsabilități, deprinderea de a lucra în echipă, de a organiza, de a comunica, de a conduce. Un joc de echipă poate dezvălui dacă există abilități de lider, de comunicare, de punere în practică a ideilor celor din echipă. Exemplul personal și învățarea din experiențele celorlalți sunt valorificate implicit.

Educația nonformală expune principiile de bază care ar trebui să fie în centrul oricărei educații bune. Ea este,

Relevantă - produce schimbare în viața celui care învață, iar cel care învață la rândul său produce schimbare în societate.

Flexibilă - între conținutul ce trebuie predat și modalitatea în care este predat. Se adaptează la nevoile cursanților (adulți și tineri care lucrează, care sunt bolnavi, care sunt în închisoare, persoane care au handicap sau victime de conflict sau de urgență; este flexibilă și se adaptează în funcție de stilurile de învățare tradiționale.

Adecvată - la nivelul de dezvoltare al cursantului. Conținuturile și experiențele noi sunt introduse atunci când cursantul este pregătit să le asimileze atât din punct de vedere psihologic și cognitiv.

Participativă - cursanții sunt membrii activi la propria învățare alături de familiile și comunitățile lor ce sunt implicate în derularea programului de educație non-formală.

Protectoare - spațiile în care se desfășoară educația non-formală sunt sigure, salubre oferind protecție împotriva oricăror pericole. Copiii sunt protejați de vătămări fiindu-le apărate drepturile la supraviețuire și dezvoltare.

Inclusivă - educația nonformală include toți copiii indiferent de abilitate sau background vizând deseori grupurile marginalizate (persoanele cu dizabilități, fetele, comunitățile nomadice) și răspunde nevoilor acestora.

Calitativă - programele de educație nonformală au potențialul de a răspunde mai ușor nevoilor grupurilor specifice din comunitate, fiind de o calitate ridicată.

Învățământul modern aplică tot mai frecvent metode și procedee de învățare nonformală, implicând elevii în activități extracurriculare și extrașcolare, inclusiv de participare în proiecte comunitare.

Impactul educației nonformale, însă va fi eficient doar dacă se vor armoniza politicile educaționale naționale cu cele internaționale, coroborat cu proiectarea unui cadru metodologic de organizare și funcționare a ENF (educație nonformală).

Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Bibliografie:

1. Cucoș, C., *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1998

Webografie:

1. <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international>
2. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK310920/>

MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

Managementul educațional participativ

Necesitatea de promovare a managementului participativ este generată, în primul rând, de complexitatea mereu crescândă a fenomenelor, de rapiditatea schimbărilor sau multiplicarea numărului de factori care influențează mecanismul managerial al organizațiilor. În aceste condiții, este dificil pentru conducătorul individual, oricât de capabil ar fi, să optimizeze deciziile strategice sau unele decizii tactice importante.

Managementul participativ este o formă de conducere în care angajații sunt implicați activ în procesul de luare a deciziilor. Managerii care o practică:

- valorizează capitalul intelectual și emoțional al angajaților, înțelegând și apreciind valoarea ideilor, conceptelor și gândirii acestora;
- își dau seama că membrii personalului sunt facilitatorii direcți în relația cu clienții și le cunosc cel mai bine nevoile și așteptările.

În managementul participativ, managerii desemnați au responsabilitatea finală pentru luarea deciziilor și răspunderea pentru ele, dar membrilor personalului care sunt afectați de acele decizii li se cere în mod activ să furnizeze observații, analize, sugestii și recomandări în procesul executiv de luare a deciziilor. În cazul organizației școlare, managementul poate fi exercitat într-o optică individuală, când funcțiile acestuia sunt realizate individual, de conducători situați la diferite niveluri ierarhice sau într-o viziune participativă, când deciziile importante sunt adoptate prin participarea sau consultarea colaboratorilor și a altor factori interesați – elevi, părinți, comunitatea locală.

Managementul participativ este benefic atât pentru organizație, cât și pentru personalul acesteia deoarece participarea la procesul de luare a deciziilor:

- acționează ca o forță care motivează personalul să atingă scopurile și obiectivele organizației;
- este o modalitate sigură de a păstra în organizație persoanele cele mai bine pregătite și talentate care sunt mândre că au un cuvânt de spus în ceea ce privește conducerea organizației;
- crește performanța angajaților care, datorită faptului că lucrează într-un anume confort psihologic, sunt mult mai motivați să comunice și să găsească soluții la problemele apărute;
- conduce la un grad înalt al inovației ca urmare a deschiderii către idei și soluții noi și unei comunicări continue la diverse niveluri ale organizației;

- diminuează demersul de supervizare a activității deoarece accentul este pus pe managementul propriei persoane.

În același timp, participarea tuturor membrilor comunității educaționale în procesul decizional este o condiție esențială pentru asigurarea calității și susținerea schimbărilor prin care școlile își dezvoltă capacitatea instituțională în acord cu dinamica societății. Acest tip de management se bazează pe responsabilizare și utilizează creativ resursele umane din organizația școlară.

Abordarea unui management participativ conduce la formarea la nivelul școlii a unei comunități profesionale care va facilita introducerea schimbărilor, instituționalizarea practicilor inovatoare și creșterea performanțelor școlii. În școlile în care comunitatea profesională este puternică, profesorii lucrează împreună cu eficiență, împărtășesc viziunea și misiunea școlii și fac eforturi comune pentru a crea condiții de învățare fiecărui elev.

O comunitate profesională este puternică dacă profesorii școlii respective dialoghează, își împărtășesc experiențele, au credințe și norme comune, colaborează și se focalizează concertat pe activitățile de învățare pentru elevi.

Pentru ca în școală să se dezvolte o comunitate profesională puternică este nevoie de anumite condiții care țin de:

a) structuri:

- alocarea de timp pentru întâlniri și discuții (incluse în programul școlii)
- existența unor spații pentru întâlniri și discuții (politica ușilor deschise)
- asumarea de roluri și responsabilități interdependente (predare în echipă, proiectare integrată)
- organizarea unor structuri de comunicare (întâlniri regulate, poșta electronică)
- autonomie

b) de resursele umane:

- deschiderea personalului față de schimbare
- relații bazate pe încredere și respect
- cunoștințe și deprinderi de bază
- prezența unor directori suportivi
- crearea unor oportunități de socializare

O comunitate profesională este caracterizată prin:

1. Dialog reflexiv:

- membrii comunității vorbesc despre situații întâlnite la clase;
- ei se raportează la aceleași credințe și valori pentru a iniția acțiuni;
- diferitele aspecte negative din viața școlii sunt puse în discuție în cadrul unor discuții

constructive.

2. Experiențe împărtășite:

- profesorii își observă și discută reciproc metodele de predare și își împărtășesc din experiența proprie

3. Focalizare comună pe învățare:

- profesorii consideră că toți elevii pot învăța și că ei îi pot ajuta în acest sens în ciuda multor obstacole;
- profesorii consideră acest ajutor ca o obligație morală

4. Colaborare:

- profesorii colaborează pentru elaborarea curriculumului, a materialelor și activităților;
- sunt planificate în comun activități de dezvoltare profesională

5. Norme și valori împărtășite:

- profesorii au abordări comune în ceea ce privește chestiunile majore de educație

O societate democratică sănătoasă nu poate fi redusă la simpla prezență a anumitor structuri sociale sau politice (pluripartitism, alegeri libere etc.) Pentru a funcționa eficient, o democrație depinde într-o măsură mult mai mare de valorile și credințele care stau la baza respectivelor structuri și sunt împărtășite de populație în general. Din acest motiv, dacă scopul școlii este să-i pregătim pe tineri nu numai pentru examenele de absolvire, dar și pentru viața în societate, atunci trebuie să acordăm o atenție deosebită climatului în care ei se dezvoltă și culturii dintre zidurile școlii. Nu ne putem aștepta ca elevii să învețe lecția democrației dacă, de exemplu, mediul în care ei petrec cea mai mare parte din anii lor de formare-școala este unul despotice. Într-un asemenea climat, deprinderile necesare funcționării ca cetățean într-o democrație nu au nicio șansă să se dezvolte.

Școlile se individualizează nu numai prin rezultatele lor academice, dar și prin aspectele mai puțin tangibile, cum ar fi relațiile dintre profesori și elevi, regulile de conduită stabilite la nivelul școlii, măsura în care cadrele didactice colaborează, sprijinul acordat copiilor mai puțin dotați și multe altele. Deși rezultatele academice sunt esențiale în conturarea traiectoriei viitoare a copilului, considerăm totuși că tocmai aspectele menționate, pe care copilul are de fapt și tendința să și le amintească cel mai bine (așa numitul curriculum ascuns al școlii) au o mai mare influență asupra alegerilor pe care le va face mai târziu în viață, asupra valorilor și credințelor pe baza cărora va trăi în societate.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Bibliografie:

1. Berlingher, V., *Managementul resurselor umane*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009;
2. Bush, T., *Leadership și management educațional*, Editura Polirom, Iași, 2015;
3. Gherguț, A., *Management general și strategii în educație*, Editura Polirom, Iași, 2007;
4. Maior, C., *Management și cultură instituțională*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009;
5. Maior, C., *Management educațional*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011;

PARTENERIATE ȘI PROIECTE

Erasmus+, dezvoltare profesională într-un context internațional

Liceul Tehnologic Chișineu Criș a implementat proiectul Erasmus+, nr. 2022-1-RO01-KA121-VET-000052940, din dorința de a crea pentru elevii școlii noastre un cadru educațional, menit să faciliteze dobândirea abilităților și competențelor profesionale, și transversal, prin derularea de mobilități VET, respectând egalitatea de șanse și incluziunea participanților cu oportunități reduse. În acest sens, au fost vizate țintele prevăzute în Strategia de internaționalizare, elaborată în conformitate cu obiectivele strategiei educației și formării profesionale din România, și prioritățile principale stabilite la nivel European, pentru îmbunătățirea sistemelor de educație și formare profesională VET: învățarea la locul de muncă, dezvoltarea competențelor cheie prin programe de formare, dezvoltarea unor parteneriate internaționale stabile, care să ofere șansa unei formări profesionale la standardele cerute pe piața muncii, și îmbunătățirea oportunităților de mobilitate a personalului din VET, pentru dezvoltarea profesională continuă într-un context internațional.

În perioada februarie – aprilie 2023, Liceul Tehnologic Chișineu Criș a implementat 47 de mobilități de tip SHORT-VET și 2 mobilități JOB SHADOWING, în cadrul proiectului Erasmus+, nr. 2022-1-RO01-KA121-VET-000052940, pentru elevii din învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional tehnic, înmatriculați în cadrul unității noastre școlare, domeniile de calificare economic, mecanic, construcții și lucrări publice, resurse naturale și protecția mediului.

Scopul implementării acestor mobilități a fost de a facilita tuturor elevilor participanți, dobândirea competențelor profesionale descrise de SPP -uri (Efectuarea operațiilor de bază în laborator, Măsurarea cantităților tehnice în domeniul protecției mediului, Investigarea ecosistemelor/Utilizarea metodelor, procedurilor și principiilor contabile, Protecția consumatorilor, a personalului și a mediului/Etica și comunicarea profesională, Organizarea activităților unității comerciale, Aplicarea tehnicilor comerciale, Utilizarea softurilor în contabilitate/Montarea sistemelor mecanice pentru transmiterea și transformarea mișcării, Asamblări mecanice, Executarea releveelor pentru realizarea renovărilor și a unor modificări în construcții). Organizațiile de primire din țările gazdă au fost: Instituto Nacional De Saude Dr. Ricardo Jorge și Modelo Continente din Lisabona, Portugalia, pentru calificările tehnician ecolog și protecția calității mediului, și tehnician în activități economice; Jt Serwis Marcin Ladowski și Homefix din Wroclaw, Polonia, pentru calificările tehnician desenator pentru construcții și instalații, mecanic auto, tehnician mecatronist; Spiros Theofanous din Paphos, Cipru, pentru calificarea comerciant vânzător; E Leclerc din Montijo, Portugalia, pentru calificările comerciant vânzător și tehnician în activități economice.

Obiectivele specifice urmărite prin acest proiect vizează:

Obiectiv 1. Dezvoltarea de mobilități de scurtă durată a stagiarii VET, în companii sau instituții VET, în același timp cu creșterea calității acestora.

Obiectiv 2. Crearea de oportunități a mobilităților personalului VET, pentru dezvoltarea profesională continuă într-un context internațional, în vederea creșterii calității pregătirii oferite elevilor.

Obiectiv 3. Crearea și dezvoltarea parteneriatelor internaționale stabile, care să ofere oportunitatea unei formări profesionale la standardele cerute pe piața muncii și o dimensiune europeană actului educațional.

În cadrul proiectului 2, cadre didactice din domeniul economic au participat, în perioada 03.04-09.04.2023, la o mobilitate de tip Job Shadowing în Paphos, Cipru, organizația de primire

fiind Rivensco Consulting. Potrivit Learning Agreement-ului, semnat de ambele părți, activitățile implementate au vizat:

- ✓ Prezentarea legislației privind ucenicia în Cipru și tendințele actuale în învățarea la locul de muncă, implementarea experiențelor de învățare la locul de muncă transnațional.
- ✓ Vizită la compania Theofanis Supermarket - analiza experienței concrete a companiei în implementarea învățării la locul de muncă în proiecte transnaționale.
- ✓ Job-shadowing - asistență cu activități practice, activități de laborator tehnologic, în domeniul economic, marketing.
- ✓ Atelier - metode de predare observate și instrumente informatice, utilizate privind instruirea, rezultatele învățării din URÎ-urile (Unitățile de rezultate ale învățării) enumerate în SPP (Standarde de pregătire profesională), la calificările de nivel 4, propuse de școală pentru extinderea sau aprofundarea de la fiecare calificare, care conțin instrumente și/sau itemi de evaluare.
- ✓ Conferința cu tema „Strategii de marketing prin tehnologie digitală”: angajarea potențialilor clienți prin intermediul tehnologiilor digitale, Netiquette și comunicare de marketing online (politici de social media). Workshop: exemple de strategii de marketing implementate de societățile comerciale din Cipru.

Obiectivele proiectului s-au concretizat prin:

- ✓ îmbogățirea perspectivelor de carieră prin adăugarea documentelor Europass tuturor participanților;
- ✓ asigurarea accesului cadrelor didactice ale școlii la programe complementare de formare continuă;
- ✓ internaționalizarea strategiei de dezvoltare instituțională - PAS, prin consolidarea componentei de dezvoltare europeană cu obiective clare și ținte concrete, prin îmbunătățirea capacității de management educațional la nivel de școală;
- ✓ atragerea unui număr mai mare de elevi către învățământul profesional și ethnic;
- ✓ crearea unei imagini la nivel internațional, prin plasamente de formare de calitate oferite elevilor;
- ✓ creșterea capacității școlii de a produce o ofertă educațională de calitate, adecvată unei societăți democratice și unei economii de piață în continuă schimbare.

Valoarea adăugată a proiectului a fost asigurată în primul rând, prin rolul acestuia de a îmbunătăți calitativ procesul de formare profesională a elevilor și de a crea o forță de muncă viitoare, bine calificată, competentă și productivă. Atingerea acestui obiectiv a implicat și formarea profesorilor și coordonatorilor de practică, care să asiste activ elevii în desfășurarea activității practice. Valoarea adăugată a proiectului rezidă și din parteneriatele încheiate de Liceul Tehnologic Chișineu Criș cu unități economice/instituții din UE, prin care se urmărește încurajarea și

dezvoltarea unei atitudini deschise a organizațiilor economice spre cooperarea cu mediul preuniversitar, filieră tehnologică.

Profesor Daniel Lupu,
Liceul Tehnologic Chișineu Criș

Proiect eTwinning

Our Planet, Our Home

eTwinning este o comunitate de excepție. Este o lume nouă, atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Elevi și profesori se întâlnesc virtual pe platforma eTwinning, se cunosc, discută, colaborează, își planifică proiectele

educaționale, fac schimb de bune practici, își cunosc reciproc țările, culturile, valorile, obiceiurile, limbile de comunicare, experiențele didactice, desfășoară activități împreună, extinzându-și orizontul cultural și competențele sociale, lingvistice, competențele și abilitățile digitale.

Proiectul pe care l-am realizat în acest an școlar a fost „**Our Planet, Our Home**”.

Proiectul vine în întâmpinarea nevoii de conștientizare a elevilor asupra importanței protejării mediului înconjurător, de a întreprinde acțiuni de voluntariat care să vizeze creșterea gradului de armonie între om și natură.

Ideea derulării unui proiect de educație ecologică a pornit de la interesul firesc pe care îl manifestă copiii față de faună și floră. Copiii trebuie să conștientizeze că există o etică în relațiile dintre ei și mediul înconjurător. Ei vor adopta o atitudine pozitivă, pe care o vor promova în acțiunile lor, iar aceasta se va răsfrânge și asupra atitudinii părinților și a adulților cu care vor veni în contact.

Prezentarea proiectului:

Co-fondator al proiectului: Grădinița Cengizhan İlkokulu Mamak Ankara, Turcia

Scopul proiectului: Formarea comportamentului ecologic prin stimularea motivației pentru protecția naturii și derularea de acțiuni concrete de protecție a mediului înconjurător.

Obiectivele proiectului:

- conștientizarea elevilor cu privire la problemele mediului înconjurător;
- facilitarea învățării despre mediul înconjurător prin joc;
- dezvoltarea competențelor artistice;
- susținerea cooperării și comunicării între partenerii de proiect;

- îmbunătățirea cunoștințelor digitale de bază;
- îmbunătățirea competențelor de a comunica într-o limbă străină.

Grup țintă: preșcolari și elevi din ciclul primar

Țări participante: Romania, Turcia, Serbia, Bulgaria, Polonia, Macedonia de Nord și Georgia

Activități cuprinse în proiect:

- Peste mări și țări – cunoașterea partenerilor
- Crearea afișului și a logo-ului proiectului
- Expoziție virtuală de desene
- 22 Aprilie – Ziua Pământului
- Școala naturii în natură
- Ce putem să facem pentru a ajuta Pământul? Copacul ideilor

Proiectul a debutat în luna ianuarie, când partenerii au realizat o scurtă prezentare a școlii sau a grădiniței lor. Copiii au fost curioși și au urmărit cu mare interes în TwinSpace, imaginile și videoclipurile prezentate. Următoarea activitate a constat în crearea afișului și a logo-ului proiectului. Elevii au votat afișul și logo-ul preferat. Prin desenele realizate, copiii au încercat să tragă un semnal de alarmă față de problemele cu care se confruntă Pământul: poluarea aerului, a apelor, a solului, defrișarea pădurilor, vânatul și pescuitul excesiv. Elevii au redat prin creații plastice, impactul poluării asupra mediului, dar și soluțiile oferite de ei pentru stoparea acestui fenomen.

Cu ocazia Zilei Pământului, am amenajat colțul verde al școlii, plantând flori și pomi. „Școala naturii în natură“ le-a oferit copiilor prilejul să viziteze Parcul Dendrologic „Pavel Covaci“ Macea. Grădina adăpostește o mare varietate de plante cu valoare științifică, cu valoare didactică deosebită pentru elevi. Aici au putut admira cele peste 2.000 de specii de arbori și arbuști, și circa 500 de specii ierboase din diferite categorii. Au vizitat Muzeul Botanic, Colecția de semințe, Herbarul, Muzeul Etnografic și Muzeul Cinegetic.

În ultima activitate, elevii au completat „Copacul ideilor“ cu cunoștințe dobândite de fiecare în parte.

Fiecare activitate a proiectului s-a concretizat printr-un rezultat comun, de obicei un padlet, care reunea toate materialele realizate de parteneri.

Activitățile comune au fost create de profesorii participanți și au constat în jocuri didactice cu tematică ecologică.

Valorificarea proiectului în curriculum:

Tema generoasă a proiectului a favorizat exersarea unei palete variate de competențe: competențe de comunicare, competențe digitale, competențe civice și sociale, competențe artistice.

Întâlnirile online cu partenerii, au dezvoltat competențe de comunicare orală și au îmbunătățit abilitățile de comunicare într-o limbă străină, dar și abilitățile de utilizare a noilor tehnologii (de exemplu am folosit camera web, laptop-ul, tabla interactivă, diferite jocuri pe calculator). Pentru ca elevii să poată interacționa direct unii cu alții s-au organizat întâlniri online pe Skype, în care aceștia s-au salutat, s-au prezentat în limba maternă sau în engleză, limba comună a proiectului.

Elevii au înțeles noțiuni legate de mediu, au dezvoltat atitudini civice față de problemele acestuia, au realizat creații plastice, dezvoltându-și astfel simțul artistic.

Prin intermediul activităților axate pe colaborare (în grupuri mici), cât și pe munca independentă, am vizat dezvoltarea personală, socială și emoțională. În toate tipurile de activități desfășurate cu elevii am vizat: comunicarea, familiarizarea, integrarea, colaborarea, cooperarea, negocierea, luarea deciziilor în comun.

Aplicații și instrumente TIC:

Profesorii au comunicat regulat pe tot parcursul desfășurării proiectului în spațiul eTwinning, dar și pe grupul de whatsapp. Fiecare partener a avut un rol clar, în funcție de experiența sa. Aplicațiile folosite au fost: Padelt, Canva, Prezi, Google Drive, Storyjumper, Jigsawpuzzle, AnswerGarden, Youtube, StepMap și Genially.

Produs final:

Produsul final al proiectului este prezentarea video „Our Planet, Our Home“, realizată cu ajutorul aplicației Canva. (<https://www.youtube.com/watch?v=mIYSj-NZhQg>)

Rezultate și impact:

Rezultatele cooperării noastre au fost publicate pe site-ul școlii. Activitățile proiectului au fost valorificate în cadrul temelor incluse în „Săptămâna Verde“.

Pentru elevi, proiectul a contribuit la: dezvoltarea deprinderilor de învățare prin colaborare; lărgirea orizontului cunoașterii; cunoașterea unor elevi din alte clase, școli, țări, de diferite vârste sau culturi și comunicarea cu aceștia; formarea competențelor digitale, lingvistice; dezvoltarea creativității; motivația pentru cunoașterea mediului înconjurător.

Pentru profesori, a condus la: stimularea motivației intrinseci, schimb de bune practici cu profesorii din școlile partenere; accentuarea predării interactive; dezvoltarea competențelor digitale, lingvistice, culturale; creșterea stimei de sine; stimularea curiozității pentru predarea prin proiecte; stabilirea unor contacte cu cadre didactice din afară.

Concluzii finale:

eTwinning înseamnă pentru mine și pentru elevii mei, ușa deschisă pe care o căutam, o modalitate modernă de a face educație. Proiectele eTwinning reprezintă o oportunitate de a vedea cum lucrează alte cadre didactice, de a face schimb de informații, de a analiza, înțelege, de a experimenta lucruri noi.

Prof. înv. primar Diana Linda Rațiu,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea

Cu Erasmus+ cele mai noi rezultate din neuroștiințe sunt experimentate în Belgia

Pentru dezvoltarea competențelor pedagogice, de educație incluzivă, integrarea TIC și a platformelor educaționale în activitățile didactice la grădiniță, clase primare și gimnaziale, două cadre didactice de la Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana, au participat la o mobilitate de învățare tip job shadowing, la Institutul Filles De Marie, Bruxelles, Belgia, în cadrul proiectului de educație școlară Erasmus+ *Viitorul-Învățare în progres* (2022-1-RO01-KA121-SCH-000054443), finanțat de Comisia Europeană.

Școala gazdă, pentru job shadowing, se pliază pe nevoile noastre de formare, ale caderlor didactice:

- ✓ îmbunătățirea competențelor didactice de predare-învățare-evaluare, școala gazdă fiind școala pilot pentru învățare colaborativă, având ca țintă aplicarea celor mai noi rezultate din neuroștiințe, experimentate în Belgia;
- ✓ utilizarea TIC și a platformelor educaționale în activitatea didactică curentă;
- ✓ creșterea capacității de a se adresa elevilor cu cerințe speciale (CES) și copiilor proveniți prin emigrare din diferite țări ale lumii.

Institutul Ecole des Filles de Marie este o școală cu gradiniță, nivel primar și gimnazial. Învățământul de bază (gradiniță-clasa a VI-a) este separat de învățământul secundar (7-12). Unitatea este situată în inima districtului Barrière din Saint-Gilles, una dintre cele 19 municipalități din capitala Bruxelles. Este un cartier multicultural, cu multe naționalități reprezentate. În jurul școlii, există multe spații verzi, la câțiva pași (Parcul Forest, Parcul Duden, Parcul Pierre Paulus și Parcul Porte de Hal), precum și mai multe locuri de joacă. Cultura are un loc proeminent în cartierul Saint-Gilles, putem da de exemplu: biblioteca municipală, centrul cultural Jacques Franck, muzeul Horta, Maison Pelgrims și Maison des Cultures. Sportul își are locul și cu piscina publică, centrul sportiv public și o sală de cățărat situată în apropierea școlii.

Comunitatea școlară este cosmopolită și majoritatea copiilor sunt bilingvi. Identificăm o mare comunitate vorbitoare de portugheză (Portugalia, Brazilia) și arabofonă (Maroc, Siria). Mulți elevii vin și din Africa și țările din Est, în special România, Ucraina.

Directorul Institutului Filles de Marie, Dimitri Van Den Dooren, este promotorul învățării colaborative, a perfecționării cadrelor didactice printr-un proces de didactică experimentală, fundamentată pe neuroștiințe și pe o dotare cu materiale didactice moderne, care stimulează

creativitatea și învățarea, în această școală cosmopolită. „Nu trebuie să prelungim timpul de școală, ci să îl rearanjăm”, argumentează Bruno Humbeeck, psiholog educațional la Universitatea Mons, Belgia. Astfel, activitatea didactică e derulată comasat pe pavilioane de 50-80 elevi, cu grupe de clase (P1/P2, P3/P4 și P5/P6). La fiecare pavilion lucrează în echipă 3-5 cadre didactice.

Predare colaborativă

Școala deține cabinet de consiliere cu profesor consilier psiholog, implicat în monitorizarea și sprijinul elevilor cu CES. Starea de bine a elevilor este în atenția tuturor cadrelor didactice din școală, începând cu intrarea în școală și cu întâlnirea de dimineață. Toate cadrele didactice se focusează pe consilierea elevilor, pentru gestionarea emoțiilor, dezvoltarea inteligenței emoționale, utilizarea animalelor ca suport emoțional, a jocurilor didactice care stimulează echilibrarea emoțională (seturi de LEGO, Puzzle la fiecare clasă), pe care elevii cu instabilitate emoțională au libertatea să le utilizeze pentru a se echilibra. În cazuri extreme, dacă elevii nu reușesc să progreseze, să parcurgă trunchiul comun al programei școlare, sunt orientați spre școli speciale.

Aici sunt bine veniți, din țări din întreaga lume. Începând din 2012, funcționează o clasă de integrare, cu un profesor care a urmat formare adecvată, unde elevii urmează cursuri intensive de limba franceză 8 ore pe săptămână. Accentul este pus pe oral, la nivel de înțelegere și exprimare. Se lucrează și limbajul citit și scris. În restul timpului, acești copii sunt incluși în grupa lor de vârstă și participă la învățare cu alți elevi. Consiliul de integrare (profesor de sprijin și manageri ai platformelor) este cel care decide încetarea sau continuarea copilului în sistemul de integrare. Evident, elevul trebuie să înțeleagă un mesaj oral și să se exprime oral pentru a putea urma lecțiile la grupa sa de vârstă.

Un număr mare dintre elevi provin din medii defavorizate, motiv pentru care școala beneficiază de supraveghere diferențiată. În clasă, în curte, elevii sunt mereu cu profesorul, mereu supravegheați atent.

Dotarea școlii are ca punct forte materialele didactice, jocuri didactice în fiecare clasă (pastrate foarte bine în dulapuri cu uși pliante, situate adesea în coridor, rafturi bine organizate,

cosuri), jocuri pentru pauza (numeroase seturi si tipuri de trotinete, puzzle de exterior, mingi) depozitate in containere, 8-10 computere în fiecare clasă, biblioteca clasei.

La clasa pregătitoare am observat următoarele ateliere:

- ✓ matematică și științe: calendarul naturii, calendarul zilelor de naștere, atelier de construcții;
- ✓ comunicare în limba română: atelierul bibliotecă, arta dramatică;
- ✓ arte vizuale și abilități practice: atelier gospodărie, atelier de pictură pe oglindă;
- ✓ dezvoltare personală: atelier puzzle, de cunoastere a emoțiilor.

Exemple de bună practică:

- ✓ stimularea atenției prin mișcări ritmice (bătăi din palme cu ritm specific), exerciții de respirație;
- ✓ jocuri de rol (să alcătuiască o propoziție cu cuvântul dat și să o verbalizeze cu mimica emoția cerută: tristețe, bucurie, uimire, etc);
- ✓ utilizarea geoplanului pentru recunoașterea figurilor geometrice;
- ✓ la finalul activităților elevii fac curățenie pe un fond muzical vesel.

Matematica prin joc video

La pavilionul claselor I– II sunt aproximativ 80 de elevi și 5 cadre didactice, care se ocupă de acești elevi prin învățare colaborativă. Învățarea este centrată pe elev și pe progresul individual al fiecărui elev, ținându-se cont de particularitățile de vârstă și de nevoile fiecăruia în parte. La toate activitățile, fie ele de matematică, comunicare, limbă străină, educație fizică și sport, am observat că se pune accent pe caracterul practic aplicativ. Se lucrează foarte mult pe grupe de elevi și se folosesc materiale concrete și intuitive. Elevii cu dificultăți de învățare sunt obișnuiți să se regroupeze, să rezolve sarcinile singuri, în ritmul lor, având posibilitatea să aleagă, ca atunci când simt că sunt obosiți să se retragă în zona de confort pentru ei, și să facă altceva (de exemplu să ia o carte, să citească; să ia un joc, toate acestea fiind cu scop educativ). Se folosesc tăblițele de scris și nu caietele.

Exemple de bună practică:

- ✓ predicțiile la lectura învățătoarei, folosind povești, proiectate cu ajutorul camerei de documente și a videoproiectorului;
- ✓ învățarea prin joc didactic, cu o diversitate mare de jocuri în funcție de tematica activităților și de diferite grade de dificultate; confecționarea materialelor didactice și a jocurilor de către cadrele didactice cu ajutorul unor aplicații, precum Canva, înfoliate și prevăzute cu bandă magnetică (jetoane de recunoaștere a părților de vorbire, rezolvarea de puzzle aritmetic, scrabble pentru scrierea cuvintelor: se arată imaginea, elevul scrie cuvântul, apoi se verifică prin prezentarea cuvântului scris sub imagine);
- ✓ folosirea foliilor pentru diverse fișe de lucru, care se șterg și se refolosesc;
- ✓ jocuri sportive pe grupe mici, pentru coordonarea mișcărilor fine (aruncarea la țintă, rularea mingii pe banca de gimnastică, trecerea echipei prin cercuri de gimnastică);
- ✓ la științe, incubator pentru experimentul ouă de la fermă / ouă de la magazin, monitorizate pe baza calendarului (după ecloziune puii sunt duși la fermă).

Activități pe grupe

La pavilionul III-IV sunt aproximativ 60 elevi și 3 cadre didactice. Pentru suportul emoțional al elevilor, mai ales al celor cu dificultăți de învățare, cadrele didactice folosesc iepurași, care sunt aduși din când în când în clasă, iar elevii au voie să-i ia și să se retragă într-o altă zonă, în timp ce ceilalți sunt implicați în activitatea didactică. Activitățile încep în fiecare zi cu întâlnirea de dimineață, unde se face reactualizarea cunoștințelor, apoi câteva exerciții practice aplicative și se împart elevii pe echipe, fiecare cadru didactic preluându-și echipa și lucrând sarcini diferite, în funcție de particularitățile elevilor selectați și în funcție de dificultățile de învățare. La fel ca și la clasele I-II, se folosește material variat și diversificat pentru fiecare activitate în parte. Se pune accentul pe calitatea activităților, a sarcinilor de lucru și nu pe cantitate. Fișele de lucru conțin exerciții pe nivel de performanță și sunt corectate în echipă de cele trei cadre didactice.

Exemple de bună practică:

- ✓ lectura individuală, harta lecturii; fiecare clasă beneficiază de o bibliotecă cu variate cărți, pornind de la cărțile uriașe cu multe imagini, până la cele istorice;
- ✓ geometrie manipulativă: conturarea figurilor geometrice pe o tablă pentru figuri geometrice plane, construirea figurilor geometrice din benzi de carton de diferite dimensiuni (pe culori), cu precizarea cerinței (realizează o figură geometrică din 3 benzi albastre și numește figura (triunghi echilateral); realizează o figură geometrică din două benzi albastre și o bandă galbenă și numește figura (triunghi isoscel);
- ✓ predarea transdisciplinară a științelor; pentru experimentul: circulația sângelui la om, elevii primesc câte o caserolă mică în care pun apă, o picătură de culoare galbenă pentru a realiza plasma, apoi din plastilină globulele (roșii din biluțe mici, albă pentru globulele albe mai mari și albastră pentru trombocite); pentru modelarea circuitului apei în natură: pictură cu nori prin amprentare cu bureți de demachiat;
- ✓ analiza gramaticală realizată cu jetoane înfiliate;
- ✓ manualul de matematică este conceput ca un joc electronic accesat de elevi pe platforma școlii, mai ales la activitățile pe grupe;
- ✓ învățarea prin joc didactic a simetriei.

La pavilionul claselor V-VI sunt aproximativ 90 elevi și 5 cadre didactice. La aceste clase se pune accentul pe pregătirea elevilor pentru examenul de trecere la învățământul secundar, în clasa a VII-a. Elevii au un caiet de muncă individual și manuale care sunt depozitate la școală, aceștia aducându-și în ghiozdan doar mâncarea, sticla cu apă, jurnalul clasei și penarul. În jurnalul clasei cadrele didactice notează pentru părinți tot ceea ce fac elevii, de la activități, evaluare, până la fapte mai puțin plăcute sau micile devieri de comportament ale copilului.

Activități cu camera video de documente

Camera pentru documente este de un real folos, o utilizează chiar și elevii. La activitatea extracurriculară de participare la un spectacol de teatru muzical, prezentat de o trupă din Mozambiq, am învățat cum să folosim diverse materiale drept instrumente muzicale.

Exemple de bună practică:

- ✓ utilizarea testelor standard pentru pregătirea evaluării naționale;
- ✓ activități de învățare care pleacă de la situații concrete, familiare elevilor: scheletul uman confecționat din pelicule de radiografie, alcătuirea de fraze cu două – trei verbe, pornind de la membrii familiei, profesori etc.

- ✓ invitarea unui reprezentant UNICEF pentru prezentarea drepturilor copiilor.

Rezultate:

- ✓ multiplicarea experienței formative la toate cadrele didactice din școală, prin activități didactice demonstrative, webinare, tutoriale, anuar cu exemple de bună practică;
- ✓ utilizarea echilibrată a TIC în predare, implementarea didacticii moderne, pentru creșterea interesului elevilor pentru școală, creșterea promovabilității;
- ✓ realizarea unui webinar pe teme metodice inspirate din schimbul de bune practici care să poată fi utilizate de către toate cadrele didactice din școală;
- ✓ activități didactice demonstrative;
- ✓ raportarea rezultatelor învățării în comisia metodică, la cercurile pedagogice.

Profesor dr. Ana Höniges,

Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana

Proiect internațional Rhaw – Calitatea apei în Arad, azi și mâine

În perioada noiembrie 2021- martie 2022, 65 de școli din Israel, România, Republica Moldova, Polonia, Lituania, Ucraina, Albania, Kosovo și S.U.A, au participat la Proiectul Internațional **ROTARY HANDS ACROSS WATER- „Mâinile peste apă”**, sub îndrumarea Hi-Teach Israel. Proiectul a avut ca scop sensibilizarea tinerei generații la problemele legate de folosirea responsabilă și protejarea surselor de apă, prin aplicarea sistemului de educație STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte, Matematică).

Colegiul Național „Moise Nicoară” a fost reprezentat de 25 de elevi de liceu și gimnaziu, organizați în echipe științifice de chimie-biologie și echipe tehnice-IT, coordonați de doamna profesor Frenț și doamnele profesoare de IT, engleză, chimie, biologie și matematică. Elevii de liceu au fost susținuți de elevi din gimnaziu, care și-au manifestat artistic interesul pentru tema proiectului, realizând colaje și machete pentru grija și protecția apei potabile și a râului Mureș.

Activitățile desfășurate au constat în vizite la Compania de apă Arad și stația de epurare a apei Arad, concretizate prin analize biochimice ale apei din municipiul Arad, în laboratorul de chimie al școlii, în laboratorul Universității Aurel Vlaicu Arad și într-un laborator particular. Apă potabilă supusă analizelor, a fost preluată din 5 cartiere diferite ale orașului. Analizele chimice au

demonstrat un nivel ridicat al fierului în apa potabilă din școala noastră, probabil nivelul ridicat s-ar datora sistemului de canalizare și faptului că școala noastră datează din anul 1873.

De asemenea, analizele biochimice ale apei râului Mureș au demonstrat cantități mari de detergenți și substanțe reziduale datorită poluării. Echipa de elevi-biologi a realizat analize microbiologice, analize care au demonstrat un nivel ridicat de microorganisme în apa din Râul Mureș, datorită faptului că râul care străbate orașul nostru este poluat.

Activitățile noastre s-au finalizat prin realizarea unui poster în limba engleză și a unui videoclip, elemente atașate mai jos. Echipa tehnică a transformat munca de cercetare, realizată de colegii lor, într-o poveste frumoasă, de succes.

Mai jos este link-ul către videoclipul și posterul proiectului nostru <https://www.youtube.com/watch?v=dvD02Oo9O4o>

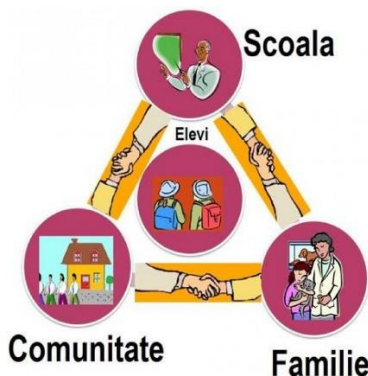

Profesor Ancuța-Oana Frentz,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Bibliografie:

1. Internet explorer
2. <https://www.sciencedirect.com/topics/earth-and-planetary-sciences>
3. <https://luncamuresului.ro>
4. <https://www.caarad.ro>
5. <https://www.qdidactic.com>
6. <https://www.meteo.md>

Parteneriatul Școală-Familie-Comunitate – fundamentul educațional

Una dintre cele mai importante condiții ale creșterii eficienței activității educative, desfășurate cu elevii, o constituie asigurarea unei depline unități de acțiune a tuturor factorilor educativi: școală, familie, comunitate. Este adevărat că școala este factorul de care depinde în mod covârșitor devenirea personalității umane, tot atât de adevărat este că educația coerentă nu poate face abstracție de rosturile familiei în această comuniune. Școala și familia sunt două instituții care au nevoie una de alta.

Părinții/familia sunt primii oameni chemați să pună bazele educației unui copil, deoarece pregătirea pentru viață a omului de mâine începe din primele luni de existență. Faptele de astăzi ale copiilor reprezintă o prefigurare certă a celor de mâine. Deprinderile și convingerile conturate acum formează baza modului de acțiune din viitor. Atitudinile și comportamentele părinților vor fi primele modele copiate cu fidelitate de copii.

Reacția școlii, ca instituție de educație, formare și orientare, la mobilitatea socială și economică, trebuie să fie de adaptare a conținutului, structurii și funcțiilor sale, de creare de premise favorabile pentru elevi care să le permită integrarea socială rapidă, flexibilitatea, inițiativa și rezolvarea de probleme, diminuarea imprevizibilului. Totodată, părinții să își schimbe optica pe care o au asupra întâlnirilor din mediul școlar, acestea putând deveni un sprijin real în îmbunătățirea relației dintre părinte și copil, părinte și cadru didactic.

Colaborarea dintre școală și familie presupune nu numai o informare reciprocă cu privire la tot ceea ce ține de orientarea copilului ci și pregătirea părinților pentru toate problemele ce le comportă această acțiune. În ceea ce privește relația școala-familie, se impun deschideri oferite părinților privind aspectele școlare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc. O bună colaborare între familie și școală se poate realiza prin parteneriate.

Rezultatele acestui efort vor fi semnificative. Familiile care înțeleg sistemul educațional și dificultățile întâmpinate de școli sunt o sursă valoroasă de sprijin pe care școlile nu-și pot permite să

le subestimeze. Școlile care angajează familii în procesul de învățare a copiilor lor se bazează pe o sursă bogată de informații și expertiză și pot ajuta la construirea comunităților.

Școala are relații de parteneriat cu diverși actori comunitari locali: familiile elevilor, autorități, poliție, unități sanitare, unități de asistență socială, biserică, agenți economici, organizații neguvernamentale. Parteneriatul și colaborarea sunt diferențiate. Cele mai strânse relații se desfășoară cu cei care sunt cei mai interesați de binele copiilor, cu familiile acestora. Parteneriatul școală-familie este cel mai important, deoarece părinții sunt primii educatori (familia fiind prima școală a copiilor) și parteneri ai școlii.

Cercetările arată că implicarea părinților poate ajuta profesorii să se concentreze mai mult pe sarcina de predare. De asemenea, având mai mult contact cu părinții, cadrele didactice învață mai multe despre nevoile elevilor și despre mediul de acasă, ceea ce reprezintă informații pe care le pot aplica pentru a răspunde mai bine acestor nevoi. Părinții care sunt implicați tind să aibă o viziune mai pozitivă asupra cadrelor didactice, ceea ce duce la îmbunătățirea relației cu profesorii. O abordare incluzivă în luarea deciziilor școlare și implicarea părinților creează un sentiment de responsabilitate partajată între părinți, membrii comunității, profesorii și liderii școlari. Părinții au dreptul să fie consultați și să participe la deciziile privind copiii lor. Părinții pot juca roluri semnificative în procesul decizional școlar. Formarea și informarea, pentru a profita la maximum de aceste oportunități, pot fi furnizate ca parte a activităților de parteneriat.

Aceasta înseamnă că rolul părinților este acela de a împărți acest rol cu învățătorul, iar mai târziu cu profesorii, apare nevoia de colaborare cu școala, chiar de implicare activă în cadrul ei. Atunci când cele două medii educaționale (școala și familia) se completează și se susțin, ele pot asigura într-o mare măsură o bună integrare a copilului în activitatea școlară, dar și în viața socială. Comunicarea școlii cu familia trebuie să fie luată în serios și trebuie evaluată, recunoscută și recompensată de către școli și sistemele educaționale. Este esențial să se ofere profesorilor și liderilor școlari, programe educaționale și de formare, care să îi pregătească pentru a comunica eficient cu familiile într-o manieră accesibilă. Este la fel de important să încurajăm familiile să comunice eficient cu școlile.

Literatura de specialitate relevă un rol semnificativ al implicării părinților în colaborarea cu școala în ceea ce privește dezvoltarea și educația copiilor, dar și avantaje pentru părinți, profesori și comunitate. Cu toate acestea, practica indică, în școlile de masă, dar mai ales în școlile din medii dezavantajate existența unor bariere culturale, psihologice și sociale care blochează, nu doar colaborarea dintre școală – familie - comunitate în interesul copiilor, dar de multe ori și o comunicare minimală între acești actori. Un rol cheie în procesul de coagulare a interacțiunilor Școală-Familie-Comunitate revine serviciilor de consiliere educațională prin rețeaua de centre și cabinete de asistență psihopedagogică.

În concluzie, pentru a putea asigura educarea copiilor în cele mai bune condiții și, implicit, succesul în viață, e nevoie ca toți factorii implicați în procesul educațional să formeze o echipă în care fiecare știe ce are de făcut și îi acordă partenerului respectul și încrederea cuvenită.

Profesor Crina Valentina Dima,
Colegiul „Csiky Gergely” Arad

Bibliografie:

1. Ezechil, Liliana, *Comunicarea educațională în contextul școlar*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002;
2. Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1998;
3. Miron, Ionescu, Chiș, Vasile, *Pedagogie aplicată*, Editura Eikon, București, 2010;

Alimentație sănătoasă și mișcare – ecuația vieții

Proiect educațional

DOMENIU: Educație pentru sănătate, stil de viață sănătos

MOTTO: „Oamenii se roagă zeilor să le dea sănătate, fără să știe că stă în puterea lor s-o mențină și că luptând împotriva ei prin lipsa de măsură, o trădează prin goana lor după plăceri”. (Democrit)

ARGUMENT

În ultimii ani, factorii care ne influențează sănătatea sunt din ce în ce mai nocivi și mai agresivi. Dacă poluarea ne afectează sănătatea cu sau fără voia noastră, alimentația nesănătoasă, indiferența față de artă, sedentarismul, țin de noi înșine, de educația primită. Am propus acest proiect deoarece elevii vor părăsi băncile școlii și vor fi puși în situația de a se descurca singuri, de a-și procura bunurile de consum, inclusiv alimentele, de aceea am considerat că este absolut necesar ca ei să cunoască criteriile de selectare a unui produs alimentar, de a-și forma atitudini pozitive față de artă, literatură și de a adopta un comportament sănătos privind mișcarea zilnică susținută.

Activitățile propuse vor contribui astfel la formarea unei generații tinere de consumatori, capabilă să adopte un stil de viață sănătos.

SCOPUL PROIECTULUI

Adoptarea unui stil de viață sănătos în rândul copiilor și al părinților, bazat pe mișcare, pe consumul zilnic de fructe și legume, pe consumul de apă în detrimentul băuturilor dulci, precum și servirea zilnică a micului dejun.

OBIECTIVELE PROIECTULUI

- ❖ Prevenirea bolilor și întărirea sistemului imunitar, prin practicarea a 60 minute de mișcare zilnică; creșterea numărului de părinți și copii estimată la 75%;
- ❖ Creșterea cu 75% a numărului de copii care înlocuiesc dulciurile cu fructe și consumă zilnic legume;
- ❖ Creșterea cu 50% a numărului de copii și părinți care înlocuiesc sucul sau alte băuturi dulci, cu apă, zilnic, în cantități suficiente;
- ❖ 95% copii care să consume micul dejun în familie la sfârșit de săptămână și pe perioada vacanțelor.

BENEFICIARI

- ❖ Directi: elevii din ciclul primar;
- ❖ Indirecti: părinți, comunitatea locală.

RESURSE

- ❖ Umane: echipa de proiect, elevii, părinții;
- ❖ Materiale: spațiile de învățământ din școli, calculator, videoproiector, imprimantă;
- ❖ Financiare: donații, sponsorizări.

PARTENERI

- ❖ Medic primar;
- ❖ Profesorul de sport;
- ❖ Medic nutritionist.

ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI

Activitatea	Descrierea activității	Responsabili	Locația	Perioada
Întâlnire informală la nivelul celor două unități partenere, lansarea proiectului	Cadrele didactice participante la proiect vor fi instruite privind derularea proiectului. Se vor repartiza responsabilitățile.	Prof. Bacican Codruta Prof. Lorințiu Adina	Sala de clasă	Februarie
„Mișcarea în aer	Se vor organiza excursii,	Prof. Bacican	Parc	Martie

liber înseamnă sănătate curată”	drumeții, plimbări în parc	Codruta Prof. Lorintiu Adina	Grădina Botanică Macea Malul Mureșului Arad	
Copilul meu mănâncă sănatos?	Părinții vor fi consiliați să reducă cantitatea de dulciuri din alimentația copiilor și să o înlocuiască cu fructe și legume	Medic nutriționist	Sala de clasă	Aprilie
Apa-izvor de sănătate	Se vor derula activități care să sensibilizeze copii la rolul apei în păstrarea sănătății organismului	Medic primar	Sala de clasă	Mai
Să gătim împreună	Părinții vor fi invitați să pregătească alături de copiii lor micul dejun	Prof. Bacican Codruta Prof. Lorintiu Adina	Sala de clasă	Iunie
Alimente sănătoase pentru micul dejun	Se va organiza un concurs de desene realizate de copiii din cele doua unități pe aceasta tema	Prof. Bacican Codruta prof. Lorintiu Adina	Sala de clasă	Iunie

EVALUARE

- ❖ Întocmirea unui mini - ghid al sănătății pentru școlarii din ciclul primar;
- ❖ Un panou cu poze din activitățile noastre;
- ❖ Diplome pentru elevii participanți;
- ❖ Afișe cu reguli, sfaturi și imagini pentru promovarea unei vieți sănătoase.

MEDIATIZARE/DISEMINARE

- ❖ Mediatizare pe pagina web a școlii, precum și în ziarul local;
- ❖ Rezultatele proiectului și bunele practici vor fi diseminate în cadrul activităților de la Cercul pedagogic al învățătorilor din Arad.

SUSTENABILITATE

- ❖ Posibilitatea de dezvoltare/continuare ulterioară a proiectului prin autofinanțare sau atragerea de noi parteneri.

**Profesor învățământ primar Codruța Băcican,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea**

Bibliografie:

1. *Ghid de intervenție pentru alimentația sănătoasă și activitate fizică în grădinițe și școli*, Promotor Institutul Național de Sănătate Publică;
2. Dr. Menrath, D., *Hrană pentru viață*, Editura Benefica, București, 2005;

Rolul cadrelor didactice în individualizarea învățării

În această lucrare aș vrea să vă prezint câteva aspecte privind învățarea, în urma experienței dobândite ca formator în proiectul „*Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*” - CRED. Am început cu formarea profesorilor de limba franceză în 2019, ca expert formare pentru ciclul gimnazial și am continuat ulterior cu activitatea de formare de directori în cadrul programului „*Managementul implementării eficiente a curriculumul național*” MANAGER - CRED.

În ceea ce privește formarea privind noile programe pentru ciclul gimnazial, aceasta a presupus două module dedicate strict disciplinei, în cazul meu limba franceză, iar modulul al treilea conform alegerii cursanților putea fi dedicat: consilierii și dezvoltării personale, resurselor educaționale deschise (RED) sau educației incluzive. Programul MANAGER -CRED a presupus o abordare nouă a managementului, și anume *Managementul curriculumului la nivelul școlii/nivelul clasei de elevi* văzut ca totalitatea activităților planificate și desfășurate în construcția ofertei curriculare, pregătirea implementării și implementarea curriculumului, precum și procesul de monitorizare și evaluare a aplicării curriculumului.

O mare parte a activităților din cadrul acestor programe de formare a constat în schimbul de bune practici, ceea ce a dus la schimburi de idei, la multe exemple de succese, de reușite în ceea ce privește rezultatele obținute de elevi, reducerea absenteismului sau abandonului etc. Totodată, s-au dat multe exemple de probleme cu care se confruntă profesorii sau directorii, de situații pentru care se caută soluții sau răspunsuri. E tot mai greu să motivăm elevii, este greu ca profesorii să creeze sau să mențină în clase acea stare de bine propice învățării, este parcă tot mai dificil să se producă acea învățare autentică, pe termen lung, pentru viață, nu pentru teste evaluări sau examene.

Dacă ar fi să sintetizăm ceea ce își propune noul curriculum prin noile planuri cadru și prin noile programe, cele mai importante repere vizează: formarea și dezvoltarea competențele-cheie; centrarea pe elev; centrarea pe competențe; valorificarea și corelarea contextelor formale, non formale și informale de învățare; utilizarea de resurse de învățare variate, cu valorificarea oportunităților oferite de resursele educaționale deschise (RED), accesate prin intermediul noilor tehnologii; promovarea unui mediu de învățare eficient, starea de bine în rândul elevilor și profesorilor.

La nivel internațional, mai ales în țările cu un grad înalt de descentralizare a sistemului de educație, există însă o opinie potrivit căreia schimbarea curriculară autentică nu se poate face decât pornind de la baza sistemului, adică de la nivelul școlii, unde doar cei direct implicați în viața școlii pot determina o schimbare cu sens, adecvată nevoilor reale ale copiilor și ale comunității.

Prin urmare, în acest context, echipele manageriale și profesorii au o un rol deosebit în planificarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea modului în care un nou curriculum ajunge

la fiecare copil/elev. Învățătorul/ dirigintele/ profesorii și nu în ultimul rând directorul trebuie să se asigure că fiecare copil este luat în considerare, că fiecare elev cu risc este identificat, că factorii de risc sunt identificați corect și că sunt inițiate măsuri specifice de sprijin. Astfel, trebuie să fie inițiate procese de adaptare curriculară la nevoile, interesele și așteptările fiecărui copil, să fie sprijiniți elevii cu risc, ca parte a implementării eficiente a unui nou curriculum. În egală măsură, echipa managerială trebuie să se asigure că există un nivel adecvat de competențe și contexte adecvate de formare a acestora.

Pentru ca profesorii să poată realiza aceste adaptări curriculare, care să asigure formarea competențelor specifice și generale ale fiecărei discipline studiate, cât și, în sens mai larg, formarea competențelor-cheie, există o nevoie de sprijin, de consiliere sau de formare a cadrelor didactice. Pe de altă parte, profesorii sunt o resursă importantă pentru îmbunătățirea strategiei școlii în implementarea noului curriculum, pentru sprijinirea elevilor dar și pentru identificarea nevoilor lor de formare.

Vorbind despre monitorizarea implementării schimbărilor propuse de noul curriculum, un director de școală trebuie să își pună în permanență întrebări precum: *Ce se întâmplă la clasă? Se produce învățarea? Sau doar predarea? Toți elevii sunt vizati de activitățile propuse?*

În activitatea la clasă, pentru centrarea pe elev, profesorul trebuie să devină facilitator al învățării, iar aceasta presupune: valorizarea elevilor ca participanți activi la propria învățare, sprijinirea elevilor în asumarea propriilor demersuri de învățare; angajarea elevilor în activități/sarcini de învățare relevante care să permită dezvoltarea de competențe; implicarea elevilor în analiza colaborativă a rezultatelor învățării și în împărtășirea experiențelor de învățare; acordarea de sprijin individualizat pentru elevi și motivarea acestora pe parcursul sarcinilor de învățare propuse.

Din experiența de profesor, director și formator am constatat că o resursă importantă pentru formarea sau dezvoltarea de competențe într-o clasă/ un grup în care se produce cu adevărat procesul de învățare o reprezintă contextele nonformale, contexte în care elevii se simt motivați, valorizați, implicați. Acestea sunt variate și diverse, și pot fi personalizate în funcție de nevoile și interesele specifice ale fiecărui elev. Modalitățile de desfășurare a activităților specifice contextelor nonformale pot fi aduse în clasă, pot fi adaptate predării-învățării-evaluării disciplinelor studiate, astfel:

1. Folosirea jocurilor și a activităților interactive – acestea pot să-i implice pe elevi și să-i ajute să înțeleagă mai bine conceptele. Acestea pot fi utilizate pentru a consolida cunoștințele sau pentru a introduce noi concepte.

2. Folosirea studiilor de caz - studiile de caz sunt o metodă excelentă de a introduce nonformalul în clasă. Putem folosi exemple din viața reală pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă mai bine conceptele și teoriile abordate în lecții.
3. Realizarea de proiecte - proiectele sunt o modalitate excelentă de a permite elevilor să învețe prin experiență și de a-și dezvolta abilitățile practice în timp ce își aprofundează cunoștințele.
4. Organizarea de dezbateri sau discuții – acestea trebuie permită elevilor să își exprime opiniile și să învețe să argumenteze și să asculte punctele de vedere ale celorlalți.
5. Utilizarea tehnologiei poate fi o modalitate eficientă de a aduce nonformalul în procesul de învățare prin aplicații educaționale, prezentări interactive, sau clipuri video pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă mai bine conceptele și teoriile abordate în lecție.
6. Colaborarea cu comunitatea - putem colabora cu organizații locale sau cu membri ai comunității care pot fi invitați la școală, putem organiza prelegeri susținute de experți din domeniul respectiv sau putem organiza o campanie de voluntariat.

Rolul cadrului didactic este de a crea oportunități de învățare care îi permit elevului să-și descopere și să-și dezvolte abilități și atitudini, să le exerseze în diverse situații de învățare și apoi să le transfere în viața reală. Astfel, putem găsi o mare diversitate de metode ce țin de învățarea experiențială: exercițiul, jocul de rol, simularea, studiul de caz, proiectul etc. De asemenea, se pot folosi strategii didactice inspirate din modele ale învățării sociale și comunicaționale, aplicate ca o combinație de metode și tehnici și instrumente didactice precum: interviul, povestirea, explicația, demonstrația, conversația, cercul de discuții, dezbateră etc. Inspirându-ne din modelele învățării reflexive, putem utiliza metode, tehnici și instrumente didactice, precum: formularea de întrebări privind experiențele de învățare la diferite discipline, problematizare, portofoliul personal de învățare etc.

Pe lângă folosirea acestor strategii, metode sau tehnici pot fi utilizate resurse vizuale și auditive diverse, în funcție de particularitățile de vârstă și preocupările elevilor iar spațiul de desfășurare a orei trebuie să fie organizat într-un mod care facilitează munca în echipă, cooperarea și implicarea activă a tuturor elevilor.

Toate aceste metode utilizate de obicei în contexte nonformale pot fi o modalitate excelentă pentru a învăța într-un mod mai interactiv, în colaborare, și pot ajuta elevii să dezvolte abilitățile necesare pentru a fi mai bine pregătiți pentru succesul în viața reală.

Profesor Laura Putnic,
Colegiul Național „Elena Ghiba Birta” Arad

Bibliografie:

1. ****Managementul rezultatelor învățării*, Ghiduri pentru aplicarea unitară a standardelor de evaluare, Volumul 4, ARACIP, București, 2021;
2. ****Programa școlară pentru disciplina Consiliere și dezvoltare personală*, Clasele a V-a – a VIII-a , București, 2017;
3. ****Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național*, Cadrul de referință al Curriculumului național, București, 2020;

Stagiu de practică în Granada pentru elevii Liceului Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

În perioada 13 februarie - 3 martie 2023, un grup de 23 elevi din clasele a X-a A și a X-a B, respectiv perioada 13 - 24 februarie 2023, pentru un grup de 8 elevi din clasa a X-a C, de la Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad, au participat la un stagiu de practică în Granada - Spania.

Acest stagiu de practică a fost organizat în cadrul proiectului Erasmus+ Acțiunea Cheie 1 - Formare profesională VET 2022-1-RO01KA121-VET-000056186, proiect derulat în cadrul Acreditării Erasmus+ deținută de Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad. Cei 23 elevi urmează cursurile liceale în cadrul specializărilor: tehnician în achiziții și contractări, coafor stilist. Cei 8 elevi urmează cursurile școlii profesionale în cadrul specializării frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist.

Pe parcursul celor două, respectiv trei săptămâni, petrecute în Granada, elevii au efectuat șase ore de practică, în zilele lucrătoare ale săptămânii, la companii active în domeniul lor de formare, sub îndrumarea tutorilor desemnați. Astfel, ei au fost pregătiți pentru: integrarea la locul de muncă, lucrul în echipă, tranziția de la școală la muncă, comunicarea eficientă, utilizarea mijloacelor și instrumentelor digitale, satisfacerea cerințelor clienților și dezvoltarea personală, în scopul obținerii performanței.

În funcție de specializare, elevii au dobândit competențe și abilități despre: diagnosticarea și determinarea tipului de păr, alegerea instrumentelor și echipamentelor necesare pentru uscarea părului, etica profesională, comunicarea eficientă, procedeele specifice contabilității, prețurile mărfurilor, etichetarea și ambalarea ecologică, tranziția de la școală la viața activă, cultura calității, utilizarea limbajului de specialitate și asumarea rolurilor în echipă, cerințele locului de muncă, crearea unei coafuri simple bazate pe împletituri cu diferite volume, realizarea de sarcini de lucru corect și cu încadrare în timp, antreprenoriat, autoevaluare, adaptarea la schimbare și controlul calității.

Pentru dezvoltarea competențelor de comunicare într-o limbă străină, elevii au beneficiat de un minicurs de limba spaniolă, în prima săptămână a stagiului de practică. La finalul primei săptămâni, respectiv primelor două săptămâni de practică, elevii au susținut o evaluare intermediară, iar evaluarea finală a avut loc în ultima zi de mobilitate. Validarea stagiului s-a făcut prin Certificate de participare și documente de mobilitate Europass. De organizarea mobilității s-a ocupat M.E.P. Europrojects Granada, organizație reprezentată de Mari Carmen Espartero - director și Jesus Delgado - director.

Elevii au fost însoțiți de profesor Cosmin Julan, profesor ing. Doina Brișan, profesor Marcela Cherecheș și profesor Camelia Pîslaru. Activitățile din cadrul proiectului au fost monitorizate de profesor ing. Anca Lupei – coordonator proiect Erasmus+ Acțiunea Cheie 1 - Formare profesională VET 2022-1-RO01KA121-VET-000056186 și director adjunct al Liceului Tehnologic „Francisc Neuman” Arad.

În weekenduri, aceștia au putut descoperi Andaluzia, cea mai exotică și senzuală regiune a Spaniei. Andaluzia înseamnă îmbinare de culturi, soare, poftă de viață, flamenco, istorie, tradiții, palate maure cu fântâni și grădini interioare, corida și tapas. Au fost vizitate următoarele orașe: Sevilla, Malaga, Salobrena și Ronda, dar și obiective turistice din Granada precum Parcul de Științe, BioDomo, Catedrala, Mirador de San Nicolas și Palatul Alhambra.

Considerăm că stagiile de practică în alte țări îmbunătățesc cultura generală și cea de specialitate, procesul de tranziție de la educație și formare către piața muncii, consolidând în același timp cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale VET.

Profesor inginer Anca-Marilena Lupei,
Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

PEDAGOGIE INTERACTIVĂ, PRACTICI PEDAGOGICE

Examenele Cambridge și rolul lor în dezvoltarea abilităților lingvistice și profesionale

Examenele *Cambridge English* oferă oportunități excelente pentru dezvoltarea abilităților de comunicare în limba engleză, începând de la niveluri elementare și continuând până la niveluri avansate și specializate. Aceste examene nu numai că măsoară cunoștințele și competențele lingvistice, dar și încurajează dezvoltarea continuă a acestora, ajutând la îmbunătățirea abilităților de comunicare și oferind totodată o perspectivă internațională a limbii engleze.

În plus, examenele *Cambridge English* oferă oportunități pentru dezvoltarea abilităților profesionale și academice, cum ar fi dezvoltarea abilităților de scriere, de citire și de ascultare, de prezentare orală și de negociere, abilități esențiale în lumea de astăzi.

Examenele *Cambridge English* sunt aliniate cu *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)*, care este un standard recunoscut la nivel internațional pentru a descrie nivelul de cunoaștere a limbilor străine.

În cadrul acestui standard, există șase niveluri de cunoaștere a limbii străine, începând de la A1 (nivelul de începător) până la C2 (nivelul de expert). Fiecare nivel se concentrează pe diferite abilități de comunicare, cum ar fi exprimarea orală și scrisă, înțelegerea auzului și cititului.

Iată cum se aliniază examenele *Cambridge English* cu CECRL:

1. ***Young Learners English (YLE)***: acestea sunt examene pentru copii în vârstă de șapte până la doisprezece ani și sunt disponibile la trei niveluri - **Starters, Movers și Flyers**.
2. ***Key English Test (KET)***: acest examen se aliniază cu nivelul A2 al CECRL și se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare în situații de zi cu zi.
3. ***Preliminary English Test (PET)***: acest examen se aliniază cu nivelul B1 al CECRL și testează abilitățile de comunicare în engleză la un nivel intermediar. Acesta se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare pentru a face față sarcinilor mai complexe.
4. ***First Certificate in English (FCE)***: acest examen se aliniază cu nivelul B2 al CECRL și se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare în situații complexe, cum ar fi discuțiile în grup sau argumentările.
5. ***Certificate in Advanced English (CAE)***: acest examen se aliniază cu nivelul C1 al CECRL și se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare în situații complexe, precum și pe înțelegerea și utilizarea limbajului academic.

6. **Certificate of Proficiency in English (CPE):** acest examen se aliniază cu nivelul C2 al CECRL și se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare în situații complexe și pe utilizarea limbii engleze la un nivel mult mai avansat.

Examenele YLE sunt concepute pentru a fi captivante și pline de viață, astfel încât copiii să se poată bucura de procesul de învățare și de testare. Obținerea unui certificat YLE poate aduce multe beneficii pentru copii, inclusiv îmbunătățirea abilităților lor de comunicare în limba engleză și dezvoltarea încrederii în sine. Pregătirea pentru examenele YLE poate fi o oportunitate excelentă pentru copii de a se dezvolta lingvistic și de a se bucura de învățare, într-un mod captivant și interactiv.

În cadrul programului de examene *Cambridge English* există patru examene importante pentru elevii din gimnaziu și liceu: *Key English Test (KET)*, *Preliminary English Test (PET)*, *First Certificate in English (FCE)* și *Certificate in Advanced English (CAE)*. Fiecare examen are propriul nivel de dificultate și scopul său specific, iar pregătirea pentru aceste examene poate ajuta la dezvoltarea abilităților de comunicare în limba engleză și la obținerea unui certificat recunoscut pe plan internațional.

Key English Test (KET) - Acesta este cel mai ușor examen din cadrul programului *Cambridge English* și este destinat elevilor care au început să studieze limba engleză. Scopul acestui examen este de a evalua abilitățile de bază ale elevilor în limba engleză, cum ar fi capacitatea de a comunica într-o varietate de situații și de a înțelege informațiile simple în limba engleză.

Preliminary English Test (PET) - Acest examen este destinat elevilor care au deja un nivel intermediar de cunoaștere a limbii engleze și au abilități de comunicare în limba engleză care depășesc nivelul KET. Acest examen poate ajuta la dezvoltarea abilităților de comunicare în limba engleză ale elevilor și poate servi ca o pregătire solidă pentru examenele *Cambridge English* mai avansate.

First Certificate in English (FCE) - Acest examen este destinat elevilor care au un nivel avansat de cunoaștere a limbii engleze și pot comunica în limba engleză cu încredere și fluentă. Scopul acestui examen este de a evalua abilitățile de comunicare ale elevilor într-o varietate de situații și de a evalua cunoștințele lor de gramatică și vocabular în limba engleză.

Certificate in Advanced English (CAE) - Acest examen este destinat elevilor care au un nivel foarte avansat de cunoaștere a limbii engleze și pot comunica în limba engleză cu încredere și precizie. Acest examen poate ajuta la dezvoltarea abilităților avansate de comunicare în limba engleză ale elevilor și poate servi ca o pregătire excelentă pentru studii universitare sau pentru oportunități de muncă internaționale.

Mai mult, examenele *Cambridge English* sunt recunoscute de Ministerul Educației Naționale din România, ceea ce înseamnă că aceste examene pot fi utilizate pentru a demonstra abilitățile de comunicare în limba engleză necesare pentru admiterea la liceu sau universități.

Pentru elevii din România, examenele *Cambridge English* reprezintă și o modalitate excelentă de a-și dezvolta abilitățile de comunicare în limba engleză și de a-și îmbunătăți șansele de a fi acceptați într-o universitate de prestigiu din străinătate.

Atât școala cât și profesorul de la clasă au un rol foarte important în pregătirea elevilor pentru examenele Cambridge. Aceștia trebuie să ofere elevilor nu numai cunoștințe solide, ci și abilități practice pentru a putea obține rezultate bune la examen prin furnizarea de materiale relevante, actualizate și adaptate la nivelul de cunoștințe al elevilor, prin dezvoltarea abilităților lingvistice, prin oferirea de feedback constructiv, prin dezvoltarea încrederii în sine și nu în ultimul rând prin creerea unui mediu de învățare și pregătire pozitiv și deschis.

În concluzie, examenele *Cambridge English* pot fi utile pentru elevi, studenți și nu doar aceștia, în dezvoltarea competențelor de comunicare în limba engleză, în obținerea unui loc de muncă sau în accesarea unei universități din străinătate, precum și în recunoașterea și echivalarea competențelor lor la nivel național și internațional, iar noi, Colegiul Național „Elena Ghiba Birta” Arad, facem tot posibilul pentru a oferi aceste oportunități elevilor noștri, indiferent de vârsta sau nivelul acestora.

Profesor Diana Cornelia TIRA,
Colegiul Național „Elena Ghiba Birta” Arad

Bibliografie:

1. <https://europa.eu/europass/ro/common-european-framework-reference-language-skills>
2. <https://www.cambridgeenglish.org/ro/exams-and-tests/cefr/>
3. https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2023/Anexa_OM_3262_recunoastere_internationala_examene_bacalaureat_2023.pdf

Experiințe didactice la clasă, la biologie

În activitatea mea didactică am pus accentul pe activități didactice centrate pe activitatea elevului, pentru creșterea performanței, ținând cont că îmi desfășor activitatea într-un liceu de elită, încercând mai mult să transmit mai multe informații, cu accent, deci, pe conținuturi și mai puțin pe competențe, programa școlară o foloseam mai ales la începutul anului școlar pentru realizarea planificărilor calendaristice.

În activitatea didactică conștientizez importanța centrării activității didactice spre dezvoltarea celor opt competențe cheie cu activități practice simple, clare, adaptate nevoilor elevilor, iar pregătirea pentru performanță o desfășor, ca și până acum, prin organizarea săptămânală a cercurilor de biologie.

În prezent, demersul meu didactic este axat mai mult pe competențe, pun accentul pe dezvoltarea gândirii divergente, contribuind astfel la conturarea profilului de formare al absolventului, îmi stabilesc celor mai potrivite strategii didactice, în vederea formării competențelor vizate, folosesc metode didactice moderne și diferite tipuri de itemi, precum și evaluarea complementară axată pe realizarea de proiecte.

Concret, pentru creșterea calității procesului de învățământ, voi exemplifica un demers didactic recent centrat pe dezvoltarea mai multor competențe, mai exact în lecția de recapitulare „Sistemul circulator. Sângele și grupele sanguine” (clasa a VI-a), prin enunțarea temei, întocmirea unui experiment virtual prin realizarea unui Sânge artificial și sistemului circulator, folosind plastilina pentru structura inimii, pe care să o alcătuiască, platilină de culoare roșie pt sângele oxigenat și albastră pentru sângele neoxigenat, realizarea unui joc de rol pentru o situație problemă: în spital sunt mai mulți pacienți cu grupe sanguine diferite care au nevoie de transfuzie de sânge etc.

În urma acestor activități: elevii au asimilat cunoștințe privind alcătuirea inimii, au înțeles de ce pereții ventriculari sunt mai groși decât cei ai atriilor. Evaluarea cunoștințelor s-a realizat prin intermediul unui joc interactiv despre structura inimii (learningapps). Elevii și-au format abilități de folosire a materialelor de lucru și de comunicare a concluziilor și raționamentelor, care au condus la acestea. Elevii au manifestat atitudine pozitivă față de experiment, prin manifestarea curiozității și a interesului pentru experimentul efectuat. Elevii au asimilat cunoștințe privind Grupele sanguine, prezentate printr-o situație problemă sub forma unui joc de rol, atractivă, care a facilitat înțelegerea proceselor amintite mai sus. Evaluarea cunoștințelor s-a realizat prin intermediul unui joc interactiv despre grupele sanguine (worldwall). Elevii au dovedit abilități de utilizare a calculatorului prin intermediul jocului interactiv worldwall și learning apps, elevii au dovedit atitudini de responsabilitate față de importanța cunoașterii grupelor sanguine în cazul unei transfuzii de sânge.

Profesor Ancuța-Oana Frent,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Bibliografie:

1. Frent, A.O., Ianovici, N., *Metode didactice în predare, învățare și evaluare la biologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2009.

Cititul și scrisul în ciclul primar.

Metoda Semi-Globală, exemple de bune practici

Analfabetismul funcțional e o mare problemă a zilelor noastre. Formarea capacității de citire și de scriere constituie temelia muncii depuse în clasele primare. De optimizarea acestora depinde succesul integrării/dezvoltării celorlalte deprinderi intelectuale, tehnice, artistice etc.

Pentru măsurarea gradului de însușire a cititului există teste recunoscute internațional. Cele mai cunoscute sunt: Testul PIRLS și Testul PISA. Acestea se aplică (pe eșantioane) și elevilor din România. Performanțele obținute la aceste teste evidențiază faptul că elevii citesc un text, înțeleg textul citit și sunt capabili să răspundă la întrebări și să ofere opinii argumentate pe subiectul citit.

Primul pas în dezvoltarea abilităților de citire o reprezintă însușirea corespondenței literă sunet, a descoperirii silabelor și a cuvintelor. Cu cât vocabularul este mai bogat, cu atât le va fi mai ușor elevilor să citească textele primite.

Există mai multe metode de predare a scrisului și a cititului. Cea mai răspândită și cea mai utilizată metodă este Metoda Fonetică Analitico – Sintetică. Metoda presupune delimitarea unei propoziții din vorbire, extragerea unui cuvânt din propoziție, împărțirea în silabe, identificarea unui anumit sunet, după care se parcurge tot procesul în sens invers, adică se pornește de la sunet la silabă, la cuvânt și în final la enunț.

O altă metodă (utilizată cu precădere în clasa pregătitoare) este Metoda Globală. Această metodă presupune scrierea, pe cartonașe, a cuvintelor care denumesc obiecte, cu care copiii lucrează zi de zi. Se realizează memorarea vocabularului la vederea acestuia.

Metoda Semi-Globală este o combinație între Metoda Fonetică Analitico-Sintetică și Metoda Globală, și constă în învățarea unui număr de cuvinte, descifrarea literelor și silabelor în același timp cu memorarea și înțelegerea lor. Această metodă se folosește cu precădere în clasa a I-a.

Secvență de lecție

Clasa: a I-a

Disciplina: Comunicare în limba română

Subiectul lecției: Sunetul și litera „B”

Tipul lecției : Recapitulare

Competențe specifice vizate:

Comunicare în limba română:

3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână

Obiective operaționale:

O1. Să recunoască sunetul și litera „B”

O2. Să ordoneze corect silabele pentru a obține cuvântul din imagine

O3. Să transcrie corect, cu litere de mână, cuvântul dat (scris cu litere de tipar)

Strategii didactice:

Metode și procedee: Conversația, explicația, metoda semi-globală

Mijloace de învățământ: Tabla, jetoane magnetice cu imagini și silabe, marker

Forme de organizare: Frontal, individual

Evaluare: Observarea sistematică

Activități de învățare: Elevul identifică imaginea de la tabla, rostește cuvântul cu voce tare, identifică poziția sunetului „B”, aranjează jetoanele cu silabe pentru a obține cuvântul din imagine, notează pe tablă (cu litere de mână) cuvântul identificat.

SE CITEȘTE	SE CONSTRUIEȘTE	SE SCRIE			
	<table><tr><td>BA</td><td>NA</td><td>NE</td></tr></table>	BA	NA	NE	banane
BA	NA	NE			
	<table><tr><td>BA</td><td>LE</td><td>NA</td></tr></table>	BA	LE	NA	balena
BA	LE	NA			
	<table><tr><td>BU</td><td>TOI</td></tr></table>	BU	TOI	butoi	
BU	TOI				

Profesor înv. primar Monika Bulzan,
Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu

Bibliografie:

1. Molan, Vasile, *Didactica Disciplinelor „Comunicare în limba română” și „Limba și literatura română” din învățământul primar*, Editura Miniped, București, 2014;
2. *Programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română - Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, aprobată prin OM Nr. 3418/19.03.2013;
3. Șerdean, Ioan, *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Corint, București, 2006;

Metodele interactive de grup

Sistemul de învățământ preșcolar din țara noastră a cunoscut o ascensiune prin aplicarea metodei proiectelor tematice, a activităților integrate, a metodelor interactive de grup precum și amenajarea spațiului educațional.

Activitatea cu copiii din grădiniță este modalitatea cea mai importantă de a impune bazele formării personalității copilului, pentru aceasta fiind necesară o proiectare a activităților, centrată pe obiective care să creeze posibilitatea abordării flexibile a conținuturilor și respectării intereselor de cunoaștere ale copilului, dar și particularitățile de vârstă ale acestuia.

Noul, necunoscutul, căutarea de idei prin metodele interactive, conferă activității o notă de mister, în care copilul participă activ, ia decizii, își asumă responsabilități, se întâlnesc cu probleme pe care trebuie să le rezolve, dar ce este mai important, ei lucrează în grup, se ajută unii pe alții, colaborează împreună, ceea ce le conferă încredere în forțele proprii.

Metodele interactive de grup promovează interacțiunea dintre copii, ceea ce duce la o învățare activă, la încurajarea colaborării și stimularea spiritului de echipă.

Aceste metode au scopul de a forma la copil un sistem de capacități, stimulează gândirea și creativitatea, formează gândirea critică, încurajează independența copilului etc.

Metodele interactive de grup se clasifică în cinci categorii și anume:

- ✓ **Metode de predare – învățare:** „Schimbă perechea”, „Partenerul de sprijin”, „Bula dublă”, „Cubul”, „Învățarea în cerc”, „Acvariul”, „Tehnica Lotus” etc.
- ✓ **Metode de fixare - consolidare:** „Piramida și Diamantul”, „Ghicitorile”, „Ciorchinele”, „Trierea aserțiunilor”, „Turul galeriei”, „Turnirul întrebărilor” etc.
- ✓ **Metode de creativitate:** „Brainstorming-ul”, „Metoda Philips 6/6”, „Tehnica viselor”, „Tehnica 6/3/5(Brainwriting).
- ✓ **Metode de rezolvare de probleme:** „Pălăriile gânditoare”, „Explozia stelară”, „Interviul”, „Studiul de caz” etc.
- ✓ **Metode de cercetare în grup:** Reportajul”, „Investigația în grup”, „Experimentul”, „Proiectul” etc.

Așadar, o gamă largă de metode pe care le putem folosi în activitățile noastre cu preșcolarii, care contribuie la predarea și învățarea cunoștințelor, la fixarea, consolidarea și evaluarea acestora alese, bineînțeles, în funcție de obiectivele și conținuturile pe care le urmărim.

Aplicații practice:

1. „Trierea aserțiunilor” – este o metodă bazată pe analiză pentru a reliefa trăsăturile definitorii ale unei noțiuni, idei, opinii. Aserțiunea este „un enunț care este dat ca adevăr”. Obiectivul urmărit este exersarea capacității de analiză asupra ideii, în vederea selectării lor după diferite criterii.

Pentru a-i familiariza pe copii cu demersul metodei, se exersează capacitatea de a selecta enunțuri adevărate și false după modelul:

❖ Spune cum este: ADEVĂRAT sau FALS , în propozițiile următoare:

- ✓ Eu merg la grădiniță.
- ✓ Vara, ninge.
- ✓ Calul mănâncă carne.
- ✓ Cocoșul mănâncă grăunțe.

Această metodă am folosit-o într-o activitate integrată, realizată sub forma unui joc didactic „Căsuța anotimpurilor”, având ca scop: verificarea, consolidarea și sistematizarea cunoștințelor despre cele patru anotimpuri, prin aplicarea lor în contexte diferite.

Obiectivele pe care le-am urmărit au fost:

- ✓ Să analizeze imaginile extrase, identificând din care anotimp face parte;
- ✓ Să ordoneze imaginile în funcție de anotimp, așezându-le la „căsuța potrivită”;
- ✓ Să sesizeze greșelile în așezarea imaginilor;
- ✓ Să răspundă corect la întrebări;
- ✓ Să remarce acțiunile negative de cele pozitive;
- ✓ Să precizeze ce e bine și ce e rău.

Activitatea am desfășurat-o pe fișe de lucru individual, cu toată grupa de copii, după ce, în prealabil, jocul didactic s-a desfășurat pe grupe de câte 6 copii; în complicarea jocului, copiii au avut de rezolvat următoarele sarcini:

- ❖ Priviți imaginile care reprezintă comportamentul copilului în diferite situații;
- ❖ Selectați imagini și în dreptul lor colorați:
- ✓ Bulina verde – pentru imagini care reprezintă comportamentul cu care ești de acord – „așa da!”;
- ✓ Bulina galbenă – pentru imagini care reprezintă comportamentul cu care „uneori ești de acord”;
- ✓ Bulina roșie – pentru imagini care reprezintă comportamentul cu care nu ești de acord „așa nu!”;

Se analizează fiecare decizie, se motivează alegerea, insistându-se mai ales asupra celor care nu sunt tranșante (uneori DA, alteori NU).

2. „Partenerul de sprijin” – este o nouă modalitate de învățare prin care un copil cu dificultăți în învățare este sprijinit de alt coleg „partener”. Beneficiile acestei metode constau în faptul că stimulează și exersează inteligențele proprii, cooperarea și lucrul în pereche.

Am aplicat această metodă într-o lecție demonstrativă pentru părinți, în care am desfășurat un joc didactic: „Cine știe mai bine?”

Scopul: verificarea și consolidarea cunoștințelor copiilor cu privire la cuvinte, propoziții; educarea capacității de a se exprima corect din punct de vedere gramatical.

Obiective:

- ✓ Să recunoască și să denumească imagini;
- ✓ Să alcătuiască propoziții;
- ✓ Să se exprime corect, coerent;
- ✓ Să manifeste spirit de înțajutorare colegilor.

Sarcina didactică: să extragă jetoane din coș, să le analizeze, apoi să denumească imaginile; să formeze propoziții cu acele cuvinte. La activitate au luat parte și părinții acestora, iar „partenerul de sprijin” al copilului a fost chiar părintele acestuia. Copiii ai căror părinți nu au fost prezenți, au avut „partener” un alt coleg de grupă.

Desfășurare – din coșul cu jetoane, părintele extrage un jeton, pe care copilul îl denumește, specifică cuvântul respectiv, după care formează propoziții cu cuvântul respectiv. „Partenerul de sprijin” (părintele) își ajută la nevoie copilul. Copiii care greșesc, sau nu știu, sunt ajutați de „partener”. În toate aceste activități „partenerul de sprijin” este alături de copil pentru a-l ajuta la nevoie. Activitatea se încheie prin analize și sinteze ale copiilor și părinților asupra lucrărilor individuale și colective, după care se expun la panou, se dau recompense copiilor („buline”), după care copiii cântă cântecelul: „Grădinița mea”.

**Profesor înv. preșcolar Mirela-Mirabela Cristea,
Grădinița cu Program Prelungit „Căsuța piticilor” Arad**

Bibliografie:

1. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G, *Metode interactive de grup. Ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2002;
2. Neacșu, I., *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Editura Militară, București, 1990;

Holocaustul și încălcarea drepturilor omului - exemplu de bune practici în predarea Holocaustului -

„S-a întâmplat odată. Ar fi trebuit să nu se întâmple, dar s-a întâmplat. Trebuie să nu se mai întâmple vreodată, dar s-ar putea. De aceea educația despre Holocaust este fundamentală”. Aceste cuvinte rostite de Göran Persson în anul 2000, la *Forumul Internațional despre Holocaust*, arată cât de importantă este educarea tinerilor despre Holocaust și totodată, stoparea celor care, dintr-un interes sau altul, minimalizează sau neagă cu totul existența acestei mari tragedii a istoriei umanității.

Pornind de la aceste cuvinte, am proiectat și desfășurat de-a lungul anilor, diferite proiecte și activități, având ca tematică Holocaustul și drepturile omului. Consider deci, foarte important acest tip de educație, spre a descoperi mai ales, impactul Holocaustului asupra oamenilor obișnuiți, fără altă vină decât aceea de a nu se fi născut într-o familie proclamată de stat ca fiind acceptată. Una din aceste activități explică elevilor Holocaustul, nu neapărat din perspectiva ororilor atât de cunoscute, ci mai degrabă din perspectiva modului în care naziștii au încălcat drepturile omului. Astfel, împărțiți pe mai multe grupe, elevii clasei a XI-a au trebuit să identifice situații concrete în care naziștii au încălcat drepturile omului. Elevii au pornit de la un exemplu furnizat de cadrul didactic. Mai departe, ei au trebuit ca, pornind de la un drept din Declarația Universală a Drepturilor Omului, să identifice, în urma propriilor cercetări, în care respectivul drept a fost încălcat de regimul nazist.

Cu toate acestea, scopul activității nu a fost neapărat ca elevii să descopere faptul că în timpul Holocaustului au fost încălcate drepturile fundamentale ale omului (acest lucru este evident pentru oricine conștientizează imensitatea tragediei din Al Doilea Război Mondial), ci să conștientizeze cât de ușor pot fi încălcate drepturile omului, chiar și în situațiile cele mai banale din viața cotidiană. Acest lucru a fost realizat prin faptul că ei au fost puși în situația în care să identifice și situații în care același drept este încălcat în zilele noastre de multe ori, chiar în regimuri, care se fundamentează întocmai pe separația puterilor în stat și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. Au dovedit astfel faptul că Holocaustul nu este o tragedie singulară și că ea se repetă sub alte forme și astăzi.

Activitatea a fost de un real succes, pe de-o parte, pentru că elevii au trebuit să caute informații despre Holocaust, să ia contact cu mărturiile supraviețuitorilor, dar și pentru că au conștientizat prin varietatea situațiile descoperite, cât de vast a fost Holocaustul și cât de mulți oameni au avut de suferit. Succesul activității a fost evident și din discuțiile generate de cele descoperite de anumite grupe și de faptul că fiecare oroare descoperită, încălca de una singură majoritatea articolelor din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

**SITUAȚII ALE ÎNCĂLCĂRII DREPTURILOR OMULUI
HOLOCAUST/ZILELE NOASTRE**

Grupa 0:

Dreptul de a circula liber	
In perioada Holocaustului	Locuiau în gheto-uri Transportați cu trenurile morții Deportările forțate Confiscarea documentelor
Situații în care acest drept nu este respectat în prezent	Refugiați/imigranți ținuți în centre speciale Viză pentru anumite zone (exemplu românii care vor să călătorească în SUA)

Grupa 9: V.D., M.N., M.T.

Orice persoana are dreptul la învățătură – art. 26

In perioada Holocaustului	• În anul 1939, studenții evreii au fost împiedicați de un ordin de cenzură de la sa însuși în școli și universități; • Toate școlile de evreii au fost desființate; • Elevii evreii nu aveau unde să-și dea seama.
Situații în care acest drept nu este respectat în prezent	• Elevii care aparțin unor minorități nu sunt acceptați tot timpul în școli cu regim de predare maternă, ci în centre de educație multilingvă. • În Franța, în anul 2000, o fetiță musulmană nu a putut participa la ora de sport din cauza musulmanilor și a creat o dezbateri pe nivel național iar educația în Franța a devenit laică.

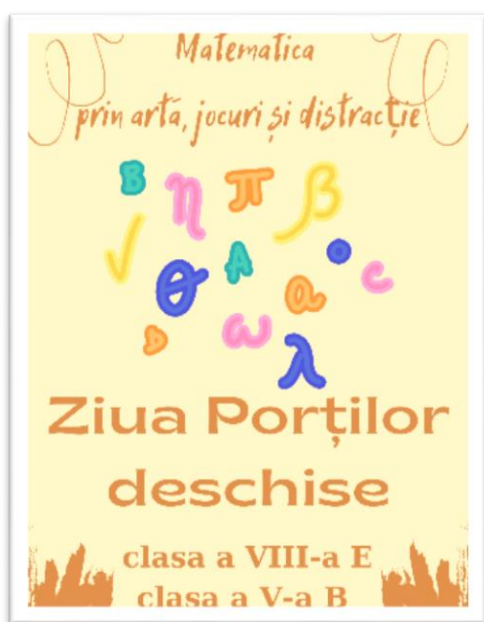
Experimentarea matematicii prin artă și jocuri

Jocurile pot avea un rol important în dezvoltarea abilităților matematice. Ele pot fi utilizate ca instrumente educaționale pentru a încuraja învățarea prin joc și pentru a crește interesul și motivația elevilor pentru matematică.

Jocurile pot fi utilizate pentru a dezvolta gândirea critică și capacitatea de rezolvare a problemelor. Acestea pot fi concepute pentru a dezvolta abilități matematice, precum calculul, geometria, algebra sau logica. De exemplu, jocurile de Sudoku sau Calcudoku pot fi folosite pentru a îmbunătăți abilitățile de rezolvare a problemelor și de logică matematică.

De asemenea, jocurile pot fi utilizate pentru a consolida și a îmbunătăți abilitățile de matematică într-un mod distractiv și interactiv. Acestea pot fi utilizate pentru a exersa abilitățile de calcul, precum adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea.

Nu în ultimul rând, jocurile pot fi utilizate pentru a arăta aplicațiile matematicii în viața de zi cu zi și pentru a spori interesul și motivația elevilor pentru matematică.

În cadrul atelierului „**Matematica prin artă, jocuri și distracție**”, realizat și susținut la Liceul Național de Informatică din Arad, copiii au descoperit că matematica poate fi extrem de distractivă și plină de surprize. S-au explorat diverse concepte matematice prin intermediul jocurilor și activităților interactive. Elevii s-au jucat cu cifrele și au descoperit proprietăți interesante ale numerelor. S-au găsit combinații de cifre care să respecte anumite reguli matematice și s-au rezolvat jocuri de sudoku - atât clasic cât și mai atipic; s-au construit forme geometrice și s-a experimentat simetria. De asemenea, au fost explorate

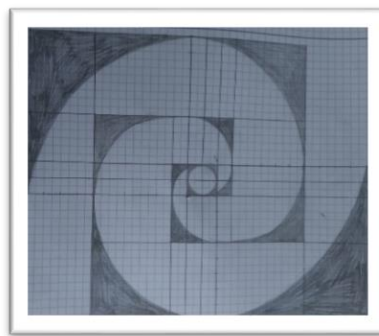
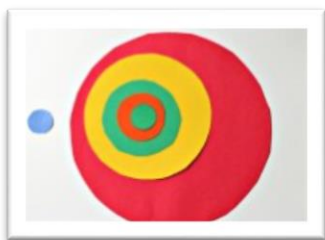
concepte precum fractalii și modelarea matematică. Elevii au învățat că șirul lui Fibonacci poate fi folosit pentru a crea modele și design-uri grafice interesante.

1. Matematica și arta

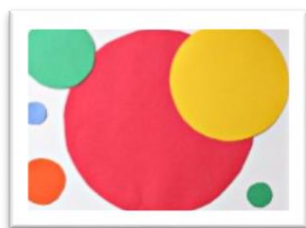
Utilizarea matematicii în artă a început în secolul al V-lea î.Hr., când sculptorul grec Polykleitos a implementat raportul $1:\sqrt{2}$, ca un raport al proporțiilor corpului uman în sculpturile sale. Matematica poate ajuta la atractivitatea estetică a artei vizuale, arta vizuală este capabilă să descrie

concepte matematice într-o manieră elegantă și eficientă. Începând cu Polykleitos, numeroase opere de artă bine-cunoscute au fost produse cu ajutorul matematicii. Toate aceste lucrări de artă apelează constant la simțul nostru estetic în mare parte și datorită utilizării unor concepte matematice. În cadrul atelierului am utilizat trei metode de a crea design-uri interesante cu ajutorul matematicii.

1.1. *Șirul lui Fibonacci* este un șir de numere în care fiecare număr este suma celor două numere precedente. Primii doi termeni sunt 0 și 1, astfel următorii termeni vor fi 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, etc. Denumirea este după matematicianul italian Leonardo Fibonacci, care l-a descris pentru prima dată în secolul al XIII-lea.

În artă, șirul lui Fibonacci a fost folosit ca un principiu de compoziție în design, arhitectură și pictură.

Ceea ce este captivant la acest șir de numere este faptul că raportul dintre doi termeni consecutivi ai șirului tinde către o constantă pe măsură ce considerăm termenii din ce în ce mai mari al șirului. Această constantă este supranumită coeficientul de aur. De exemplu, se poate verifica că raportul dintre un număr și numărul anterior este întotdeauna aproximativ

egal cu 1,618. În design, șirul lui Fibonacci poate fi utilizat pentru a crea proporții estetice plăcute, prin împărțirea unui obiect în secțiuni proporționale de conformitate cu șirul.

1.2. *Fractalii* sunt forme geometrice care se repetă la scară diferită, la infinit. Ei sunt caracterizați prin autosimilaritate, adică au aceeași formă la orice scară de mărire sau de micșorare. Fractalii se regăsesc în opere de artă și elemente de grafică.

1.3. *Jocul celor 4 culori*, numit și „Teorema celor 4 culori”, este o problemă matematică care a fost rezolvată în anul 1976, și care spune că orice hartă pe o suprafață plană poate fi colorată cu doar patru culori, astfel încât două țări vecine să aibă culori diferite.

Lucrările artistului Piet Mondrian au fost asociate cu acest joc datorită stilului său artistic distinctiv, în care suprafețele albe sunt delimitate de

linii drepte și colorate cu doar câteva culori primare. Această estetică a fost folosită de multe ori pentru a ilustra teorema celor 4 culori, deoarece folosirea doar a patru culori pentru a colora hărțile poate fi văzută ca o analogie a esteticii minimaliste a lui Mondrian.

2. Matematica și jocurile

Jocurile pot avea un rol important în învățarea și dezvoltarea abilităților matematice. Ele pot fi utilizate ca instrumente educaționale pentru a încuraja învățarea prin joc și pentru a crește interesul și motivația elevilor pentru matematică. Utilizarea regulată și conștientă a jocurilor în orele de matematică presupune un comportament și o atitudine care diferă oarecum de rolul tradițional al unui profesor. Activitatea în echipe și jocul necesită integrarea profesorului în comunitatea elevilor, profesorul participă și el, astfel este perceput ca un partener egal. Scopul este de a rezolva sarcini interesante, participanții sunt conștienți că dacă doresc să câștige, trebuie să se accepte reciproc și să fie membrii activi în parteneriatul profesor - elev.

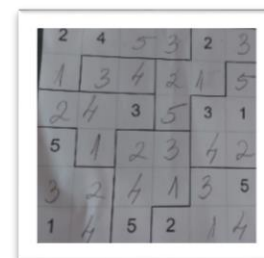
BrainBashers este un site web care oferă o varietate de puzzle-uri, jocuri și puzzle-uri pentru a provoca și distra vizitatorii. Site-ul oferă o gamă largă de puzzle-uri, inclusiv puzzle-uri logice, puzzle-uri matematice, puzzle-uri cu cuvinte și puzzle-uri vizuale. Se pretează foarte bine la un astfel de atelier matematic.

2.1.Scopul jocului *Fillomino* este descoperirea modului unic în care un pătrat poate fi divizat în figuri geometrice cu arii date (se consideră aria unui pătrățel de unitate). Figurile se numesc polimino (forme realizate prin combinarea pătrățelelor individuale) ele vor complete pătratul original, fără suprapuneri, fără goluri. Fiecare polimino trebuie să fie compus dintr-un număr de pătrățele stabilit anterior.

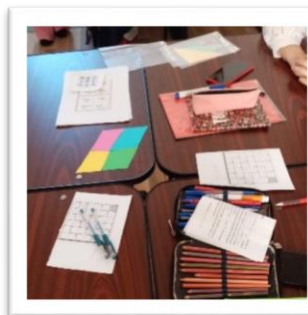

2.2. *Calcudoku* este un puzzle matematic care este similar cu Sudoku, dar implică utilizarea operațiilor aritmetice de bază, cum ar fi adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea. În acest joc grila este împărțită în regiuni ce trebuie completate cu cifre de la 1 la n. Folosind operația indicată, cifrele trebuie să dea rezultatul indicat în colțul fiecărei sub-grile, fără să se repete pe linie, pe coloana sau în sub-grilă.

2.3. *Suguru* are regulile similare cu Sudoku, scopul este completarea tuturor celulelor dintr-o grilă cu numere. Fiecare număr trebuie să apară o singură dată în fiecare formă. Numere identice nu pot fi în celule adiacente, dar același număr poate apărea de două ori pe un rând sau pe o coloană (este o deosebire de Sudoku). Se pot alege dintre 3 nivele de dificultate. Formele nu sunt regulate, pot fi forme în care se completează doar o cifră (1) sau doar două cifre (1 și 2).

2.4. Jocul *Tangram* este un joc de puzzle de origine chineză, care

implică aranjarea pieselor geometrice simple într-o varietate de forme complexe. Tangram este o modalitate excelentă de a exersa abilitățile spațiale și de gândire abstractă.

O variantă a jocului Tangram este aceea de modelare a unor situații date prin reprezentări geometrice cu patrulatere, cum ar fi construirea unui paralelogram pornind de la un patrulater convex în care se unesc mijloacele

laturilor opuse.

3. Matematica și distracția (muncă în echipă)

În cadrul atelierului experimental, copiii au descoperit că matematica poate fi extrem de distractivă și plină de surprize. S-au explorat diverse concepte matematice prin intermediul jocurilor și activităților interactive.

B I N G O				
un multiplu comun pt 24 și 18	$9^A 3 = 3^A M$ $M = ?$	patratul lui 24	621 este divizibil cu 9	$(27, 36) = ?$
cmmdc pt 6 și 9	$3 \times 22 \times 3 \times 20 = ?$	divizorii lui 24	cubul lui 11	$12 \times 24 \times 2^2$
$2^3 \times 3^3 - 50 = ?$	$2x + 3^2 = 13$ $x = ?$	$a + 529 = 654$ $a = ?$	trei multipli comuni a lui 3 și 5	numărul cu 12 mai mare decât patratul lui 12
$a + 4 \times 10 = 2 \times 20$ $a = ?$	$3^4 = ?$	numărul a cărui pătrat este 169	suma numerelor prime mai mici ca 10	diferența dintre cel mai mare și cel mai mic număr prim din intervalul (1, 100)
un divizor comun a lui 25 și 50	$-623 + (-5832) + 623 = ?$	descompune 150 în factori primi	13^2	Produsul numerelor prime mai mici ca 10

3.1. Jocul *Bingo* își are originile într-o versiune mai veche a jocului de loto, apărut în Italia în jurul anului 1530. Jocul are denumirea de Bingo începând din anul 1929.

Bingobaker este un site web care permite utilizatorilor să creeze și să personalizeze propriile cărți de bingo. Bingobaker este o modalitate distractivă și personalizabilă de a juca clasicul joc de bingo, putând fi adaptat și pentru orele de matematică, ca evaluare sau exersare a cunoștințelor.

3.2. *JeopardyLabs* este un instrument online care permite utilizatorilor să-și creeze gratuit propriile jocuri personalizate în stil Jeopardy. Jocurile sunt de obicei jucate prin împărțirea jucătorilor în echipe, fiecare echipă selectând o categorie și o valoare a punctelor, apoi încercând să răspundă la întrebarea corespunzătoare – exerciții de matematică în cazul atelierului nostru.

Suntem convinse că mulți dintre noi am experimentat și ne-am bucurat de utilizarea oportunităților oferite de jocuri în timpul procesului de predare. Formarea conceptelor matematice nu se întâmplă ușor, ele necesită o perioadă lungă de timp. Principalul punct forte al unei bune educații la matematică este pregătirea repetitivă a conceptelor, dezvoltarea competențelor. Formarea de deprinderi și atitudini bazată pe activități specifice poate fi de mare ajutor în învățarea matematicii la liceu, iar rezolvarea problemelor este o abilitate esențială în secolul XXI.

Profesor Lilla Pellegrini,

Profesor Loredana Tudorescu,

Liceul Național de Informatică Arad

Studiu de specialitate: Strategii interactive în lecția de biologie

Pe baza experienței practice acumulată în munca instructiv-educativă cu elevii, folosind metodele interactive, precum și a bibliografiei de specialitate, îmi propun să demonstrez importanța folosirii metodelor interactive la gimnaziu și liceu, metode care solicită intelectul, crează comportamente relaționale, de cooperare ale participanților.

Lucrarea se vrea a fi și o invitație la conștientizarea cadrelor didactice, în ceea ce privește importanța metodelor moderne interactive de predare-învățare în procesul instructiv-educativ.

Pentru demonstrarea importanței folosirii metodelor moderne, au fost aplicate cinci metode interactive la ora de biologie, la clasele gimnaziale și la clasele de liceu.

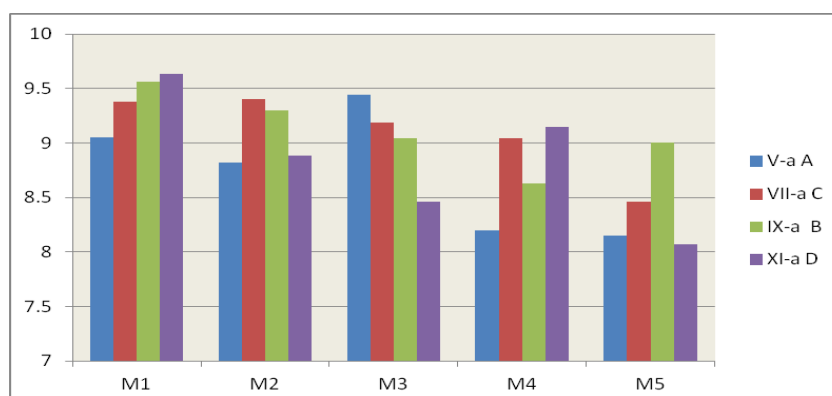
Totodată, avem în vedere valențele activ-participative în planul formării și dezvoltării unor capacități și competențe de comunicare, precum sociabilitatea, spiritul de echipă, inteligența emoțională, capacități de autocunoaștere și autoevaluare.

Rezultatele fișelor de lucru în urma aplicării metodelor interactive

În urma analizării rezultatelor fișelor de activitate ale elevilor, susținute la ora de biologie, folosind cinci metode de predare-învățare interactivă, s-a constatat că elevii consideră eficientă modalitatea de folosire a metodelor interactive la ora de biologie, deoarece le dezvoltă capacități mai bune de interacțiune, li se dezvoltă creativitatea, devin mai activi, mai implicați la propria lor formare educativă, de dobândire a cunoștințelor și de creionare a personalității la gimnaziu și exprimare a personalității la liceu.

Rezultatele centralizate arată o creștere a performanței nivelului și evoluția elevilor, prin faptul că toți elevii celor patru clase propuse în experiment, au promovat, obținând medii / metode foarte bune și bune, dar s-a observat că există diferențe de aplicabilitate ale metodelor interactive, în funcție de nivelul de învățământ, de specificul clasei, de caracteristicile psiho-individuale ale elevilor. Diferențele apar la nivelul claselor liceale și gimnaziale de elevi, la nivelul clasei de elevi, în raport cu profilul clasei și nivelul lor de performanță.

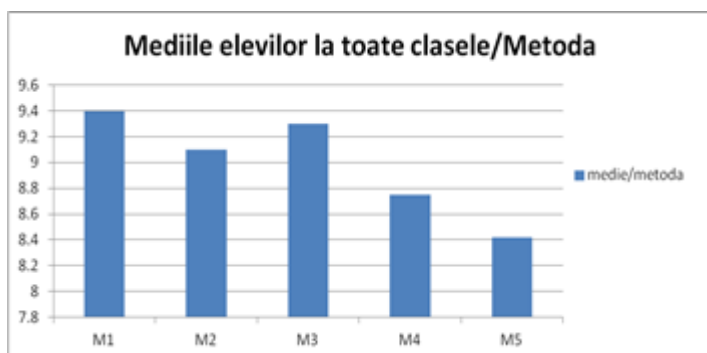
Grafic 1- Reprezentarea comparativă a rezultatelor fișelor de lucru în urma aplicării metodelor interactive

Clase vs medie metode

clase	M1	M2	M3	M4	M5
V-a A	9.05	8.82	9.44	8.20	8.15
VII-a C	9.38	9.40	9.19	9.04	8.46
IX-a B	9.56	9.30	9.04	8.63	9.00
XI-a D	9.63	8.88	8.46	9.15	8.07

Grafic 2

metode	medie/ metoda
M1	9.40
M2	9.10
M3	9.30
M4	8.75
M5	8.42

După înregistrarea rezultatelor și analizând rezultatele elevilor/metode am constatat că nu există diferențe foarte mari între clase, având în vedere că nivelul de învățatură este ridicat la toate cele patru clase de elevi:

- ✓ La metoda ciorchinelui, clasele liceale a XI-a D și a IX-a B au obținut cele mai bune rezultate;
- ✓ La metoda cubului, clasele gimnaziale a VII-a C, a V-a A și clasa liceală a IX-a B au obținut cele mai bune rezultate. Clasa a XI-a D a înregistrat o medie de 9.37;
- ✓ La metoda explozia stelară, clasa a IX-a B a avut cea mai mare medie, clasele a VII-a C și a XI-a D au înregistrat medii aproape similar, iar clasa a V-a A a înregistrat media 8.43;
- ✓ La metoda turul galeriei, cele mai mari medii au înregistrat clasele a IX-a B și a VII-a C, apoi clasele a XI-a D și a V-a A cu medii aproape similar.
- ❖ Elevii clasei a V-a A au o medie/metode de 8.78, elevi care pe parcursul semestrului au susținut fișe de activități cu metodele interactive inserate. O elevă a reușit să obțină media 10 la toate metodele;
- ❖ Elevii clasei a VII-a C au o medie la toate metodele de 9.35;
- ❖ Elevii clasei a IX-a B au o medie la toate metodele de 9.32;
- ❖ Elevii clasei a XI-a D au o medie la toate metodele de 9.07.

În concluzie, este necesar ca elevii să înțeleagă importanța folosirii metodelor interactive la ore, pentru creșterea performanței elevilor pentru evitarea rămânerii în urmă a elevilor dotați, și a insuccesului școlar la elevii care nu pot face față procesului educativ din anumite motive.

Profesor Ancuța-Oana Frent,
Colegiu Național „Moise Nicoară” Arad

Bibliografie:

1. Ianovici, N., Frent, A., O. (2009), *Metode didactice în predare, învățare și evaluare la biologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2009.

Metode interactive utilizate în ciclul primar

În vremurile trecute, termenul de „instruire” se axa doar pe acțiunea de transmitere a cunoștințelor și informațiilor de către cadrul didactic, pe care elevii trebuiau să le asimileze ulterior. În prezent, sensul și dimensiunea acesteia au căpătat noi direcții, cuprinse sub cupola denumirii de „instruire interactivă”, care „reprezintă un tip superior de instruire bazată pe asigurarea interactivității subiecților instruirii, respectiv pe implicarea și participarea lor activă și deplină (intelectuală, afectiv-emoțională și psihomotorie) în procesul propriei formări, prin stabilirea de interacțiuni intelectuale, verbale, social-emoționale și afective cu cadrul didactic și cu ceilalți colegi și de interacțiuni cu conținuturile curriculare.”

Deoarece, încă din Antichitate au existat preocupări legate de activitatea și activizarea educabililor în procesul de formare, doresc ca în următoarele rânduri, să împărtășesc câteva dintre metodele și resursele moderne pe care le-am descoperit, le-am aplicat la clasă și care au avut un impact pozitiv asupra elevilor mei.

Voi începe prin a prezenta câteva practici de conducere și organizare a colectivului de elevi, care m-au ajutat să păstrez un echilibru în timpul orelor și, de asemenea, să motivez elevii în realizarea sarcinilor de lucru.

❖ **„Mingile săltărețe”** (Bouncy balls) este o pagină web cu ajutorul căreia pot cu ușurință să monitorizez intensitatea zgomotului din sala de clasă și care constă în proiectarea unor mingi de diferite culori pe ecranul televizorului. Acestea vor începe să se miște și să sară atunci când sunt produse sunete, iar când sunetele depășesc un anumit nivel, acestea încep să sară în ritm și mai alert, creând un efect de zdruncinare a ecranului. Metoda aceasta o introduc atunci când activitatea se desfășoară pe mai multe grupe, iar cei mici trebuie să discute și să interacționeze între ei, moment în care lucrurile pot să scape de sub control, dar cu ajutorul mingilor săltărețe, elevii sunt mult mai atenți la intensitatea vocilor lor, reușind să păstreze armonia în clasă.

❖ **„Salonul de așteptare”** este o altă metodă care mă ajută să desfășor activitățile în mod organizat și care antrenează răbdarea celor mici. Acesta presupune numerotarea cifrelor de la 1 la 5, pe niște cârlige de rufe din lemn, care vor fi prinse pe un suport și care poate fi așezat pe catedră sau în zona din fața tablei. Atunci când elevii au nevoie de ajutor în cadrul unui joc, exercițiu sau în cadrul realizării unei lucrări, aceștia vin și iau în ordine cârligele numerotate, iar cadrul didactic poate cu ușurință să îi ajute pe cei mici fără a se crea dezordine și fără a pierde din vedere elevii care îi solicită sprijinul.

❖ **„Borcanul cu dorințe”** reprezintă un mod de activizare și motivare a elevilor în realizarea sarcinilor de lucru pe o perioadă mai lungă de timp. Pe un borcan trasăm linii cu ajutorul unui marker, gradându-l. În dreptul fiecărei linii trasate, vom pune un cartonaș pe care este notată o activitate recreativă pe care elevii doresc să o facă (exemplu: vizionarea unui film, vizitarea unui muzeu, petrecere în pijamale, picnic, ieșire în parc etc.) și pe care o alegem de comun acord. Acest borcan va fi umplut cu biluțe de fiecare dată când elevii reușesc să ducă la capăt o sarcină de lucru sau să rezolve anumite exerciții cu brio.

În final, aș vrea să vă descriu unul dintre jocurile cele mai îndrăgite de către elevii mei și anume **„Crocodilul lacom cel grăsun”**. Acest joc l-am aplicat în cadrul disciplinei *Matematică și științe ale naturii* și presupune:

- ✓ procurarea unor cutii de carton (cele de la pantofi sunt cele mai potrivite, iar dacă sunt și de culoare verde este și mai bine) pe care, împreună cu elevii la ora de AVAP, le vom transforma în niște crocodili înfomețați;
- ✓ tăiem împreună cu elevii dinții zimțați de crocodil de-a lungul unei laturi mai mici a capacului și bazei cutiei;
- ✓ lipim capacul și baza cu bandă adezivă, de-a lungul unei laturi mici, pentru a o deschide și a o închide ca o pereche de fălci;
- ✓ apoi lăsăm ca cei mici să fie creativi, colorând și lipind detaliile pe crocodilii lor, cum ar fi solzi, ochi și nări.

După ce am confecționat pălăriile-crocodil pentru toată lumea, îi împart pe copii în grupe de câte trei. Doi copii joacă rolul de îngrijitori la grădina zoologică, iar al treilea joacă rolul crocodilului. Îngrijitorii au nevoie de o tăbliță albă sau de o foaie de hârtie pe care să scrie, iar crocodilul trebuie să-și pună pălăria sa. Cei doi îngrijitori se așază de fiecare parte a crocodilului. Ambii îngrijitori scriu un număr (de obicei, le dau elevilor niște parametri în cadrul cărora să lucreze, de exemplu: numere sub 20) pe tăblițele lor și îl țin ascuns, pentru moment, de ochii crocodilului. Apoi, crocodilul trebuie să decidă în fața cărei cantități vrea să-și îndrepte fălcile lacome și s-o mănânce. Când crocodilul a decis, anunță cu voce tare: „Opt este mai mic decât

zece!”. Elevii pot încerca de câteva ori, apoi își vor schimba rolurile, pentru ca fiecare să ajungă în postura de crocodil.

**Învățător Eliza Pocioian,
Școala Gimnazială Sântana**

Bibliografie:

1. Bocoș, M., *Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice*, Editura Polirom, Iași, 2013;
2. Tiley-Nunn, Nick, *Oricine poate hrăni rechinii cu bomboane. Matematica elementară*, Editura Didactica Publishing House, București, 2019;
3. <https://bouncyballs.org/>

Principii didactice în formarea competențelor gramaticale la gimnaziu

Principiile didactice sunt „teze generale cu caracter director, care pot imprima procesului paideutic un sens funcțional, asigurând, prin aceasta, o premisă a succesului în atingerea obiectivelor propuse”¹⁵.

Didactica tradițională a impus ca elemente de normativitate în activitatea didactică următoarele principii:

Principiul integrării teoriei cu practica se bazează pe ideea că tot ceea ce învață elevul se cere a fi aplicat în practică. Nu este suficient doar să se asimileze cunoștințele privind verbul, ci această asimilare este completată de aplicarea, analiza, sinteza și evaluarea lor. Cadrul didactic propune mereu aplicații, dar și teme de inovare. Acest principiu poate fi aplicat în activitatea didactică prin utilizarea diferitelor metode activ-participative ca: exercițiu, problematizarea, analiza sau prin utilizarea strategiilor alternative de evaluare ca portofoliu, proiectul.

Principiul respectării particularităților de vârstă și individuale este util ca orice activitate didactică să fie adaptată conform vârstei elevilor. Astfel, sarcinile de lucru (teme, proiecte, referate, portofolii, uneori chiar subiectele pentru teză) trebuie diferențiate, deoarece trebuie să respecte particularitățile individuale ale elevilor. Fiecare elev are un ritm și o manieră proprie de învățare, de muncă sau de prezentare a unui material. De aceea, demersul de diferențiere și individualizare trebuie să fie prezent în mod firesc în actul educațional, pentru că, astfel, neglijarea lui va duce la o slabă implicare a elevului în activitatea didactică.

Principiul accesibilității cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor. Noțiunile despre verb ce vor fi transmise elevilor trebuie să fie accesibile, pe înțelesul tuturor; trebuie să fie adaptate,

¹⁵ Constantin Cucos, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 347.

transformate și structurate, pentru ca elevul să-și asimileze corect teoria pentru a putea să o aplice în practică. Profesorul nu trebuie să se îndepărteze prea mult de conținutul științific privind verbul, ci el trebuie să facă apel la exemple, explicații, comparații, descrieri, să realizeze conexiuni între cunoștințele noi și cele anterioare.

Principiul sistematizării și continuității în învățare este strâns legat de principiul accesibilității.

Profesorul trebuie să predea noțiunile de verb în mod integrat (aspectul sistematizării), respectând continuitatea informațiilor comunicate cu privire la verb. Nerespectarea acestui principiu duce la o învățare defectuoasă, cu idei izolate, rupte de conținut, cu date nestructurate și secvențiale. Astfel, comunicarea noilor conținuturi privind verbul trebuie organizate logic, ideile decurg unele din altele, iar cadrul didactic trebuie să realizeze conexiuni între conținuturile noi și cele studiate anterior.

Principiul intuiției presupune utilizarea adecvată a materialului didactic ilustrativ (ca tabele, scheme, planșe etc.), care să faciliteze învățarea. Aplicarea acestui principiu favorizează învățarea verbului prin utilizarea exemplelor, imaginilor, schemelor, planșelor, diagramelor. Pentru a evita o învățare superficială, se recomandă precauție în folosirea materialului intuitiv.

Principiul participării conștiente și active este unul dintre cele mai importante. Participarea conștientă a elevului presupune trezirea dorinței de cunoaștere, iar participarea activă presupune implicarea elevilor în rezolvarea unor aplicații. Acest principiu se află în strânsă relație cu cel al integrării teoriei și practicii, deoarece elevul devine activ atunci când este convins că va putea aplica fiecare dintre cunoștințele asimilate. Aplicarea acestui principiu în predarea noțiunii de verb se realizează prin implicarea elevului în aplicații, realizarea de proiecte, referate, portofolii.

Principiul însușirii temeinice a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor. Învățarea temeinică se concretizează printr-o activitate de predare de calitate. Profesorul trebuie să fie atent cât și cum predă, adică să pună accent pe cantitatea și calitatea informației pe care o transmite elevilor. Controlul însușirii temeinice a cunoștințelor privind verbul poate fi realizat pe tot parcursul semestrului, prin evaluare continuă, prin lecții recapitulative, diverse activități aplicative.

Principiul conexiunii inverse (feed-back-ului) constă în reglarea activității didactice după ce s-au obținut rezultatele în urma procesului de evaluare.

Marilena Pavelescu¹⁶ vorbește în lucrarea sa, despre caracterul dinamic al principiilor didactice, ce este dat de faptul că unele principii și-au pierdut valabilitatea, prin apariția altora noi sau chiar prin modificarea lor. Acest lucru a dus la nașterea a diverse controverse privind aceste principii. Este imperios să le cunoaștem și să le respectăm, deoarece aplicarea lor asigură o

¹⁶ Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Corint, București, 2010, p. 75.

activitate de predare - învățare- evaluare eficientă, ajutând totodată cadrul didactic să selecteze metodele adecvate pe care le va folosi în demersul didactic. Autoarea face referire la principiile specifice disciplinei, care reies din studiul programei școlare.

Așadar, există un principiu ordonator (actul de comunicare după auz, lectură, vorbire și scriere). Vorbește despre existența unui echilibru între varianta scrisă și cealaltă orală sau pune în discuție adoptarea unei perspective funcțional-comunicative, în cadrul căreia accentul cade pe aspectele concrete de utilizare a limbii.

Profesor Aura Comorașu,

Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită” Sascut, jud. Bacău

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2006;
2. Pavelescu, Marilena, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Corint, București, 2010;

Matematica poate fi înțeleasă?

„Nu este suficient să ai o minte bună; principalul lucru este să o folosești bine”

Rene Descartes

Deseori profesorii de matematică se întreabă ce metode inovative să folosească pentru ca matematica să poată fi mai ușor înțeleasă. Atunci când înțelegi, înveți mai bine. Atunci când rezolvăm probleme matematice, activitatea și interacțiunea cresc. Studiul arată că atunci când oamenii efectuează calcule matematice cu simbolurile vizuale, adică cifrele matematice, creierul nostru rezolvă problema pe baza procesării vizuale.

A fost o perioadă destul de lungă în sistemul românesc de învățare când matematica era ocolită de mulți copii. Astfel, la intrarea în liceu, concurența mare era pentru clasele cu profil de filologie. Acest lucru se întâmpla datorită faptului că numărul de ore de matematică era redus în timpul liceului, și la examenul de bacalaureat nu era necesară matematica ca probă de examen.

În ultimii ani se vede o schimbare în preocuparea elevilor pentru admiterea la liceu, la clasele cu profil real. Piața muncii este foarte ofertantă pentru joburi în IT. Pentru a reuși într-un domeniu IT, e nevoie să absolvi o facultate de calculatoare sau informatică. Concurența la aceste facultăți a devenit destul de mare astfel încât multe dintre ele au introdus examen de admitere din matematică. Acest lucru este oarecum îmbucurător pentru că s-a restartat interesul elevilor pentru matematică.

Cu toate acestea, foarte mulți elevi au dificultăți în învățarea matematicii. Motivele sunt multiple. O să enumăr mai jos unele dintre motivele pentru care elevii întâmpină adevărate bariere în învățarea matematicii:

1. Primul motiv este „baza matematicii”. Chiar dacă în zilele noastre matematica se învață încă de la grădiniță, mulți elevi de gimnaziu, în mod special, învață matematica pentru note, pentru „lucrare”, pentru a nu-și supăra părinții cu rezultate slabe, și nu în ultimul rând pentru examenul de evaluare națională. Numărul elevilor care învață logic matematica sau care o învață din plăcere, este mic. Foarte mulți profesori îi învață matematica pe elevi, în mod special în clasele a 7-a și a 8-a, realizând modele de teste pentru pregătirea pentru examenul de evaluare națională. Astfel, „baza” elevului este formată din formule memorate, mai puțin gândite logic, din exemple din teste. Atunci când ajung la liceu, unde învățarea matematicii este mult mai logică, mai ales în clasele a 11-a și a 12-a, elevii întâmpină probleme de înțelegere. Le este foarte greu să înțeleagă dacă rezolvarea este făcută printr-o metodă mai eficientă, mai scurtă și cu risc de a greși mai mic. Mulți preferă să lucreze cu metode rudimentare, pentru că ei au învățat clișee.

2. Al doilea motiv este dificultatea de traducere a enunțului problemei. După părerea mea, acesta este cel mai mare secret în înțelegerea matematicii, să știi să traduci ipoteza și concluzia unui enunț matematic. Astfel, elevii trebuie învățați cum să știe de unde să pornească (să-și însușească bine ipoteza) și unde trebuie să ajungă (să definească bine concluzia). Restul este demonstrație.

3. Al treilea motiv este frica de a începe rezolvarea unei probleme. Acest lucru se întâmplă atunci când elevii nu au încredere în ei. Preferă să spună că nu înțeleg decât să încerce să rezolve apelând la ce am scris mai sus. Profesorii trebuie să vină în ajutorul lor, să le dea încredere, să îi încurajeze pentru a le alunga neîncrederea. Copiii întâmpină de obicei dificultăți matematice, deoarece matematica este predată într-o manieră abstractă și deseori copiii dezvoltă o teamă față de lucrurile pe care nu le înțeleg. Este și cazul adulților.

4. Al patrulea motiv este că elevii și părinții acestora nu înțeleg că elevii ar trebui să muncească și singuri. Astfel, mulți elevi și părinți consideră că, dacă fac meditații, teoretic, aceste ore ar trebui să rezolve toate neînțelegerile lor. Este important ca un elev, oricât de mult ar înțelege lecțiile în clasă, sau nu, să poată să lucreze un timp scurt sau mai lung (depinde de cât de mult timp dispun) singuri, având model lecția și exercițiile făcute în clasă. De aceea, la matematică este important să lucrezi, să îți poți face tema primită pentru acasă singur, și dacă întâmpini probleme, să întrebi profesorul la ore.

5. Al cincilea motiv, și poate cel mai important, este atenția în clasă. Dacă înțelegi ce se predă în clasă, punând întrebări clarificatoare, dacă întâmpini dificultăți, succesul este garantat. Astfel, îți poți face și tema singur și să reușești să exersezi probleme de matematică de toate felurile.

Poate mai sunt și alte motive, dar pe acestea le-am identificat ca fiind importante. Profesorii ar trebui să vină în sprijinul elevilor, să identifice situațiile critice, să se apropie de elevi, câștigându-le încrederea, folosind metode adecvate.

În ceea ce urmează, o să descriu câteva din metodele pe care eu le folosesc în predarea matematicii și în a-i face pe copii să iubească și să nu fugă de matematică.

În primul rând, încerc să îi fac să aibă încredere în mine, să spună ori de câte ori nu înțeleg, să am răbdare să le explic astfel încât să îi fac să înțeleagă.

În al doilea rând, lucrez la multe ore (mai ales atunci când au ore de matematică cu multe exerciții) pe grupe. Formez grupe de câte patru elevi, astfel încât într-o grupă să am elevi, de la elev foarte bun la matematică, la elev cu rezultate slabe. Am observat că îi ajută mult, pe cei buni, să își confirme nivelul de pregătire, pe cei cu rezultate mai slabe, îi fac să fie mai atenți și să aibă curaj să întrebe mai mult. Astfel, ei sunt mai conectați și evită neatenția. Este adevărat că pentru profesor este solicitant, dar pentru elevi este benefic.

În al treilea rând, folosesc tehnica digitală. Nu le interzic folosirea telefoanelor mobile, dimpotrivă, îi fac să fie mai angajați în procesul învățării, îi conectează mai mult cu matematica aplicată și chiar cu căutarea noțiunilor pe care nu le cunosc sau le-au uitat. În urma unor discuții cu elevii mei care folosesc diverse aplicații de pe internet pentru a rezolva anumite probleme, am ajuns la concluzia că realizez împreună cu ei diferite tutoriale pentru învățarea mai ușoară a unor lecții de matematică mai stufoase. Am creat astfel, filmulețe pe youtube, în care am creat o schiță foarte clară și limpede a părții teoretice, urmată de exemple concrete pentru toate tipurile de probleme de la capitolul respectiv.

În concluzie, am speranța că tot mai mulți elevi vor găsi rețeta succesului pentru învățarea matematicii și să o facă atractivă.

**Profesor Mirela Liliana Aldescu,
Colegiul Național „Vasile Goldiș” Arad**

Utilizarea resurselor Web pentru educație

Introducere

Astăzi, atât în învățământul universitar cât și în cel preuniversitar, este recunoscut rolul Internetului și (în particular) al Web-ului în predare, învățare și evaluare. În multe cazuri, Web-ul a devenit un instrument de lucru indispensabil pentru toți actorii educaționali, atât în sala de clasă cât și în afara sa. Tehnologiile moderne oferă o gamă largă de aplicații, acestea reprezentând fundația pentru un nou sistem de furnizare a educației și de construire a cunoașterii.

Odată cu dezvoltarea tehnologiei informației și comunicațiilor, a internetului în speță, modul clasic de a învăța suferă transformări rapide și profunde. Tot mai multe voci exprimă faptul că ne îndreptăm spre o revoluție în educație; rolul actual al profesorului (învățătorului), acela de intermediar al cunoașterii, își pierde mult din pregnanță.

Învățatul este orientat către persoană, permițând celor ce studiază să-și aleagă conținutul și instrumentele corespunzătoare propriilor interese, necesități și nivele de abilitate.

Societatea informațională reprezintă o nouă etapă a civilizației umane, un nou mod de viață, calitativ superior, care implică folosirea intensivă a informației în toate sferele activității și existenței umane, cu un impact economic și social major. Permite accesul larg la informație al membrilor săi, un nou mod de lucru și de cunoaștere, amplifică posibilitatea globalizării economice și a creșterii coeziunii sociale. Societatea informațională este societatea în care producerea și consumul de informație este cel mai important tip de activitate, informația este recunoscută drept resursă principală, tehnologiile informației și comunicațiilor sunt tehnologii de bază, iar mediul informațional, împreună cu cel social și cel ecologic - un mediu de existență a omului. Aceasta se caracterizează prin predominanța proceselor informaționale bazate pe tehnologia informației și comunicației, care conduc implicit la reconceptualizarea și reingineria sistemelor, care oferă servicii și produse de informare.

Web site-ul este un instrument nou, deosebit de puternic, care facilitează procesul de învățare. Web-ul asigură elevilor și cadrelor didactice acces la informațiile științifice actuale incluse în baze de date, muzee, biblioteci online, etc. Elevii experimentează, în direct, explorări științifice și interacționează cu cercetători din teren, care pot să le ofere explicații și să îi ghideze în propriile lor căutări. Învățătorii/profesorii și elevii pot comunica idei și pot schimba resurse prin e-mail, chat și video-conferințe. Cadrele didactice pot organiza excursii virtuale în centrele de cercetare, muzee de științe sau de artă, locuri pe care, în lipsa Internetului, elevii nu le-ar putea cunoaște. Web-ul constituie totodată, locul în care elevii își pot publica lucrările lor online pentru ca alți elevi sau profesori să le citească și să le răspundă.

Câteva dintre cele mai folosite aplicații în acest domeniu sunt: Programe de procesare de text și calcul tabelar; Programe de prezentare sau desen; Aplicații de pregătire pe computer; Baze de date; Organizarea orarului; Aplicații de E-mail, Navigare pe web etc.

Resursele web contribuie decisiv la schimbarea tipului de predare, dintr-un model static, în care elevul este un simplu „receptor” pentru ceea ce predă profesorul, într-unul dinamic, în care procesul de predare-învățare se ghidează după elev, iar acesta este atras să caute pe cont propriu noi surse de cunoaștere.

Cele mai populare tipuri de instrumente Web utilizate în educație:

✓ **Wiki-uri.** Un wiki este o colecție de pagini Web proiectat pentru a permite oricui accesul liber pentru a adăuga sau schimba conținutul, utilizând un limbaj de marcare simplificat. Wiki-urile sunt adesea utilizate pentru a crea situri colaborative, crescând puterea sit-urilor comunităților.

Exemplu: Wikipedia este o enciclopedie deschisă, operată de fundația nonprofit Wikimedia. Numele său este o combinație a cuvintelor wiki (tehnologie pentru crearea siturilor colaborative) și encyclopedia.

✓ **Bloguri și microbloguri.** Un blog (sau web log) este un site Web, menținut în mod obișnuit de către un singur individ, companii sau alte instituții (ex: cele educaționale), conținând intrări și comentarii. Intrările sunt descrieri ale unor evenimente, incluzând text și alte materiale, așa cum sunt imaginile și secvențele video.

✓ **Rețele sociale (social networks).** Un serviciu de tip social network este un software pentru construirea online a unor rețele sociale pentru comunități care au activități comune pe Web sau sunt interesați în exploatarea intereselor și activitățile altora.

Exemplu: Facebook este un site de tip social network, lansat în februarie 2004. Accesul este gratuit, permițând utilizatorilor crearea unor rețele sociale, ca de exemplu cea a unei școli.

✓ **Servicii pentru partajarea conținutului grafic (photo sharing).** Un serviciu pentru găzduirea imaginilor, numit de asemenea, serviciu de partajare de imagini, permite utilizatorilor să încarce imagini pe un sit Web.

Exemplu: Flickr este un serviciu Web de imagini, reprezentând și o platformă de comunicație online.

✓ **Servicii pentru partajarea conținutului audio/video (video sharing).** Un serviciu Web de găzduire video, cunoscut și ca serviciu de partajare video, permite indivizilor să încarce videoclipuri pe un site Web. Serviciul va stoca videoclipul pe serverul său și îl va afișa într-un format care să permită și altor vizitatori să îl vizioneze.

Exemplu: YouTube este un site de video sharing unde utilizatorii pot încărca, vizualiza și partaja clipuri video. YouTube a fost creat în februarie 2005 de către trei foști angajați PayPal.

✓ **Servicii pentru partajarea prezentărilor (slide sharing).** Un astfel de site, implementează cele mai comune șabloane de Web 2.0 design și interacțiune. Ca și alte servicii de tip social sharing, utilizatorii pot adăuga conținut, marcaje și comentarii.

Exemplu: Slideshare oferă posibilitatea încărcării, marcării și partajării unor tipuri de documente (documente Word, PDF-uri, prezentări).

Studiile realizate în ultimii cinci ani, în diferite țări, și analizele OECD, la nivel global, au arătat că utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în educație, contribuie într-o foarte mare măsură la îmbunătățirea rezultatelor elevilor. Cu toate acestea, mulți dascăli, fie că preferă

metodele clasice de predare, fie dintr-o reticență generală față de noile tehnologii, resping dinamicizarea orelor și stimularea elevului cu ajutorul calculatorului, Internetului și tuturor celorlalte instrumente asociate.

**Profesor învățământ primar Codruța Băcican,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea**

Bibliografie:

1. Grosseck, G., Crăciun, D., *Ghid practic de resurse educaționale și digitale pentru instruire online*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2021;
2. Istrate, O., *Resurse educaționale deschise*, în „Revista Profesorului”, nr.2/2021;

ȘCOALĂ, CULTURĂ ȘI TRADIȚIE

Între tradiție și inovație. Reflecții despre școala românească

Societatea contemporană este definită de un proces de modernizare continuu, manifestat prin tendințe de digitalizare și inovații tehnologice, impunându-se astfel o restructurare a tuturor domeniilor de activitate. O componentă esențială a societății este educația care pune accentul pe formarea și dezvoltarea intelectuală, morală și fizică a individului. Eficiența demersului didactic constă în îmbinarea armonioasă a metodelor clasice cu cele moderne, selectate de cadrul didactic în funcție de particularitățile clasei de elevi. Școala a fost întotdeauna un factor esențial în creșterea și continuitatea culturii unui popor. Ea a trebuit să se modeleze creând punți între tână generație și cadrele didactice. Elevii, mereu în pas cu inovațiile, depășesc capacitatea profesorului de a li se adapta, el reprezentând tradiția, în majoritatea cazurilor.

Cum să fii inovativ, ca profesor, când propria educație și cultură generală rămân în urma timpului ce favorizează tână generație? Cum îi putem motiva pe elevii de azi să învețe, ei văzând lumea doar prin prisma calculatorului și a gadgeturilor?

Școala românească este supusă unor provocări tot mai mari, precum cea generată de contextul predării online, impunându-se o regândire rapidă a întregului proces didactic. Astfel, metodele tradiționale de predare-evaluare au fost înlocuite tot mai mult cu cele moderne. Pentru a-i pregăti pe elevi pentru provocările de zi cu zi, se impune adaptarea la noile tehnologii prin dezvoltarea creativității, a spiritului inovator și competițional.

Învățământul tradițional, fundamentat pe un model pasiv de predare, se sprijină pe metode precum conversația, demonstrația, expunerea, explicația sau exercițiul în care accentul se pune pe transmiterea și asimilarea cunoștințelor, pe activitatea individuală a elevilor. Didactica modernă propune depășirea vechiului model prin dinamizarea clasei, prin renunțarea profesorului la rolul de transmițător și asumarea celui de facilitator al procesului de învățare. Dialogul trebuie să se bazeze pe comunicare, pe schimburi de păreri, cu menirea de a antrena gândirea elevilor, iar nu de a le testa capacitatea de memorare. Expunerile și explicațiile profesorului pot depăși cadrul rigid al unor simple transmițeri de informații, prin crearea unor conexiuni cu domenii ale științei și tehnologiei sau prin formularea unor întrebări problematizante care să transforme monologul în dialog.

Este necesar ca învățământul să se adapteze și să-și completeze instrumentele utilizate în procesul didactic cu mijloace moderne. Este important ca elevul să devină un partener prin consultarea sa în alegerea unei metode și mai ales încurajarea interacțiunilor, înlocuirea activității individuale cu cea în grup, facilitând dezvoltarea cognitivă și socială a acestora, creativitatea, imaginația, spiritul analitic și de cooperare, formându-i spre cunoaștere și descoperire.

Totuși, rolul tradiției nu e deloc de neglijat, unele tradiții frumoase nu fac decât să mărească farmecul unei lecții. Tradiția de a citi o carte, un fragment la lecție, de a o discuta ținând această carte în mână, căci răsfoitul și mirosul unei cărți au un farmec aparte, pe care nici o inovație tehnică nu o poate substitui. O carte electronică e, parcă, lipsită de suflet, iar pentru copil în formare sufletul unei cărți e cel mai important lucru. Este o tradiție demnă de urmat, nu în detrimentul inovației tehnologice, ba dimpotrivă, ca o armonioasă completare.

O altă abordare ar fi cea de a organiza activități extrașcolare cu elevii, pentru a-i cunoaște și în alte ipostaze. Copilul, dar și profesorul, se vor simți altfel într-o ambianță familiară, cum ar fi excursiile, vizitele la muzee, expozițiile, distracțiile în aer liber, plimbările în grup. Cunoști sufletul unui copil mai mult când îl vezi distrându-se și glumind, decât atunci când răspunde pe de rost ceva la tablă. Va fi oare copilul motivat să comunice mai mult cu un profesor care știe să se relaxeze frumos, râzând și manifestând interes față de muzica, dansurile, gândurile copiilor, sau cu un profesor ursuz, ce nu vede și nu aude decât propria disciplină didactică? Activitățile extrașcolare sunt o modalitate perfectă de a schimba atitudinea elevilor față de școală, care în ultimul timp nu e prea favorabilă.

Școala are șanse să placă copiilor doar îmbinând armonios tradiția cu inovația, aplicând idei inovative, folosind diverse gadgeturi și fiind în același timp în pas cu tradiția.

Profesor Simona Sfășie,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Bibliografie:

1. Cucoș, Constantin (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice: curs elaborat în tehnologia învățământului deschis la distanță*, Editura Polirom, Iași, 2005;
2. Ilie, Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014;

Gânduri printre momente și oameni

Se spune că noi, oamenii, am fost făcuți pentru veșnicie, iar ca să ne bucurăm de ea ni s-a dat un răgaz de timp pentru a ne pregăti, și acel răgaz se numește VIAȚĂ!

În anul 2010, am pășit pentru prima dată în Localitatea de la frontiera de Vest a Țării, care acum se numește Grăniceri și tot pentru prima dată în satul Șiclău, o zonă frumoasă de câmpie cu oameni gospodari, cu frunțile răzbite de arșița soarelui dar cu inimi mari, atât de mari încât aveai sentimentul că te-ar cuprinde în brațe să nu mai pleci.

Și cum spuneam, toți am primit un răgaz de timp, nu să stăm picior peste picior, ci să lucrăm sau mai bine zis, să ne pregătim pentru ce ne va aștepta dincolo...

Da, două localități parcă rupte din amintirile lui Creangă și cu două școli în inima lor.

Aici am cunoscut dascăli de generații diferite, unii de vârsta mea, alții mai grizonți, dar toți cu dragoste nemărginită pentru copii, cu o dăruire nestrămutată și plini de viață.

Anii au trecut, Doamne ce repede au trecut acești ani până în clipa de față, când aștern aceste gânduri înainte de crăpatul zorilor de Duminică, și cum spuneam, anii au trecut sau noi am trecut prin ani?

După un deceniu de navetă și de trăiri, nu aș putea spune că sunt un străin printre acești oameni minunați, ci dimpotrivă trăiesc sentimentul unei înfierii sau adopții de care mă bucur zi de zi.

Am trecut împreună prin momente frumoase, dar și încercări, ne-am bucurat, am râs împreună și am plâns când o încercare grea s-a abătut peste noi, peste noi dascălii și peste elevii noștri.

Mircea Eliade spunea că printre noi sunt atâția oameni anonimi, dar care sunt extraordinari, și așa este, poate că în goana zilei nu avem ochi să-i vedem, și ne aducem aminte de ei după ce nu-i mai avem, așa că am purces la treabă, noi nu i-am uitat, noi i-am chemat la apel ca pe niște soldați pregătiți de bătaie, și ei... au răspuns.

Azi, 12 noiembrie 2022, am trăit cele mai emoționante sentimente în școală, pentru că la fel cum un copil este dus de mână, tot așa școala noastră are din această zi doi ocrotitori, pe Petru Moleriu Câmpeanu și pe profesorul dr. Gheorghe Șora, de azi acești doi intelectuali de prestigiu ne vor păzi mica noastră feudă.

Încă de la primele ceasuri ale dimineții se auzea o forfotă în jurul școlii, fiecare dascăl făcea câte ceva, unul venea, altul pleca, unul aranja florile, altul pregătea dineul, primarul instala stația de sonorizare, secretarul era când la etaj, când la subsolul clădirii, viceprimarul pregătea sala, nu mai știai cine ce face, pregătiri, pregătiri, pregătiri, pentru ca totul să iasă perfect. Poate vă întrebați de ce, simplu, pentru că avea să vină pentru totdeauna la școală profesorul dr. Gheorghe Șora, profesorul care odinioară a fost elev al acestei școli, și care a pibegit prin lume, ca la final să se întoarcă în satul natal, istovit și obosit și-a găsit liniștea somnului în pământul strămoșesc din Grăniceri.

Lucrurile erau aranjate, aș zice eu până la cel mai mic detaliu, sigur, băgători de vină sunt, dar nu asta ne interesează, ci toți colegii aveam în gând speranța de a ieși totul bine, păi dragilor, cum să nu iasă bine când ai o echipă unită, când ai un primar și viceprimar care sunt ca frații când ai elevi minunați și devotați.

Musafirii începeau să vină rând pe rând, iar în fața școlii au fost întâmpinați cu pâinea și sarea pe care profesorul Șora o iubea atât de mult, invitații veneau ca la rândul lor să ducă un omagiu acestui erudit dascăl. Pentru câteva ceasuri Comuna Grăniceri a devenit, prin prezența lor, a musafirilor, reședință de județ, pentru că au fost prezenți reprezentanții centrului Eparhial, Complexului Muzeal, Bibliotecii Județene, directori de Arhive, președinți și vicepreședinți ai

Consiliului Județean, istorici, directori de școli, oameni de cultură și, nu în ultimul rând, Inspectorul Școlar General și doamne inspectori școlari, un adevărat mănunchi de flori pe care Comuna Grăniceri și școala l-a avut pentru prima dată.

Emoțiile deja deveneau tot mai mari, lumea începea să se adune în fața școlii pentru a vedea ce se ascunde sub acel steag tricolor, ce învăluia cu atâta gingășie o placă comemorativă.

Era ora 10 00 fix, toți, ca la un amfiteatru, ascultam slujba de sfințire și cuvântul ierarhului ce ne reamintea de personalitatea profesorului dr. Gheorghe Șora, care de azi devenea patronul spiritual al școlii noastre. De aici, din fața școlii, ne-am dus să inaugurăm și biblioteca școlară ce-i va purta numele, o bibliotecă ce însumează peste 10 000 de volume de cărți, aranjată cu osteneala și truda gingașilor elevi din clasa a VIII-a Grăniceri.

Holul principal al școlii era unul regal, unde majestățile lor Regele Ferdinand I și Regina Maria, sub un baldachin, își aștepta oaspeți de un secol, bucuroși că nu au fost uitați, mai apoi mi-au trecut, secvențial imagini cu ceasul vechi de pe clădirea școlii, ceas ce nu mai funcționa de zeci de ani, ruginit și părăsit, azi a început să prindă viață, acel timp sărit de pe fix, este acum în funcțiune și are o precizie extraordinară, un ceas după care mulți locuitori se orientau, până în anul 1944, când rușii porniți spre Budapesta au tras cu gloanțe în el, și azi se mai văd rănilor ce l-au străpuns și totuși de acum funcționează.

Ne-am bucurat împreună de poze inedite cu profesorul Șora, dar și de lucrările lui, fie științifice, fie poetice, ca mai apoi, în sala de sport construită la 1927 cu un tavan de lemn sculptat cu ornamente folclorice, să începă discursurile, prelegerile și amintirile despre profesorul dr. Gheorghe Șora.

Toți vorbitorii, vizibil emoționați ne-au dăruit elan și încurajare, ca astfel de momente să fie luate exemplu și de către alte localități și școli, până la urmă dacă noi nu ne cinstim înaintașii cine să o facă?

Unul din minunatele momente a fost și acela când foștii dascăli și directori au fost chemați din nou la „catedră”, pentru că în ciuda faptului că acum anii și-au spus cuvântul, totuși au multe idei de împărtășit, și noi nu i-am uitat, îi iubim și ne bucurăm pentru că sunt încă printre noi, oameni la senectute, dar plin de viață, plini de optimism și de dragoste, dacă ei nu ar fi existat Dumnezeu trebuia să-i inventeze.

E trecut de miezul zile, soarele de afară parcă ne mângâia chipurile și ne săruta privirile, ca un semn de mulțumire pentru tot ce s-a întâmplat azi în Școala din Grăniceri, iar poate de acolo de sus, din înaltul cerului, profesorul dr. Gheorghe Șora ne zâmbește, cum odinioară acel bătrânel cu chip de copil inocent, zâmbea ori de câte ori venea în satul lui natal.

După atâtea emoții, după plecarea musafirilor, e momentul să avem un răgaz, o pauză, să ne bucurăm în liniște unii de alții, atât cât ne mai permite timpul, rând pe rând, fiecare se întoarce la

casele lor, lăsând în urmă o școală păzită de doi corifei, profesorul dr. Gheorghe Șora și profesorul dr. Petru Moleriu Câmpeanu.

Sincer, parcă nu m-aș dezlipi de ei, pentru câteva clipe stau și îi admir de pe șoseaua din fața școlii, mulțumit că amândoi s-au întors acasă.

Timpul, acest prieten și dușman, uneori se scurge fără să-mi dau seama, ceva îmi șoptește că a sosit vremea..., da, așa-i a sosit vremea să mă urc în mașină, să plec și eu la Arad, să plec acasă...acasă? cine mai știe unde-i casa mea, și totuși e vremea să las în urmă aceste momente unice, pentru că acum când scriu e deja Duminică și mâine ..., mâine e Luni, când ne vom revedea în mica noastră feudă la Grăniceri.

Profesor dr. Krizner Paul,
Școala Gimnazială Grăniceri

Performanța școlară a elevilor și succesul în educație prin accesul la centrele județene de excelență

Încă de la începutul carierei didactice, din dragostea și grija față de elevi, am înțeles că trebuie să le sădăm un sămbure din ceea ce am învățat noi, în cazul meu, disciplina biologia.

Deși parcursul meu profesional a fost unul ascendent anevoios, am descoperit mulți elevi interesați și capabili de performanță. La începutul carierei, profesor debutant, doi ani vechime, bucuria sufletească profesională mi-a adus-o Mihai, un elev timid, dar capabil de performanță, el a fost primul meu elev calificat la Olimpiada Națională de Biologie.

Elementele care au dus la obținerea performanței școlare cu elevii mei de-a lungul timpului sunt: pasiunea, dedicarea, răbdarea, orele multe suplimentare petrecute cu ei, atât la nivel liceal, dar și gimnazial. Consider că, acești parametrii care m-au ajutat să îi îndrum, să ajungă la un nivel înalt de performanță.

Desigur, foarte important este dialogul profesor-elev, empatia, deschiderea, profesionalismul dascălului, experiența, dar și buna organizare. Noi, dascălii reușim să devenim modele pentru ei, devenind pentru unii adevărați mentori, majoritatea olimpicilor mei urmează facultatea de medicină, iar unii dintre au urmat facultatea de biologie în cele mai prestigioase facultăți din România, dar și străinătate, de exemplu în Germania.

Organizarea centrului de excelență în Arad, este un lucru foarte bun pentru toți elevii județului nostru, un lucru binevenit pentru elevi pentru a se exprima și performa, dar și pentru noi, dascălii, deoarece astfel cunoaștem și alți elevi, îi putem ajuta, dar cel mai important prin Centrul Județean de Excelență, elevii și performanțele lor sunt recunoscute și prin buna colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean. Beneficiile centrului sunt multiple: descoperirea elevilor capabili de

performanță, promovarea și îndrumarea elevilor spre olimpiade și concursuri, stabilirea unor relații sociale între elevii care provin din unități școlare diferite, avantajul abordării activităților teoretice și practice în format online dar și fizic.

Anul acesta școlar, gândindu-mă la elevii mei că ar fi recunoscuți pentru meritele lor într-un cadru mai oficial, m-am înscris la selecția Centrului Județean de Excelență pentru biologie, unde un criteriu de selecție a fost rezultatele elevilor cadrului didactic la disciplina respectivă, am promovat și a început munca, obținerea performanței înseamnă multă muncă, atât din partea elevului cât și din partea cadrului didactic, deoarece sunt o echipă cu scop precis: performanța.

Mă bucur enorm de mult, să știu că elevii mei reprezintă Aradul la biologie la Nivel Național, la Olimpiade și concursuri, chiar dacă de multe ori nu a fost ușor să mă organizez într-un timp scurt alocat orei, am lucrat diferențiat, alternativ cu elevii de gimnaziu și liceu, iar rezultatele nu au întârziat să apară: olimpiada județeană de biologie, unde toți elevii s-au întors cu premii I, II, III și mențiuni, și două eleve participante la olimpiada națională de biologie, concursul național „Sanitarii Pricepuți”, concursul național „G. E. Palade” de gimnaziu, unde de asemenea, elevii de gimnaziu s-au întors cu premii I, II, III și mențiuni, și calificare națională, toate aceste rezultate îmi motivează elevii, elevi care și-au exprimat opțiunea de a rămâne în cadrul Centrului Județean de Excelență și anul viitor.

Încurajez pe toți elevii județului să se încrie la cerc, să le pot dezvolta pasiunea pentru biologie, să iubească biologia, să descopere frumusețea și tainele biologiei, complexitatea dar și importanța cunoașterii acestei discipline.

**Profesor Ancuța-Oana Frenț,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad**

Reprezentarea educației azi

„Legile și moralele sunt, prin definiție educative și tocmai prin acest caracter, provizorii. Orice educație bine gândită tinde să se poată lipsi de ele.”(Andre Gide)

Educația este unul din fenomenele care au apărut odată cu societatea umană, suferind pe parcurs modificări esențiale. Platon definea educația ca fiind „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele”. Aristotel, în lucrarea sa „Politica”, spune că „educația trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”. Comenius, în lucrarea „Didactica magna”, considera că, la naștere, natura înzestrează copilul cu „semințele științei, ale moralității și religiozității”, ele devenind un bun al fiecărui om numai prin educație.

Tot ceea ce nu este înăscut se învață, se formează prin experiență. Educatorii încearcă să transpună modalități în care omul se educă, se instruește, conștienți de faptul că fiecare persoană se educă altfel. Instruirea reprezintă schimbarea relativ permanentă în potențialul comportamental al unei persoane.

Educația a vizat, de-a lungul timpului, formarea personalității omului, în funcție de particularitățile fiecăruia, dar și în funcție de dinamica socială, de mobilitatea profesiilor prin integrarea dinamică a omului în societate. Tocmai de aceea, școala a jucat întotdeauna un rol esențial în orice epocă, iar astăzi, în contextul actual al unei societăți structurate printr-o cunoaștere informațională și eficiență tehnicizată, orientate spre pragmatism, relevanța educației este una și mai mare. În această perspectivă, există riscul ca educația să fie redusă la dimensiunea informațională. Actul educațional nu poate fi epuizat însă în ceea ce înseamnă transmiterea unui set de informații și de abilități practice, oricât de performante ar fi acestea. Educația nu trebuie să se rezume doar la aspectul informativ și la cel pragmatic. Procesul educației se desăvârșește doar atunci când luăm în discuție și componenta sa formativă.

Educația trebuie să transmită valorile culturale, cuceririle științifice și tehnice cele mai importante ale umanității, din trecut, dar, trebuie să aibă și capacitatea de a putea să prevadă care sunt evoluțiile viitoare, să-i pregătească, în consecință, pe cei care beneficiază de ea, pentru a reuși să se descurce în fața provocărilor sociale pentru o perioadă mai mare de activitate profesională.

Specialiștii în viitorul educației se confruntă cu dificultăți majore în ceea ce privește prezentarea profilului viitorului adult și cetățean, pentru că nu există informații exacte privind specificul științific, tehnologic, axiologic și economic al societății în care tânărul de azi va deveni adultul de mâine. Societatea actuală este într-o continuă schimbare, de aceea această generație va trebui să se adapteze schimbărilor viitoare.

Raportul UNESCO pentru secolul XXI elaborat de Comisia Internațională pentru Educație, a avansat direcțiile de dezvoltare a educației viitoare:

- ◆ A învăța să cunoști, care presupune însușirea instrumentelor intelectuale, cu accent pe trăirea valorilor și aplicarea informației.
- ◆ A învăța să faci, axă ce pune problema formării profesionale, adică a competențelor personale și specifice activității profesionale.
- ◆ A învăța să trăiești împreună cu alții, ceea ce presupune învățarea nonviolentei, a cooperării, a dialogului și a empatiei.
- ◆ A învăța să fii, a se determina pe sine, a fi capabil de autonomie și spirit critic.

Educația pe tot parcursul vieții (lifelong learning) a devenit o prioritate a sistemelor de învățământ la nivel global. Chiar dacă rolul educației de bază, formale, rămâne esențial, învățarea permanentă, împreună cu educația nonformală, vin să personalizeze și să dezvolte aptitudini cât mai

aproape de cerințele pieței și societății, dar și priceperea și sufletul celui care învață. Învățarea pe tot parcursul vieții ia diverse forme, ea desfășurându-se atât în cadrul, cât și în afara sistemelor tradiționale de educație și formare.

Punctul forte al acestor programe e că plasează responsabilitatea individului în centrul procesului de învățare - lucru valabil și pentru educația nonformală, care se regăsește ca metodă de formare în activitățile programelor europene de învățare pe tot parcursul vieții. De altfel, cele trei concepte - formal, informal și nonformal - se completează reciproc în cadrul programelor de învățare continuă. Pe scurt, dacă educația formală, oficială, are loc într-o instituție de învățământ - școală, facultate, etc, iar educația informală reprezintă influențele spontane sau neorganizate din mediu, familie, grup de prieteni, mass-media etc. asupra individului, educația nonformală vine să personalizeze și să dezvolte acasă, la locul de muncă, în comunitate și, uneori, la școală, în afara curriculei oficiale, acele competențe, aptitudini, cunoștințe pe care fiecare le simte mai aproape de suflet. Educația formală creează baza, apoi aceasta poate fi personalizată prin educația nonformală.

Noile educații sunt noi laturi ale educației care reprezintă răspunsurile fenomenului educațional la transformările societății în ansamblul ei. Sistemul de conducere democratic ca fiind cel mai eficient dintre toate sistemele de conducere, dar și cel mai greu de învățat, a condus la necesitatea educației pentru democrație și participare. Viteza cu care se produc schimbările în societatea postindustrială a generat necesitatea apariției educației pentru schimbare. Creșterea caracteristicilor conflictuale, negative ale relațiilor inter-umane în general a condus la cercetarea fenomenului conflictualității și chiar la studiul rezolvării conflictelor. Dar educația nu are doar rolul de a reacționa la transformările sociale, ci mai ales de a anticipa și pregăti acele transformări benefice pentru individ și grup. Ca urmare, noi laturi ale educației se conturează, cum ar fi, educația pentru valori, educația pentru talente.

Educația necesită schimbări calitative, în vederea integrării europene a învățământului românesc, în conceperea și desfășurarea ei, astfel încât să se asigure întrepătrunderea instrucției școlare (universitare) cu instrucția postșcolară (postuniversitară), aceasta a doua fiind strâns legată de ceea ce se definește ca educația adulților, într-un proces educațional, continuu, unitar de educația permanentă.

Prof. Lavinia-Diana Pop,

Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad

Bibliografie:

1. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi, 2002;
2. Pătrăuță, Teodor, *Management. Calitate. Formare inițială pentru cariera didactică*, Quality Assurance Review for Higher Education, Vol. 9, No. 1 – 2, 2019, pp. 60;

3. Văideanu, George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988;
4. <http://www.euractiv.ro>
5. https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_ro

Studiu: Cunoașterea copilului prin desen

Desenul nu este doar o modalitate de autocunoaștere și de autodezvoltare, ci și un mijloc de comunicare și de intrare în relație cu alte persoane, prin utilizarea desenului în grup. Culorile alese, tipul de instrument pentru desen, modul în care desenează, suprafața ocupată pentru a se exprima, starea lui de spirit (este vesel sau trist) toate acestea sunt detalii foarte importante pentru cunoașterea copilului. Desenul îi ajută să comunice, să accepte și să colaboreze cu adulții din jurul său.

Desenele și picturile se pot utiliza în diferite moduri și cu multiple **obiective**:

- ❖ Prin desen și pictură copilul își exprimă sentimentele, trăirile, nevoile, se exprimă pe sine, descoperindu-și astfel identitatea, reușind să socializeze și să își exprime anumite trăiri pe care nu și le-ar putea exprima în cuvinte. Pictura, ca și desenul, este un joc, un dialog între copil și adult, este un mijloc de comunicare.

- ❖ Desenul rămâne întotdeauna un mod de a descrie povestea care nu poate fi spusă în cuvinte. Culorile, închise sau deschise, hârtia, mototolită sau netedă, creta, îl pot stimula pe copil să povestească diferite întâmplări, să scoată la iveală scene din viața sa, pe care nu le poate exprima altfel. Povestea desenată de copil relevă foarte clar trăirile și sentimentele copilului, pe care le trăiește sau ar dori să le trăiască, să le experimenteze.

Desenul poate fi utilizat în diferite **scopuri**:

- ❖ ca test al nivelului mental – pornind de la un desen se poate evalua inteligența copilului, acest mod de testare se practică, de obicei la copii de vârstă mică, când copilul nu știe să socializeze suficient cu adulții din jurul său (coeficientul intelectual);

- ❖ ca mijloc de comunicare – desenele pot îndrepta un eventual defect de stăpânire a limbii; ele narează grafic ceea ce copilul simte, dar nu poate verbaliza;

- ❖ ca mijloc de explorare al afectivității copilului (iubește pe mama sau îi este frică de tata, este un banal exemplu care ar putea scoate la suprafață afectivitatea);

- ❖ ca mijloc de cunoaștere al propriului corp și al situației în spațiu.

Un desen, de unul singur, nu poate releva totul. De obicei, copiilor li se cere să facă două - trei desene, în zile diferite, pentru a putea fi măsurat desenul. Nu trebuie să ne încredem în concluziile pripite trase dintr-un singur desen pe a-l cărui autor nu-l cunoaștem. Interpretarea lui trebuie făcută de un specialist, deoarece o muncă de acest gen solicită nu doar intuiție și

sensibilitate și cunoștințe aprofundate în domeniu, specialistul este foarte important să cunoască cât de cât problema, de la un adult, însoțitor, care apoi, să știe de unde să înceapă cercetarea.

Un simplu test nu ajunge pentru stabilirea unui diagnostic; desenul trebuie situat în contextul sociocultural al copilului. Grație acestei metode se poate ajunge la o mai bună cunoaștere a copilului, dar nu există întotdeauna o „cheie a desenului”.

Desenele nu sunt doar un act de creație, ci mesaje care transmit și explică tot ceea ce micuțul nu poate exprima verbal. Desenele copilului sunt un adevărat univers al elanurilor, dorințelor și emoțiilor. Asemenea jocului, desenul devine una dintre principalele activități distractive ale celui mic. Desenele evoluează odată cu dezvoltarea psiho-motorie a copilului.

Desenele rezultate spontan și nu după niște reguli precise, fac apel la imaginație și îi permit să se joace cu conceptele. Este posibil ca într-o asemenea operă de artă, să descoperim suferințele sale, bucuriile, întrebările secrete sau cele la care nu a primit răspuns, temerile sau modul în care îi percepe pe cei din jur.

În desenele rezultate spontan, nu trebuie să se intervină și să i se ceară copilului să se corecteze. De exemplu, dacă el desenează un om și omite să-i puncteze toate detaliile (ochi, urechi, etc.), aceasta nu trebuie considerată o eroare ci punctul lui de vedere personal. Voi descrie câteva din simbolurile desenate de copii:

FAMILIA - Atunci când își desenează familia, copiii au tendința de a prezenta o imagine idealizată a acesteia, iar dacă universul redat de copii este prea îndepărtat de cel real, acesta este un semn important care avertizează că micuțului nu-i este bine, că tânjește după ceva sau cineva, de obicei se întâlnește la copii care au părinții despărțiți sau a celor care sunt plecați în străinătate.

CASA - Este o temă frecvent întâlnită în desenele copiilor. Ea reprezintă emoțiile acestora din punct de vedere social, casele apar frecvent în cazul copiilor care sunt abandonați, sau a celor care nu au o casă a lor, aici vorbim despre familiile care au copii și locuiesc în chirie, copiii aceștia nu au și nu pot simți o stabilitate oarecare. Aspectele importante sunt mărimea casei în raport cu restul desenului, numărul de ferestre, ușa de la intrare și mânerul acesteia.

SOARELE - Un simbol adeseori prezent în desenele copiilor. El reprezintă energia, perseverența, dârzenia. Dacă este desenat în stânga reprezintă trecutul și legătura cu mama sa, în dreapta, relația cu tatăl.

Psihologic vorbind, prin desen se mai pot administra copiilor și alte teste, care vin în sprijinul psihologului care administrează cazul. „Testul arborelui”, „Testul persoanei”, unde li se cere copiilor să deseneze, fie un copac, fie un om. Aici se pot observa foarte multe probleme, care ulterior trebuie discutate, atât cu copilul în cauză cât și cu adultul.

La testul persoanei, unii copii desenează fie un singur om, fie își conturează întreaga familie. Se observă, la aranjarea în pagină, importanța membrilor familiei, pe cei care sunt mai apreciați,

mai iubiți, copilul îi desenează mai aproape de el, îi colorează cu culori mult mai vii, mai calde. Din acest desen, putem observa, așa cum am punctat anterior, apropierea sau îndepărtarea copilului de anumiți membrii ai familiei sale.

În concluzie, putem afirma că desenul este o modalitate foarte bună de cunoaștere a copilului, de vârstă mică și nu numai. De asemenea, dacă dorim să aflăm mai multe informații despre universul său interior, ar trebui să profităm de dorința copilului de a vorbi, prin desen și, pornind de la desenul banal executat de el, putem să începem să creonăm o poveste reală, trăită de copil, prin care să descoperim tot ceea ce este ascuns în spatele lor.

Cu anumite cărți de specialitate, putem contura imaginile și gândurile ascunse, putem ameliora diferite trăiri negative sau putem descoperi anumite plăceri ascunse, pe care nu le-am știut. Așadar, miracolul este întotdeauna în „spatele cortinii”, în spatele simplului desen.

**Profesor învățământ primar Ofelia Codruța Băcican,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea**

Bibliografie:

1. Joseph, Messinger, *Dicționar ilustrat al gesturilor*, Ediția a II-a, revizuită, Editura Litera, București, 2013;
2. Malița, Mircea, *Idei în mers*, Editura Albatros, București, 1995;
3. Magdalena, Dumitrana, *Copilul, Familia și Grădinița*, Editura Print Multicolor, Iași, 2000;
4. Novac, Andrei, *Prelucrarea și interpretarea statistică a datelor*, Revista Învățământului preșcolar, nr.4, 1991.

Voluntariatul în educație

„Oamenii sunt ceea ce au învățat. Și oamenii învață aproape totul: să gândească, să simtă, să voiască, să efectueze anumite munci și să intre în relații cu alții. Dar, de apreciat nu-i apreciem după cele ce au învățat, ci după faptele lor”. (Nicolae Iorga)

În statele lumii civilizate, voluntariatul reprezintă un tip de activitate practicat la scară largă, de categorii diverse de oameni și din diferite motive: de a ajuta semenii, de a se experimenta într-un anumit domeniu, de a cunoaște oameni sau chiar de a se distra, în sensul bun al cuvântului. În România, voluntariatul beneficiază de o minimă atenție și de o slabă informare.

Este minunat să fii mereu prezent printre oameni cu inima și sufletul, să-i ajuți necondiționat acolo unde este nevoie. Atunci când dăruiești iubire, primești iubire, când respecti, ești respectat. Toate aceste valori pot fi cultivate în conștiința copiilor, încă de la cea mai fragedă vârstă, prin participarea directă la acțiuni care să le insuflă acestora valori morale. Încă de mici, copiii sunt capabili să înțeleagă și să manifeste calități morale precum bunătate, toleranță, dărnicie, integritate.

Ca dascăli, noi suntem datori să le oferim copiilor ocazii concrete, reale, în care ei să poată dobândi și manifesta aceste calitățile morale.

Să fii voluntar înseamnă să îți dăruiești parte din timpul tău liber și să îl dedici celor care au nevoie de tine. Să te implici, să acționezi să ajuți ori de câte ori situația o cere, ori de câte ori este posibil. Înainte de a răspunde cu „Nu”, să învățăm să spunem „Da”, să răspundem nevoilor celorlalți, să căutăm parteneri care să ne ajute atunci când situația, poate ne depășește, într-un cuvânt, să ne implicăm mai mult să nu trecem nepăsători pe lângă suferințele și problemele celor de lângă noi.

În domeniul educației, voluntariatul are un rol extrem de important, vizând dezvoltarea personalității copiilor. Născut din dragostea față de aproapele nostru, dintr-un adevărat spirit civic, voluntariatul devine din ce în ce mai atractiv pentru tineri. Am descoperit acest aspect la copiii din grădinița noastră, urmărindu-le evoluția și celor care și-au luat deja „zborul”. Activitățile realizate de noi la nivelul unității i-a ajutat să vadă viața dintr-o altă perspectivă, având sentimentul și conștientizând că pot fi utili societății, că marea schimbare poate începe cu ei. Un aspect important al creării de șanse egale pentru copiii defavorizați îl poate reprezenta sensibilizarea copiilor cu privire la nevoile colegilor prin intermediul unor dezbateri, jocuri de rol, activități de voluntariat, copiii ajung să cunoască viața grea a altor copii care nu au posibilități financiare sau de alt tip, reușind să empatizeze cu ei. Aceste acțiuni duc la sporirea motivației învățării, implicarea activă în propria devenire, schimbarea statutului personal în comunitatea din care provine copilul, descoperirea capacităților, competențelor proprii.

Învățarea lucrurilor noi îi ajută să își formeze deprinderi utile, realizându-se într-un alt fel decât prin memorarea unor conținuturi lipsite de sens pentru ei. Astfel, copiii învață să dăruiască, la rândul lor, o parte din ceea ce au sau din ce au primit. Faptul că fac parte dintr-o echipă le oferă un confort psihic enorm. În calitate de educatoare, am observat comportamentul copiilor care se integrează ușor, sunt ca un magnet pentru cei din jurul lor, dar și pe cel al copiilor stigmatizați de colectiv din anumite motive. Am constatat cu mare mulțumire, schimbarea radicală care s-a produs când un asemenea copil a devenit voluntar, personaj principal al propriei vieți; cei din jurul său l-au privit altfel, l-au descoperit într-un mod surprinzător, ceea ce l-a ajutat să își facă prieteni și să aibă rezultate mult mai bune.

Scopul cel mai important pentru care trebuie să fim voluntari și, de asemenea, pentru care este bine să ne învățăm copiii să facă voluntariat este sintetizat de liderul politic și spiritual indian, Mahatma Gandhi: *„dacă vrem să trăim într-o lume mai bună, trebuie să contribuim la crearea ei”*. Pentru aceasta este necesar să pornim din interiorul nostru, al fiecăruia, prin schimbarea mentalității, prin toleranță și prin iubire. Copiii învață să trăiască în relație de ajutorare față de persoanele defavorizate, să-și dezvolte stări afective pozitive, să cunoască aspecte ale vieții unor

persoane singure, bolnave sau abandonate. Participarea într-un cadru formal la activități de acest fel conferă copiilor în formare sentimentul de apartenență. Mai mult decât atât, copiii se simt valorificați, își formează noi prieteni și realizează rolul lor în societate, participând alături de copiii defavorizați la activități literare ce pot oferi bucurie sufletească prin sensibilitatea exprimării.

**Profesor învățământ preșcolar Cristina Ursoi,
Colegiul „Mihai Viteazul” Ineu – Grădinița cu Program Prolungit**

SPRIJIN, SUPORT, ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ

Elemente de sociologie: familia și rolul ei în societate

Părinții sunt cei dintâi profesori ai copilului, ei începând educarea lui în mediul familial. Împreună cu părinții, instituția de învățământ își are funcția ei bine precizată.

Realizarea cu reușită a rolurilor familiei presupune respectarea unui complex de necesități, printre care se precizează:

- a. preocuparea continuă a părinților de a-și crește nivelul pregătirii culturale și profesionale pentru a putea constitui exemplu și pentru a susține copiii în devenirea personalității lor;
- b. realizarea unui colectiv familial coerent, unitar, care să aibă puterea socioeducativă necesară;
- c. înțelegerea de către părinți și alți membri adulți ai familiei (bunici etc.) a obligațiilor socioeducative ce le au în creșterea copiilor; aceasta necesită și un interes de pregătire psihopedagogică, pentru a acționa corespunzător și cu succes în formarea personalității acestora;
- d. aportul părinților, după posibilitățile lor de pregătire, la îndeplinirea obiectivelor tuturor dimensiunilor educației – intelectuală, profesională, moral-civică, estetică, fizică etc.;
- e. cuprinderea copiilor, după posibilitățile lor, la viața și lucrul diversificat al familiei, ocolindu-se cazurile de a li se da totul de-a gata, de a le satisface toate nevoile doar de către părinți (bunici etc.);
- f. susținerea copiilor la învățătură, după posibilitățile părinților, ocolindu-se cazurile că părinții să le facă temele, proiectele școlare etc.;
- g. să nu se condiționeze, de nimeni, câștigarea unor rezultate la învățătură, de oferirea unor răsplăți, ci răsplățile să se ofere ca o consecință normală a rezultatelor bune ori foarte bune la învățătură;
- h. să li se dea copiilor mijloace materiale și financiare în limita nevoilor normale, ocolindu-se exagerările în această direcție, chiar în cazurile când părinții au salarii mai mari; exagerările pe această direcție vor avea consecințe negative, copiii utilizând necorespunzător surplusurile bănești, mai ales. Părinții este nevoie să satisfacă necesitățile normale ale copiilor, dar nu este necesar să se sacrifice pe ei, oferind totul copiilor. Normal ar fi ca un copil să ajungă să zică: îmi ajunge o anumită sumă de bani, zicându-le părinților: aveți grijă și de voi!, ceea ce ar determina pe copil să înțeleagă și limitele familiei pentru satisfacerea necesităților lui;
- i. să se manifeste o autoritate părintească rațională, umană, justă; nici iubire excesivă, nici severitate excesivă, nici părinți toleranți și indulgenți, nici părinți tirani cu copiii lor;

- j. iubirea părintească să fie identică pentru toți copiii; dacă totuși au o simpatie specială față de unul din copii, aceasta să apară când el doarme, fără să remarce ceilalți;
- k. de conștientizat copiii să întrețină relații numai cu persoane cunoscute, care sunt bine intenționate și le vor binele; de ocolit orice cunoștință din greșeală, căci fără voia copiilor, pot ajunge în medii imorale, infracționale etc., pot face prejudicii lor și familiei;
- l. conlucrarea continuă și necondiționată cu instituția de învățământ și susținerea școlii în îndeplinirea rolului ei educativ complex; participarea părinților la activitățile instituției de învățământ și la activitatea Comitetelor de părinți din instituție și altele.

Așa cum s-a precizat mai înainte, conlucrarea școlii cu familia este o condiție semnificativă a unirii forțelor în creșterea copiilor. Această conlucrare este nevoie să fie o activitate fină și suplă și de creștere a educatorilor-părinți. Printre activitățile pedagogice ale instituției în cadrul părinților se pot enumera: consultații pentru părinți; convorbiri individuale cu părinții; ședințele cu părinții, urmate de dezbateri și conversații pe diferite teme psihopedagogice, ca de exemplu cunoașterea caracteristicilor de vârstă individuale, criteriile necesare învățării de succes, activitatea copiilor în timpul lor liber și altele; lectoratele cu părinții, organizate de specialiști de renume pe o tematică variată ce se referă la educarea copiilor, educația sexuală, comportamentul civilizat etc.; ședințele pe variate teme și conversațiile cu părinții în comitetul de părinți pe școală; vizitele profesorilor diriginți în familie etc.

Societatea, statul dispune de posibilități secundare, atât materiale, cât și financiare, superioare unei instituții de învățământ de a organiza activități pedagogice la nivel național, precum și posibilitatea de a include specialiștii renumiți în conceperea unei elevate și de succes propagande pedagogice în rândul familiilor.

Printre activitățile pedagogice ce este posibil a se concepe pentru familie la nivel național, se precizează emisiuni educative pentru părinți și bunici și copii la radio și televiziune; cărți, broșuri și reviste educative pe subiecte variate pentru părinți și copii; filme și piese de teatru cu caracter educativ în cadrul părinților și copiilor, prezentate în instituțiile teatrale și cinematografice ori la radio și televiziune; conferințe și dezbateri pe subiecte educative pentru părinți și cu părinții, organizate în instituțiile de învățământ superior populare ori în studiourile de radio și televiziune, în presă etc.

Condiții ale activității de propagandă pedagogică în susținerea familiilor: cuprinsurile și îndrumările psihopedagogice să fie competente, bogate, diverse, actuale, interesante și accesibile, pentru a fi percepute, înțelese și urmate conștient de către părinți, bunici și copii; să fie cuprinși părinții, bunicii și copiii în conceperea formelor și chiar cuprinsurilor activităților de propagandă psihopedagogică caracteristică familiilor; să fie cuprinși specialiștii renumiți în conceperea cuprinsului și strategiilor de prezentare a variatelor feluri de propagandă psihopedagogică pentru

părinți, bunici și copii; să se conlucreze cu toți factorii interesați în realizarea acestui gen de propagandă pedagogică, pentru ca, totodată cu varietatea activităților, să se asigure coerența, consecvența și continuitatea realizării cu reușită a felurilor de propagandă pedagogică în cadrul familiilor.

Propaganda pedagogică familială este nevoie să cuprindă cuprinsuri și acțiuni care să satisfacă și modificările apărute în statusul familiei din ziua de azi, cum sunt familia cu un unic părinte, părinții despărțiți, cuplurile „familiale” întemeiate fără forme oficiale etc., pentru asigurarea condițiilor specifice de creștere și educare a copiilor, dar și de susținere și pentru viitor a semnificației și eficienței socioeducative a familiei întemeiate legal și încheiate.

Profesor Francisc Maier,
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Satu Mare

Bibliografie:

1. Abrudan, Casandra, *Pedagogie*, Editura Universității Oradea, Oradea, 2002;
2. Bontaș, Ioan, *Pedagogie*, Editura All, București, 2001;
3. Segalen, Martine, *Sociologia familiei*, Editura Polirom, București, 2011;

Cum putem sprijini copiii cu CES?

După cum știm, în formarea personalității unui individ intervin trei factori: ereditatea, mediul și educația. Ereditatea își pune amprenta asupra noastră ca indivizi, în momentul conceperii și dezvoltării noastre intrauterine. Datorită acestui factor, fiecare individualitate este unică în felul ei și nu vor exista niciodată doi oameni identici.

Următorul factor care ne influențează dezvoltarea este mediul familial, în primă fază, iar mai apoi, mediul social. Al treilea factor în dezvoltare este educația care începe din familie, iar apoi se realizează în instituții specializate. Factorii mediu și educație se împletesc în jurul personalității umane. Datorită unicității noastre și a nevoilor fiecăruia, avem nevoie de un mediu educațional care să corespundă nevoilor noastre. Pentru acest lucru este nevoie de un mediu incluziv.

Incluziunea presupune adaptarea în profunzime a unui cadru la nevoile tuturor elementelor implicate. Așadar, un mediu incluziv pentru copiii preșcolari reprezintă schimbarea întregii grădinițe pentru a satisface toate nevoile categoriilor marginalizate. Totodată, pe lângă mediul incluziv este nevoie și de o educație incluzivă care presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor copiilor din cadrul unei comunități.

Rolul comunității în asigurarea unui mediu incluziv pentru copiii preșcolari este acela de a facilita socializarea și dezvoltarea categoriilor cu nevoi speciale, prin asigurarea accesului acestora la diferite activități desfășurate în comunitate pentru ca să simtă că sunt incluși și nu respinși. Totodată, comunitatea mai are rolul de a reduce perspectiva negativă din care văd lucrurile aceste categorii de persoane, tocmai prin activitățile desfășurate în cadrul comunității din care fac parte.

Un alt rol important al comunității este acela de a oferi sprijin, de orice natură, în special moral, acestor familii care au anumite probleme în plus față de restul membrilor comunității. Este foarte important pentru aceștia să se simtă sprijiniți, acceptați și să simtă că nu sunt singuri, deoarece de cele mai multe ori sunt marginalizați.

Persoanele care au o putere foarte mare în crearea unui mediu incluziv pentru copii, dar și în implicarea comunității în această activitate sunt chiar profesorii. Cadrele didactice au diverse pârghii, concretizate sub forma parteneriatelor sau proiectelor, prin care pot stimula și pot implica actorii comunității în crearea unui mediu incluziv pentru copiii cu nevoi speciale. Totodată, munca cu un copil cu CES necesită foarte mult profesionalism atât pentru satisfacerea nevoilor acestor copii, cât și pentru abordarea persoanelor care se află în preajma acestor copii. Pentru acest lucru, este nevoie de cadre didactice cu mult tact pedagogic.

Tactul pedagogic este foarte important în domeniul educației, pentru că profesorul va fi pus în diferite situații în cadrul procesului educațional. Prin urmare, acesta va trebui să fie capabil să gestioneze cât mai bine diversele situații, cu atât mai mult integrarea copiilor cu cerințe educative speciale (CES) în învățământul preșcolar.

În primul rând, există o reticență în rândul copiilor, mai ales la nivelul preșcolar, în ceea ce privește socializarea sau acceptarea în grupul de prieteni a copiilor cu anumite cerințe educative speciale. Socializarea se realizează destul de greu și între copiii tipici, cu atât mai mult între copiii tipici și cei care au anumite nevoi speciale, deoarece copiii tipici au tendința de a-i respinge pe cei cu CES. Cadrul didactic are rolul de a facilita socializarea între toți copiii din grupa la care își susține activitățile, iar pentru acest lucru are nevoie de tact pedagogic.

În al doilea rând, există o reticență și în rândul părinților, cu privire la integrarea copiilor cu CES în grupa la care este și copilul lor. Și în această situație este nevoie de tactul pedagogic al cadrului didactic, pentru a le explica părinților foarte clar și pentru a-i asigura de faptul că un copil cu CES nu reprezintă nicio problemă sau nicio amenințare în ceea ce privește copilul lor sau educația acestuia. Un copil cu CES poate fi integrat foarte bine într-o grupă de copii tipici, dar ține doar de capacitățile cadrului didactic pentru a reuși acest lucru.

În concluzie, asigurarea unui mediu incluziv pentru toți copiii, indiferent de nivelul de vârstă la care se află, dar și pentru familiile acestora, este un aspect de mare importanță pentru calitatea

vieții acestor copii. Sprijinindu-i și incluzându-i cu mult tact pedagogic, se poate realiza cu succes o educație de calitate pentru toți copiii.

**Profesor învăț. preșcolar Ana-Maria Dehelean,
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 11 Arad**

Bibliografie:

1. Breban, V. (1980), *Dicționar al Limbii Române Contemporane*, Editura Științifică și Enciclopedică, București;
2. Cosmovici, A. (1996), *Psihologie generală*, Editura Polirom, Iași;
3. M.E.C.T. (2008), *Educația timpurie și specificul dezvoltării copilului preșcolar*, București;
4. Rus, D. (2016), Martie 28), *Tactul pedagogic specific cadrului didactic*, Retrieved from Răsunetul. Cotidianul bistritenilor de oriunde, <https://rasunetul.ro/tactul-pedagogic-specific-cadrului-didactic>

Diagnosticul precoce în tulburările din spectrul autist

Autismul este o tulburare neurocomportamentală, caracterizată prin interacțiuni sociale reciproce anormale, comunicare întârziată și haotică și modele de comportament restricționate, repetitive și stereotipe care apar la copiii mici. Are un impact profund asupra vieții copiilor și a familiilor acestora. Manifestările acestei tulburări variază între copii. Înțelegerea actuală a acestei tulburări este una din spectrul autismului cu afectare ușoară până la severă. Pe baza unei analize atente a datelor existente, prevalența tulburărilor din spectrul autist este de 27,5 cazuri la 10.000 de locuitori, ceea ce include o prevalență a autismului de 10 cazuri la 10.000 de locuitori, tulburarea pervazivă de dezvoltare nespecificată de 15 cazuri la 10.000 de locuitori și sindromul Asperger de 2,5 cazuri la 10.000 de locuitori. Aceste cifre sunt mai mari decât cele de acum 30 de ani. Autismul nu este o boală, este o dizabilitate ale cărei manifestări sunt descrise în rubrica de tulburare de dezvoltare de origine neurologică. Autismul se manifestă în primul rând prin interacțiune socială și comunicare afectată și interese restrânse și repetitive. Aceste tulburări pot determina comportament dezadaptativ în anumite situații. Aceste semne pot fi de obicei identificate înainte de vârsta de 3 ani. Caracteristicile psihologice ale părinților nu sunt responsabile pentru autismul copilului.

Tulburările din spectrul autist (TSA) sunt un grup de tulburări de neurodezvoltare, care se caracterizează prin dificultăți de comunicare socială și modele restrictive, repetitive de comportamente, interese și activități. TSA sunt tulburări care afectează în mod predominant dezvoltarea timpurie a creierului, atât la nivel structural ca funcționalitate, ceea ce aduce consecințe în zone de comunicare, interacțiune socială, comportament și procesare senzorială. Etiologia TSA nu a fost elucidată, deși se știe că sunt implicați, atât factori genetici, cât și factori de mediu.

Persoanele cu TSA prezintă tablouri clinice foarte eterogene, atât ca severitate (ușoară, moderată, severă), precum și la nivel de limbă (fără vorbire, cuvinte simple, fraze, fluentă verbală), nivel cognitiv (dizabilitate intelectuală, inteligență medie, superioară) etc. Din acest motiv, se vorbește despre spectrul autist.

Principalele simptome ale autismului

Primele semne ale anomaliilor comportamentale pot fi: anomalii în domeniul comunicării și socializării, contact vizual slab, lipsa de atenție comună și de împărtășire a afecțiunii, întârzierea declanșării comunicării cu indicarea gestuală, incapacitatea de a răspunde la nume, dificultatea de a-și ajusta postura la postura deținătorului, absența jocului simbolic și a modalităților stereotipe de utilizare a obiectelor, absența sau întârzierea vorbirii, anomalii în utilizarea limbajului (folosirea ecolaliei, inversarea pronominală și vorbirea idiosincronică), în timp ce comportamentele repetitive și stereotipe tind să apară din al treilea an încoace.

a) Tulburările de limbaj și comunicare: se manifestă atât la nivel de exprimare, cât și de înțelegere, fie el verbal sau gestual. Astfel, limbajul oral poate fi absent, sau nefuncțional, în afara contextului, cu defecte de sintaxă sau semantică. Comunicarea non-verbală poate fi, de asemenea, perturbată. Un copil autist va întâmpina dificultăți deosebite în a arăta cu degetul sau în a recurge la reacții adaptate anumitor situații (zâmbetul, privirea, imitarea, folosirea și înțelegerea gesturilor sociale etc.).

b) Dificultăți de relație: Această lipsă de comunicare duce la dificultăți în construirea relațiilor cu ceilalți. Copiilor cu autism le este greu să interacționeze și să se joace cu semenii lor. Ei nu înțeleg și reacționează puțin sau deloc, la cerințele și emoțiile oamenilor din jurul lor. Prin urmare, această situație creează adesea izolare și duce la dificultăți de socializare.

c) Comportament și gesturi repetitive: Persoanele cu autism au o tendință puternică în a repeta gesturile și vorbele. Aceste comportamente repetitive, numite și stereotipii, sunt relevate și în activități și jocuri practicate într-un mod neconvențional. Copiii tind adesea să-și alinieze jucăriile, să sorteze totul după culoare etc. Reticenți la schimbare, ei adoptă aceste ritualuri pentru a păstra un fel de control asupra vieții lor de zi cu zi. Un astfel de comportament repetitiv este, prin urmare, o sursă de confort. Un copil autist va manifesta și o restricție de interese: va fi pasionat de un subiect care va căpăta o importanță extraordinară în viața de zi cu zi.

Copilăria este o perioadă foarte importantă pentru prevenirea, identificarea și depistarea tulburărilor (senzomotorii, senzoriale, emoționale, cognitive, comportamentale și relaționale). Prin urmare, intervenția timpurie este esențială, deoarece poate ajuta la evitarea perturbărilor în performanța profesională a copilului. Cercetările au arătat că intervenția timpurie pentru autism poate avea efecte pozitive pe termen lung asupra abilităților și simptomelor. De asemenea, în unele cazuri, copiii pot fi diagnosticați cu TSA înainte de vârsta de doi ani: „Identificarea timpurie și

diagnosticul tulburării de spectru autist poate îmbunătăți oportunitățile copilului prin intervenții de abilitare și prin reducerea stresului părinților îngrijorați. Serviciile de intervenție timpurie pot îmbunătăți semnificativ funcționalitatea cognitivă și adaptivă, astfel, reducând considerabil povara părinților și costurile societății pe parcursul vieții pacientului cu TSA”¹⁷.

Este foarte important să se diagnosticheze autismul la o vârstă fragedă (în cel de-al doilea an de viață al copilului), identificând semnalele de risc ale dezvoltării comunicativ-relaționale afectate, deoarece intervenția timpurie poate îmbunătăți semnificativ calitatea vieții persoanei autiste.

Copiii care primesc un diagnostic și un tratament adecvat încă din primii ani de viață pot dezvolta metode funcționale de comunicare și un nivel cognitiv discret care le va permite să dobândească o bună autonomie personală și socială. În faza de diagnostic, medicului pediatru îi revine sarcina de a efectua o evaluare a funcționării globale a copilului printr-un screening al indicatorilor timpurii ai TSA, printr-un interviu cu părinții, prin observarea și evaluarea aspectelor fizice, cognitive și comportamentale și a utilizării de teste.

Astfel, diagnosticul precoce este cheia. Când copiii sunt diagnosticați cu TSA devreme și intervenția poate începe înainte de vârsta de 3 ani, tratamentele pot fi mai eficiente, întrucât creierul unui copil se află încă în faza de dezvoltare și are o plasticitate mai mare la această vârstă.

În unele cazuri, intervenția timpurie a dezvoltării și a comportamentului poate ajuta copiii să progreseze până la punctul în care nu mai sunt considerați în spectrul autismului la vârste mai mari. Acești copii au, în general, abilități motorii și lingvistice mai bune, precum și un IQ mai mare decât copilul mediu cu autism. Programele de intervenție timpurie au scopul de a ajuta copiii cu TSA să dezvolte abilitățile pe care le-ar învăța în mod normal până la vârsta de doi ani, cum ar fi: abilități de comunicare, abilități sociale, abilități emoționale, abilități fizice, capacități de gândire

Intervenția timpurie la copiii cu TSA permite: un prognostic mai bun pentru copil: IQ mai mare, abilități socio-comunicaționale și adaptative mai bune, posibilitate de normalizare a activității creierului, prevenirea dificultăților asociate cu o traiectorie de dezvoltare atipică, o mai bună calitate a vieții pentru familie, o mai mare incluziune educațională, prin favorizarea frecvenței la școala de masă. Astfel, dacă un copil cu TSA primește intervenție intensivă precoce, există posibilitatea de a schimba traiectoria dezvoltării acestuia.

Deși autismul nu poate fi vindecat, deoarece nu este o boală, tulburările acestuia pot fi atenuate. Progresul științific ne învață ceva mai mult în fiecare zi despre comportamentele pe care trebuie să le adoptăm pentru a îmbunătăți înțelegerea și interacțiunea cu o persoană cu autism. Astăzi, există strategii (inclusiv educaționale, comportamentale) care permit copiilor și adulților să progreseze, indiferent de severitatea dizabilității.

¹⁷ Ninel Revenco, Svetlana Hadjiu, Ala Holban [et al.], *Intervenția timpurie în copilărie. Suport de curs*, Tipografia Print Caro, Chișinău, 2019, p. 213, https://lumos.contentfiles.net/media/assets/file/Interventia_timpurie_in_copilarie_suport_curs_2019.pdf, accesat la 05.04.2023, ora 10:14.

Bibliografie:

1. Revenco, N., Svetlana Hadjiu, Ala Holban [et al.], *Intervenția timpurie în copilărie. Suport de curs*, Tipografia Print Caro, Chișinău, 2019, p. 213, https://lumos.contentfiles.net/media/assets/file/Interventia_timpurie_in_copilarie_suport_curs_2019.pdf, accesat la 05.04.2023, ora 10:14.

Dificultățile pe care le pot întâmpina copiii poligloți

Cunoașterea mai multor limbi este un atu care-l însoțește pe copil de-a lungul vieții sale. Pe lângă avantajele pe care le are din aceasta perspectivă, în cariera sa viitoare, copilul poliglot are o minte deschisă, creativă, flexibilă, iar abilitățile intelectuale îi sunt foarte bine dezvoltate. Dar acest lucru are și aspecte inconveniente. Într-adevăr, acest copil, care a avut norocul să se nască cu mai multe limbi materne, trebuie să depună eforturi mari pentru a le „menține”, ceea ce nu este întotdeauna ușor în contextul familial, social și psihologic. Echilibrul dintre limbi este foarte dificil de menținut, și nu de puține ori o limbă este mai neglijată. Mai mult decât atât, o competență insuficientă în limba copilului poate conduce, ulterior, la o serie de dificultăți academice, și, de asemenea, la întârzierea dezvoltării cognitive a sa. Aceste probleme nu sunt inevitabile.

Numărul de limbi pe care un copil este capabil să le asimileze este limitat numai din punctul de vedere al timpului. El trebuie să-și petreacă zilnic un anumit timp în contact cu o limbă pentru a fi în măsură să și-o însușească în mod corespunzător. Dacă un copil aude prea multe limbi diferite, el va dezvolta numai competențe limitate în fiecare dintre ele. Noi nu vorbim în acest caz, de multilingvism, ci de diglosie. Diglosia este un comportament lingvistic și implică coexistența, în aceeași țară, a două limbi diferite (una savantă și alta populară) sau a două stadii ale aceleiași limbi. Această situație poate apărea în unele familii de imigranți, în care limba țării de origine este utilizată numai acasă, iar limba din țara de reședință nu e destul de bine stăpânită.

Abilitatea de a vorbi trei limbi, se poate dezvolta numai în cazul în care oportunitățile pentru a le folosi apar în mod frecvent. Prin urmare, este important ca un copil să aibă ocazia să vorbească în fiecare dintre ele. El trebuie să aibă posibilitatea de a auzi limba și de a o folosi în mod regulat.

Un dezechilibru între limbi este destul de normal, după cum am văzut. Vorbim astfel despre o limbă dominantă și de o limbă secundară. Dar să nu uităm faptul că viteza cu care un copil este capabil să asimileze o limbă este impresionantă, dar la fel de rapid o poate uita! Dacă un copil nu mai recunoaște folosirea unei limbi, aceasta va dispărea pur și simplu din memoria sa. Acesta este

motivul pentru care este importantă păstrarea unui contact regulat și intensiv cu fiecare dintre limbile cunoscute. Ar trebui de asemenea, să încerce evitarea situațiilor lingvistice artificiale, cum ar fi, cele în care părinții încearcă să introducă în familie o limbă care nu își are cu adevărat locul acolo. Uneori, un copil se resemnează să folosească una dintre limbile sale atunci când părinții săi exercită o presiune prea mare împotriva ei. Desigur, este important să se transmită limba maternă copilului, dar acest lucru trebuie să fie făcut ușor, pas cu pas. Desigur, este necesar să se urmeze anumite reguli. Limba nu ar trebui să devină în nici un fel obiect de dispută între copil și părinții săi. Toată lumea trebuie să găsească o metodă proprie de a menține vie limba maternă și de a o transmite într-o manieră plăcută copilului.

Echilibrul lingvistic a unui copil nu este niciodată stabil. O schimbare bruscă în mediul familial sau social, cum ar fi o mutare, sau plecarea unui membru al familiei, poate afecta acest echilibru. Dar, în cele mai multe cazuri, limba școlii devine rapid limba dominantă a copilului. Unii profesori sau pedagogi au recomandat părinților să renunțe la limba maternă vorbită în casă, și să comunice cu copiii în limba țării respective, în scopul de a promova progresul și integrarea acestora. Când părinții nu stăpânească această limbă, pot apărea dificultăți în educația copilului. Într-adevăr, autoritatea adultului poate fi subminată de ezitare și de dificultatea lui în a se exprima în limba nouă copilului său. Prin urmare, trebuie să ne străduim în a menține și a dezvolta la maxim limba din sânul familiei.

Întrebarea cu care se confruntă multe persoane concentrate pe acest subiect și unii părinți de copii poligloti, este următoarea: putem uita limba maternă în cazul în care aceasta nu este utilizată suficient? Numeroase studii au arătat că pierderea limbii materne este puternic legată de vârsta unei persoane. Un copil mic, care este capabil să se exprime perfect în limba lui maternă, în primii ani ai vieții sale, ar putea foarte bine, în cele din urmă, să o uite complet, în cazul în care nu o mai folosește. Dar, dacă limba maternă este vorbită suficient până în adolescență, șansele ca aceasta să dispară din memorie vor fi foarte scăzute. Chiar dacă acest lucru e greu pentru părinți, eforturile de a-l încuraja pe copil în a folosi limba maternă, cel puțin până în adolescență, au ca finalitate faptul că aceasta este moștenirea lingvistică a copilului.

Statisticile arată că, copiii ai căror limbă maternă este diferită de cea a școlii, au o rată de eșec școlar mai mare decât la copiii crescuți cu o singură limbă maternă. Multă vreme vina a fost pusă pe limba maternă a acestor copii și, prin urmare, părinții au fost sfătuiți să-și abandoneze limba maternă.

Studiile au arătat, totuși, că limba maternă a copiilor aflați în această situație joacă un rol crucial în dezvoltarea lor cognitivă, în cazul în care limba e vorbită suficient, și dacă aceasta dezvoltă un vocabular bogat și variat. Această limbă maternă însăși, este cea care stă la baza învățării tuturor noilor limbi pe care copilul trebuie să le învețe, inclusiv cea a școlii unde învață.

Imaginați-vă că, dacă bazele unei clădiri nu sunt stabile, întreaga clădire, care urmează să fie construită acolo, s-ar putea prăbuși. Dacă se întrerupe comunicarea în limba maternă a unui copil de școală, dezvoltarea cognitivă se întrerupe. El trebuie să învețe limba de la școală pentru ca aceasta să poată lua locul celei care a fost întreruptă. Este nevoie de câțiva ani pentru copil să recupereze acest lucru. Dar dacă, dimpotrivă, el continuă să aibă discuții de calitate în limba maternă, atunci dezvoltarea cognitivă și învățarea altei limbii evoluează în paralel pentru a lua pe o cale unică atunci când nivelul în a doua limbă este suficient. Succesul academic al unui copil poliglot nu este realizat numai dacă limba maternă și limba de la școală sunt stimulate în mod intensiv, înainte de intrarea sa în ciclul primar.

Profesor dr. Larisa-Bianca Pistol,
Colegiul Economic Arad

Bibliografie:

1. Abdelilah-Bauer, Barabara, (2012), *Guide à l'usage des parents d'enfants bilingues*, La Decouverte;
2. Bialystok, Ellen, (1991), *Language processing in bilingual children*, Cambridge University Press;
3. Cadiot, P., (1987), „Les mélanges de langue“, Vermes,G./ Boutet, J. (éds.): *France, pays multilingue.t.2: Pratiques des langues en France*, Paris, L'Harmattan;
4. Grosjean, François, (1982), *Life with two languages : an introduction to bilingualism*, Cambridge MA., Harvard University Press;
5. <http://dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-00781716/document>

Incluziunea elevilor cu tulburare de spectru autist

Educația incluzivă se referă la integrarea în structura învățământului de masă a copiilor cu cerințe educaționale speciale, categorie din care fac parte și copiii cu tulburare de spectru autist, pentru a beneficia de un climat favorabil dezvoltării armonioase și echilibrate a personalității acestora. Prin aceasta, ei beneficiază de o educație alături de copiii normali, asigurându-se totodată servicii de specialitate în școala respectivă, prin sprijinul cadrelor didactice și a managerului școlii. Accesul efectiv în școlile de masă a acestora încurajează relațiile de prietenie și comunicarea dintre toți copiii din școală, oferă modele, educă și ajută copiii să înțeleagă și să accepte diferențele dintre ei. Trebuie însă să se țină cont de potențialul real al copilului și de măsura în care acesta poate face față, existând mereu alternativa școlii speciale care să îi ofere o educație de bază.

Integrarea și incluziunea sunt necesare și nu pot exista una fără cealaltă, pentru ca acest proces să

fie unul complet și să deservească în totalitate interesele copilului cu cerințe educaționale speciale. Integrarea presupune includerea elevului în clasă, prezența acestuia în același timp cu ceilalți elevi în același timp și spațiu. Este un prim pas, dar nu este suficient. Nivelul social al integrării presupune incluziunea acestuia în colectivul clasei, presupune interrelaționare, colaborare și comunicare, activități comune, cooperare activă. Elevul trebuie să se simtă acceptat de către ceilalți, de colegi dar și de către cadrele didactice care participă la ore. Nivelul educațional reprezintă un punct esențial al educației integrate, deoarece presupune derularea unui program gândit și realizat în mod conștient de către toți cei implicați în procesul educației, având o finalitate bine stabilită. Aceasta înseamnă stabilirea unui program special de predare și evaluare, program personalizat adaptat la nivelul de dezvoltare al copilului, realizarea adaptării curriculare, crearea unui climat afectiv adecvat în vederea formării motivației pentru învățare, înlesnirea dezvoltării unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur.

Conform deciziei ONU cu privire la drepturile copilului, „Orice copil are dreptul la educație”. Educația trebuie să pregătească copilul pentru viață, să-i dezvolte respectul pentru drepturile omului și să-l formeze în spiritul înțelegerii, păcii și toleranței”. Totodată Declarația de la Salamanca menționează că „Fiecare copil are dreptul fundamental la educație și fiecărui copil trebuie să i se ofere șansa de a ajunge și de a se putea păstra la un nivel acceptabil de învățare”.

În acest context, integrarea copiilor cu CES în școala de masă a devenit o prioritate ce presupune reorganizarea și modernizarea învățământului în vederea egalizării șanselor și îmbunătățirea condițiilor de acces la orice formă de educație pentru toți copiii, fără nicio discriminare. Incluziunea pornește de la principiul că orice individ, oricât de diferit ar fi, aparține grupului social. Chiar dacă nu toți copii dintr-o clasă pot face față în mod egal și susținut cerințelor școlare, ei pot înregistra progrese școlare dacă sunt folosite metode potrivite de predare-învățare-evaluare și se respectă ritmul propriu al fiecărui copil. De asemenea, pentru elevii cu TSA, crearea unor condiții speciale în funcție de necesitățile fiecăruia poate duce la înregistrarea unor progrese semnificative atât în ceea ce privește dezvoltarea lor cognitivă, cât și formarea unor competențe sociale, prin activități bazate pe cooperare și acceptare.

Elevii integrați individual beneficiază de profesor de sprijin, care le acordă asistență de specialitate. Aceștia realizează adaptarea curriculară, împreună cu cadrul didactic de la clasă, prin corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului special, prin eliminarea, adăugarea sau substituirea de conținuturi, în concordanță cu obiectivele și finalitățile propuse în planul de intervenție. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și

evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Astfel, este adaptat întreg procesul instructiv-educativ la posibilitățile cognitive ale elevului, capacitatea de înțelegere, posibilitatea asimilării, ritmul de învățare, nivelul de motivație și implicare afectivă și se reflectă în modul de proiectare a lecțiilor și modalităților de învățare propuse. Tratarea individualizată a școlarilor facilitează adaptarea acestora la cerințele și obiectivele procesului instructiv-educativ și presupune corelarea între cerințele programei și posibilitățile copiilor. Concret, aceasta presupune respectare unor cerințe de către cadrul didactic de la clasă și a celui de sprijin: utilizarea unui limbaj simplu, adecvat nivelului de înțelegere, realizarea și folosirea unui material concret pentru susținerea înțelegerii, relaționarea noilor cunoștințe cu experiențe de viață ale elevului, pornind mereu de la ceea ce știe acesta, se va lucra pe unități mici de învățare, folosind repetiția frecventă. Predarea trebuie să se axeze pe noțiunile simple, de bază necesare elevului în viață, prezentate sub forma unor sarcini clare, ușoare și plăcute, oferind îndrumare și asistență continuă. După fiecare sarcină realizată corect (raportat la posibilități) elevul trebuie lăudat, apreciat, recompensat, fără a fi izolat de restul clasei pe parcursul realizării sarcinilor. Implicarea în activități extracurriculare care îi valorifică posibilele aptitudini deosebite, aduce un beneficiu aparte în ceea ce privește creșterea motivației și manifestarea comportamentelor dezirabile. Integrarea unui elev cu tulburare de spectru autist în învățământul de masă necesită adoptarea unor strategii prin care să se faciliteze adaptarea acestuia la mediul școlar și poate să fie o provocare atât pentru cadrul didactic de la clasă, cât și pentru clasa de elevi. Un factor important în crearea unui mediu pozitiv între elevul cu autism și colegii săi, este oferirea de informații acestora referitoare la ceea ce presupune interacțiunea cu noul elev. S-a constatat că în cazul informării elevilor din clasă despre ceea ce presupune autismul, aceștia au atitudini pozitive și toleranță față de elevul cu autism. Când sunt educați despre autism și au strategii specifice despre cum să interacționeze cu copilul cu autism, ei vor avea interacțiuni sociale pozitive și frecvente, iar conflictele inevitabile dintre colegi îl pot învăța pe acesta să gestioneze cu succes problemele reale din viață și să lege prietenii. Profesorul itinerant este liantul dintre copil și cadrele didactice, dar și dintre copil și ceilalți colegi de clasă. Aceștia din urmă vor interacționa cu elevul autist, oferind un model de comportament, profesorul recompensând orice inițiativă de comunicare a elevului. De asemenea este importantă structurarea mediului, a orarului și a responsabilităților elevului, fără a le prelua în totalitate, încurajând independența acestuia.

Curricula adaptată cuprinde discipline speciale care să îi învețe despre comunicare, emoții și înțelegerea expresiilor faciale ale interlocutorului, autonomie personală, cunoașterea mediului înconjurător, logopedie și ludoterapie. Stilul educațional adaptat va îngloba formularea clară a cerințelor și structurarea spațiului și timpului. Scopul integrării este acela de a-l dezvolta multilateral, pentru ca odată ajuns adult să poată trăi și muncii alături de semenii săi. Nu se poate

vorbi despre integrare socială, dacă nu se face integrarea școlară. Integrarea are șanse de reușită dacă există o colaborare bună între părinți și școală, iar școala susține părintele oferind înțelegere și consiliere când acesta o solicită.

Printr-un proces educațional corespunzător nevoilor elevului cu autism acesta este valorizat ca ființă socială, ajunge să își atingă potențialul maxim, devine autonom și integrat social și profesional.

Profesor Carmen Iorga,
Școala Gimnazială „Iosif Moldovan” Arad

Bibliografie:

1. Gheorghe, F., Pîrșean C. , Trofin A.M., *Minighid privind incluziunea școlară a copiilor cu TSA și ADHD*, Constanța, 2016;
2. Gherguț, A., *Evaluare și intervenție psihoeducatională, Terapii educaționale, recuperatorii și compensatorii*, Editura Polirom, București, 2011;
3. *** *Ghid metodologic. Incluziunea educațională a copiilor cu Tulburări din Spectrul Autist*, Editura Chișinău, 2017;
4. *** *Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale*, UNICEF- București, Vanemonde, 2010;
5. Roșan, A., *Psihopedagogie specială-Modele de evaluare și intervenție*, Editura Polirom, Iași, 2015;
6. Sălăgean, C.S., *Învăță-mă să învăț - Intervenții validate științific în contextul incluziunii și al recuperării copilului cu tulburare de spectru autist*, Editura Adventus, Cernica, 2020;

Rolul și responsabilitățile profesorului în clasa cu elevi cu dificultăți de învățare

Mulți copii cu dizabilități au o imagine de sine slabă și nu au încredere în forțele proprii, și nici în explorarea lumii din jurul lor. Ei vor deveni adulți dependenți de ceilalți, șovăielnici și nemulțumiți de viață și lume.

O imagine de sine slabă este o problemă pentru orice copil. Imaginea de sine se formează în funcție de modul în care copilul interacționează cu ceilalți copii și cu adulții din jurul lor, precum și prin compararea lor și a performanțelor pe care le obțin cu ale altor copii. Pentru un copil cu dizabilități, faptul că se vede diferit de ceilalți copii este primul pas să își construiască o imagine de sine diferită. Termenul cu care se operează cel mai frecvent este cel de dizabilități de învățare.

Conceptul de „diferențe de învățare” tinde însă să fie tot mai cunoscut, înlocuind „dizabilitățile de învățare”, pentru că este considerat mai pozitiv și acceptat de toată lumea.

Nu problema copilului este în centrul muncii școlare, ci copilul însuși. Fiecare copil este un univers în dezvoltare, un complex de competențe și capacități potențiale care depind de oglinda prin care îl reflectă ceilalți. Un copil neacceptat, refuzat, de ceilalți, etichetat timpuriu, marginalizat, are șanse puține să se dezvolte și să se integreze în societate. Dacă valoarea copilului este înțeleasă și potențată, problemele lui nu devin o etichetă, ci o provocare la schimbare și acțiune. „Copil deficient”, „copil handicapat” sunt apelări care etichetează și încalcă dreptul copilului la a participa, de pe poziții egale, la educație și viața socială. Înainte de a avea orice alte caracteristici de dezvoltare, copilul este...COPIL și trebuie tratat ca atare. Eticheta umilește și creează o imagine de sine șovăielnică și slabă. De aceea, e bine să ne gândim la felul cum ne adresăm copiilor, cum îi apelăm și la modul în care le facem cunoscute anumite particularități ale felului în care ei învață, se dezvoltă și se integrează vieții sociale. Nici o școală nu este perfectă ci perfectibilă, adică, și în aceste școli profesorii se pregătesc continuu și învață cum să rezolve probleme diferite.

Școlarizarea în școli obișnuite a copiilor cu dificultăți de învățare presupune și o colaborare între acestea și școlile speciale pentru că fiecare școală trebuie să aibă asigurat sprijinul necesar pentru a aborda dificultățile de învățare a elevilor săi. Activitatea didactică obișnuită, de rutină, nu este suficientă când un elev are dificultăți de învățare. Se simte nevoia unui sprijin care e firesc să vină, în primul rând de la profesorul clasei. Pentru acei elevi care au dificultăți de învățare primele măsuri sunt:

- adecvarea strategiilor și metodelor didactice folosite cu toată clasa,
- adaptarea curriculară.

Profesorul trebuie să se sfătuiască cu colegii lui de catedră și cu metodistul. Sfaturile colegilor sunt mereu extrem de utile. De asemenea și sfaturile cadrului didactic de sprijin sunt la fel de importante. În toate aceste demersuri, deciziile și acțiunile se realizează în parteneriat cu părinții. Este firesc ca oamenii școlii și comunitatea locală să se preocupe ca fiecare copil să primească sprijin fără a-l face să sufere, fără a-i neglija nevoile lui firești și fără a-l eticheta.

Căile de urmat sau condiții necesare:

✓ Prima condiție este o **percepție, perspectivă** sau **viziune** a profesorului referitor la rolul școlii și la valoarea activității didactice, în care elevul să fie acceptat și să i se faciliteze participarea. Profesorul să dorească să se perfecționeze și să se schimbe pe sine.

✓ A doua este **lucrul în echipa** de profesori, cu alți specialiști implicați (logopedul, consilierul școlar, cadrul didactic de sprijin și medicul) cu parteneriatul familiei și al comunității locale.

✓ A treia soluție este aceea de a accepta **alternativele educative**: să alegem mereu ce este mai bine pentru elev și pentru dezvoltarea lui. Ca **metodă**, ca **formă** de școlarizare și ca **servicii** de sprijin.

✓ A patra condiție este aceea de a accepta și noi, ca profesori, sprijinul și ideea că trebuie să ne dezvoltăm **practicile de predare- învățare**.

✓ A cincea idee necesară se leagă de atitudinile față de copiii care sunt diferiți. E nevoie **să gândim pozitiv și valorizant** la adresa fiecărui copil.

Copiii cu dificultăți de învățare au nevoie de o abordare specială în clasă, prin care cadrul didactic poate capta atenția și, prin angajarea activă a imaginației și emoțiilor elevului, să ofere o alternativă reală pentru rezolvarea problemelor specifice.

Ca roluri identificăm:

- ✓ programe individuale de lucru;
- ✓ sarcini de lucru diferențiate;
- ✓ metode diferențiate de predare a abilităților de citire/scriere și calcul;
- ✓ adaptarea metodelor și mijloacelor de predare-învățare, evaluare, la specificul elevului;
- ✓ utilizarea unor modalități alternative de comunicare;
- ✓ metode potrivite fiecărui individ, adaptate capacităților de înțelegere;
- ✓ conținuturi și sarcini simplificate în activitățile școlare;
- ✓ elaborarea unor planuri de intervenție personalizate.

Ca responsabilități identificăm:

- ✓ să tratăm individual copiii cu dificultăți de învățare;
- ✓ să-i învățăm să lucreze independent;
- ✓ să le acordăm sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare;
- ✓ să-i îndrumăm către persoane specializate pentru a beneficia de programe de terapie;
- ✓ să folosim frecvent sistemul de recompense;
- ✓ să le creăm un climat afectiv, confortabil;
- ✓ să avem o colaborare strânsă cu părinții, școala și elevul.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problematicei și a potențialului de relaționare și participare la viața comunitară a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instrucție și educație din școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității.

Școala și noi, toți profesorii, vom reuși să răspundem cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora, doar prin eforturile noastre comune și cu sprijinul tuturor celor implicați.

Bibliografie:

1. ****Dicționar de pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979;
2. Kieran E, Popenici, Ș, *Educația elevilor hiperactivi și cu deficit de atenție*, Editura Didactica Press, București, 2007;
3. Vrasmas, E, *Dificultățile de învățare în școală – domeniu nou de studiu și aplicație*, Editura V&I Integral, București, 2007;

Tehnici psihologice de influențare a comportamentului elevilor

a) Contextul educațional

Contextul este unul extrașcolar și școlar, se dorește schimbarea căilor de comunicare în exteriorul școlii pentru comportamentele nepotrivite, care au ca urmări nerespectarea normelor sociale și care îi fac și pe alți elevi să reproducă aceste comportamente.

b) Grupul de participanți

Elevii clasei a VIII-a, cărora le sunt diriginți, reprezintă grupul de participanți. Nivelul elevilor este unul scăzut, majoritatea copiilor provin din familii dezorganizate, comportamentul lor în societate, până în urmă cu câteva săptămâni, era unul cât de cât normal.

Trei elevi, care au rezultate foarte slabe la învățătură, sunt foarte agresivi fizic și verbal la școală, dar mai ales în afara școlii. În timpul programului școlar refuză să participe la activitățile de la clasă, iar atunci când pleacă de la școală săvârșesc diverse fapte pe stradă, în mijloacele de transport în comun sau în alte locuri publice din oraș. În ultima perioadă am constatat că și ceilalți colegi din clasă au același comportament.

Aceste atitudini și comportamente față de școală și societate se datorează și faptului că nu am luat nicio măsură, am considerat că sunt stări de moment sau perioade ale preadolescenței, sperând că trecerea timpului le va rezolva.

Am discutat aceste probleme cu colegii profesori, consilierul școlar și cu părinții elevilor, elevii au comportamente deviante și la alte ore, părinții spun că au primit reclamații de la vecini sau oameni de pe stradă, care au fost jigniți. Ceilalți elevi au observat că nimeni nu ia nicio măsură așa că, și ei au procedat la fel.

c) Obiectivul operațional

Efectul valului este obiectivul operațional. Cadrele didactice, părinții și reprezentanți ai instituțiilor specializate, vor avea reacții noi asupra celor trei elevi, care au săvârșit diverse comportamente inadecvate în școală și în afara ei, afectând viața altor elevi.

Se dorește îmbunătățirea atitudinilor elevilor la ore și obținerea unui comportament social adecvat. Reacțiile adulților se bazează pe tehnicile de comunicare care țin de nevoile elevilor, când aceștia prezintă comportamente nepotrivite.

d) Tehnica

Am decis să folosesc un limbaj al responsabilității sociale pentru a reuși să rezolv această problemă. Prin această tehnică pot să îmi exprim opiniile și trăirile fără ca un elev să fie afectat. Forma de exprimare este utilă și practică, stimulează comunicarea, previne conflictele și promovează comportamentul social adecvat.

Se pune accent pe simțurile unei persoane. Mesajul este redat la persoana I: „Sunt supărat pentru că nu reușim să ne înțelegem”.

e) Formularea în scris a mesajului transmis

Pentru mesajul transmis celor trei elevi, care va fi utilizat în comunicarea cu aceștia la ore, voi recurge la cele trei ramuri ale limbajului responsabil social:

1. Descrierea comportamentului elevilor (când folosești un limbaj nepotrivit, când încalci regulile pe stradă).
2. Exprimarea propriilor emoții ca și consecință a modului de interpretare a comportamentului elevilor, atunci când sunt agresivi verbal: Nu îmi place când folosiți cuvinte nepotrivite, Sunt trist când la școală vin persoane adulte să spună că ați avut un comportament inadecvat.
3. Formularea consecințelor comportamentului elevilor asupra propriilor persoane: Mă supără faptul că nu ne respectăm la școală și pe stradă, în acest mod încălcăm reguli primordiale.

Faptul că ignorarea și evitarea unor conflicte nu a avut niciun efect, consider că limbajul responsabil în școală și societate va da rezultate preconizate nu doar asupra celor trei elevi, ci și asupra clasei, ținând cont că efectul valului îi va stimula și pe ceilalți elevi.

**Profesor Cosmin-Mircea Julian,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Revista Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Editura „ȘCOALA VREMII” -
Casa Corpului Didactic „Alexandru
Gavra” Arad
Arad, Str. Mucius Scaevola,
Nr. 9 Tel. 0257/281077
Fax 0257/282441

Colectivul de redacție:

Coordonator:

Marinescu Marcela Minodora, director

Compartiment programe:

Dăncilă Emilia, profesor metodist

Moșescu Emanuela, profesor metodist

Sfășie Simona, profesor metodist

Șugar Alina, profesor metodist

Vulpeș Titiana, profesor metodist

Compartiment informatizare:

Vogel Victor, informatician

Biblioteca:

Gaiță Iuliana, bibliotecar

Compartiment financiar-administrativ

Neghina Mihaela, administrator financiar

Terme Cornelia, secretar

Coperta: Șugar Alina, profesor metodist

**Responsabilitatea asupra materialului publicat revine exclusiv autorilor.
Materialele nepublicate nu se restituie.**

ISSN: 2068-6099